

AUTHOR _____

NO. 5618

TITLE _____

ס' ביה יעקב

RR _____

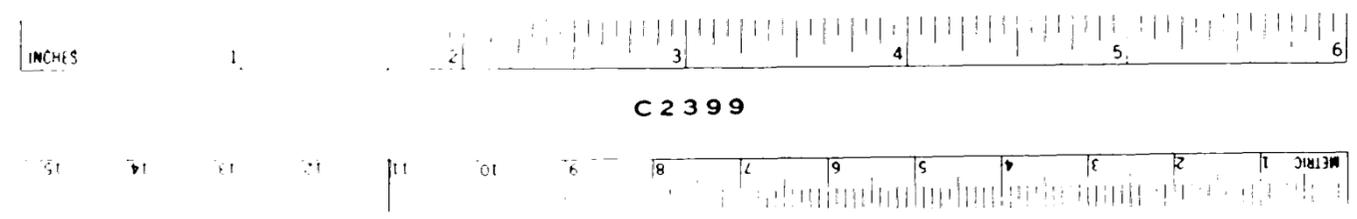
IMPRINT _____

CALL NO. ACC. 178540

DATE MICROFILMED _____

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
ANN ARBOR, MICHIGAN, U.S.A.

יעקב

3

בית

הקדשתי את הבית הזה אטרבנותי לעולם את ימי שמי עד עולם
אני הכר והנמחר הדל איש הרפת אדם בזוי גבר דל מאנוש
תורעת יעקב כי הטן הוא

המחבר ספר קול יעקב הרצדוני לטרך פורין
כבוד אל יחופק עתיו כל ימיו כצנה רצון תעטרנו בשיבה ומלא
ימים כבראש רענן בריא אורם על ככאוי שוב במחושאנן
בבחר מכוכה וטבת מוטל יהענג על רוב שלוב

מחיינו

תחת ממסלת אדוננו האדיר קוסר רומישר אנגריין פוסס ותארין גאלניאן
עט לאדמיראלן קינגליים אפאסטאליסי מי עשטעט יונגיש הסני יר"ה :

בחפום הרבני מנה' יהודה שלמה צהמניח הרבני מנ' כפחלי הירץ וללה'ה
הנקרא מאז ומקדם ר' שלמה יארש ועכשיו נקרא ר'
שלמה ראשפורט נרו יאיר :

1795 10

לבוב

עברכם חינו וכי יבא הספר ליד בעלי הסכמות ויפצארכי נפקד הסכמותם
לבלי יטשן אפם להטיל בידופי : כרוע ברך. על שפתי נשוא תורות אלף לאשר בכבוד גדול
כברזאת הבית ורבא פעמים מנקש אני מחילה מכבודם יאבו סלוח לי לאשר הסכמותם
תעמודנה חוצה : לא מום גבהור לב ויהירות מיטל בקרשים לבלי ירצו למזבח הרפום .
מחשוב זאת חלילה וחלילה !!! הגלם עלי אהבה בכבודם אתימר. כתפארתם אתפאר .
ובל הסכמה יקרה בעיני מאד נעקה : אבל מטצמים אשר אומר וכונתינו בהמישה תתחתן :
א כירבו הנה תעצמנה כותלי הבית צרים בהתכנס והנר לאור עולם לא תצאנרה חנם
אין כסף :

ב לבלתי הלאות הקורא ברברי זולתינו :

ג גורו אומר לבל ידים איש את יהו להסיג גבולינו ברפום טרם גאולה תהיה לוי ואינונו מן
המחברים אשר עיניהם אך במסון וספריהם על הפרגסה ועל הכלכלה אבל פונתינו
לחגדיל תורתינו ולהאדירה תרבה דעת בארץ כמים לים מכמים :

ד איכבה אוכר לרפום שבחוחו דרבנן שירי המעלות תשבחות ותהילות הלכות מן
המעלות שלי צל המעלות : קשנתי מכל החסדים ידעתי מך ערכי שפלת קומתי כגוב
גובי לגבוהים ונהי בעינינו כחגבים ונקלונו בעינינו מארי ומים עמדינו על דעתינו
לשום מחשוף לאורי מאנה גם ערן רמאן נפשינו יתרון אין תועלת בו :

ה כי שערתי מראשית המלאכה כירבה היא וכילאנניש אנניש עובר בים זועף עלי גשר-
זמן הרסוע תוחלת מבטחה כי יגיע אל מחוז הפצו : ע"כ נתעשתי למהר ולהחיש ערה
בהקרבת אמרין על מזבח הרפום ההכרחיים מאד . והבלתי הכרחי הנחתי למשמרת ער
אם יצוה השם הנכבד ביה ויתעלה חסרו . להאריך לי טפחות הצבא עלי ארץ . הנהגם
להנותר אשר הנחתי למשמרת אינשה משמרת . וגם אותו לאור אוציא יורח לו השמש
לקראי באמונה אראנו בישע אלהים .

350
150
100
50
0

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תש"ע

נש-ה היא מנבעות ערני יעמרו הצופים
חם אתיקקיס דראית עבס הבית ותכליתו מכל
צדדיו לדעת מה זה ועל מה זה -

הבית הזה ! צנוי מכל עני דפח, קחו עלי
מיס הייס המפכים מן השחי
חורוח, ועל פלגי אמה המקיבלת ואמה המסכלות,
ברשס פחוח עלי שו"ח במשכבו ה' תקופ רבה, בקרקע
היס אשיחוי, בשמים עליוהו :

הבית הזה ! יבנה בחומה, מדריו ימלאו
חבוכה, עמודיו לרק ומשפע חוכו
רצוף אמהם אלנה הטרופה :

לבית הזה ! השכל הוא החרש והחושב בידו
הארץ המקצוע והשדר, ובחבונות
כפיו ינחם למעשי לעלועים שרשרות ובלוח מקלעז
פקעים, הוא יסביל מן הפינה ועד גבו בכרכבו קרשיהו
עד בחדר הננאל, הוא קרובו הוא העמיד ללחיו
מנעוליו וקרויו, לתור' ולחמד' יבננו, הוא יבננו והוא
יטלנו, והחושיה הבריה התיכון המברחם מן הקצה
אל הקצה :

הבית הזה ! מעלף שפירים וכל אבני חפץ
הנמצאים בים החלמוד זה הים
גדול ורחב ידיים, בחי נכאוחיו, מלאים טוב
עבציות - למודיות - הגיוניות מדרש משל מלינה,
דברי חמים וחידות, ויראת ה' היא אונרו הטוב :

קירות הבית ! מכמים מאשר נערבו יד אהם
חכמה זשחי ידוח מוסר במים
סיים מן המקיז יוצאים, כנוסף משוכן בזה נגד
השמש למאד יבויקו, ועל פני כל הארץ חן יריקו :

זוה הבית ! יחץ לחמשם חלקים, באשר יד
השכל (המרש וסחושב) חלקתה
צף, ובחכל סמדה, נקינים בשס :

אבן דרומית
כלע המהלכות

אבן למומדות

בית מדות

מגדל הננאל

גינת וורדים

הלך ראשון

הלך שני

אבן לפינס

הלך שלישי

הלך רביעי

הלך המישי

ער נפי מרומים, צראש הנבעת, החכמה
אמרים האמר הקרא

לבת שירחה ולנערותיה זהבאנה, קדאלח צבר הבית
ואומר ! הק יפה רעיהי יפהי נח שירחי הקינונה
במחרת, אח, גם צמות המליצה ניטאות סחבוחך,
שבע ועריחך משיבוח כעס, אמהה שמנה נסיבי
צפון - לבי, יסך נכן לשון זהנ עהיר אל ססך הדשן
דשי ארץ, גמודנה בסבוריכן גינת חדרון, מדריגס
אל כל החיים הדנקים באלהיכחיים, שיר
דברנה למען הזכרנה, כעמי נעמי ! רני עקרה כי חלד
חשעה, פאחי דנה וזהלי, עד לא החילי חמלטי שלשה
בכל עור, הרחיבי תקופ אהל שירך, סאריכי מימרי
כנוריק, אשרי הניעוחיך חשעה, ושלשם יחידוחיך
חוקי, ימין ושמאל ותחם כל כרוב הירש ספרוצי,
וראוך כל אפסי ארץ, אל תראי כי לא סבוסי, ולא
חכלמי כי לא חסירי : והבאנה לקול הסכמה
אחוזי יד, אחח פרחי מזימוס ואחח נלכי עשחונות
שאינח, ואחח חומר דבורה בידיה כושחם, וחסנה
אח החכמה סזרחר וחשא גס היא אח קולם, והשרגס
שיר קשור בפלס אדון פולם, אשרימך, כמנס כל
סקול בשקל הקודש :

כני

ועתה קנו למסחרת אמרים אשר
ברולחים ודרים לא יסלם : דשר

ודאשר מהזיק פלך רבש הולך
ונופת צוף וכל טוב רב פיר מדף

תמחר לשון ערג לדבר את
דבר צחות בקל רגל מליצה : את

אשר יאסור לרכבו מר-כוכתי תהום
מרזמים ירפב לחבק ורועותם

אישו סבון פלועי חסר טעמים בתיך
קבל חכם לב רגבון צוף עלי חין

קחומלים מחוקים הם וגם נכונים
בידי אין זהב אופיר ולא שיש

וגם לא דר וסוחרת לתפארת
אבל חכמה להנחיר אזהבי יש יש

בחר מפל סחר לשון זהב וסדרת
הכי חכמה יקרה היא מפנינים

מחטבות בשרד המליצה באור
בהלו ש בעתים פשחר בהר

עבר בחנוני דניש אתי מליצה ושיר
במו פיאחו עלי יתרות עלושה שיר

ואזן עם תנועות ת-שעה בכל חרוז
בשריש גמרד מאשר כמו ארו

נאום חכמה עלי נפש מכותרת
צרי גלעד ועלה לתרופה פנה המחפרת

לשון למורים שפת ברה בכל אומר
ברבת חן פהור צורה עלי חומר

אני חכמה לפי קרת מרום שער
מחי קבלי במגדרותי מסדה לאיש בער

לבל יבא עלי מפתן שערני פי
לאיש נלבב שערני אפתחתי ל-אשר בערפי

עדברתי לשלום קח ושיח ערב
נעים אמרי כמו קדים מקום חורב

עמים בינות חלב ישרים דף נאמן
ואהב הר-גתי מעשי ידי הנאמן

מחטבות בשרד המליצה באור
בהלו ש בעתים פשחר בהר

קול

יעקב קרא בחר ואומר ל לשום שארית
 בארץ, ולשום שם פולם, זלמניא מקום
 מכון לשבת עולמים נביה הבית: כי אש ימות האדם
 באהל ר"ל באהל של חורה יגור באהל עולמים: יד
 וסע עולם יתן לו המצב מננים וננות כדבר החווה
 (יצ"ע' ס') יתן אומר המצב צבא רב: וכמו שדרשו
 רז"ל (יצ"ע' ט') מ"ד אגורה באהל עולמים: וכי
 אפשר לדור ב"ב עילמות: למדנו שהשישה חנוכה כד"ס
 יזכר שמו לעולם, והרי הוא ככונה בית קבוע מכון
 לשבתו עולמים: (ואטעוהו נקראו ח"ח בונים)
 וכי יסדפהו מבית חומר ומחבל כי ינידכו עוד שרוד
 במגוריו זכרו לא יאבד מן הארץ ושם לו על פני חוץ:
 וכן שפזתי רז"ל נישטת מיר צפוק האשה, ובירושלמי
 דכתיבת צרף הים קורא, ודסקלים פיק ב', וכן כב"ר
 פסיק ויב יעקב מנכה הניא רשב"ג אומר אין עושין
 נפשות ללדיקים כי דבריהם הן הם זכרונם,

ועם

המוסר שכתב החוקר (ב"ש יא' מהמאמר העשירי
 ממדוח) לא כמ"ס המזכירים כי האדם
 ראוי לו לדעת הדברים אשר לארסידברי המתים כי הוא
 בן שוח אבד יעשו בכל הדברים כאלו אינן בני מוח וכל
 הדברים יעשה לחיות כפי היותו נבחר אשר בו, אם קטן
 האדם במזגו החמרי, הנה בשכלו חלק אלום ממעל יקר
 מאוד נעלה: וכמוכן מאתרח אלום הנרופה שנאמר
 קדושים תהיו כי קדוש אני ה' ודרשו רז"ל מה אני קדוש
 כו' יונה לא פהרשלו במנהג הטברה והנקיות מעט
 פחיתות חמריים כי קדוש אני ה' וחלקי קדוש, זנאמר
 בירוח מלפני יעקוב וגמות אני עשיתי: וזה מרומז גם
 בדברי המזכירים בני קרח (חלילי' מ"ה) בחוכמות
 הנפיש ששטי בה וראי וקפי אונך ושכחי עמך וביח אביך
 (רז"ל המזכירים) וזכרי כי מתקים קדושחצבה, זאת
 וגם זאת ביהר הערוני מהרדמתי ומו'מוחי תיהמנה כמו
 אם באש חצנה נכנן המנגן שירו חרון כל משוררי
 דורינו ורא צמם לא עתמה איש בריחי אמ"ו כ"ה ייזל

מהיר בדת אד כבוד רז נאווה
 על ברוב שכלו יער שמימה
 מדי ערותו יטהר מנוה

רוחו עצודה בעיר לח חומה
 רב בוז לאיש עצל יתאו תאוה
 אך מ'אנו ידיו לעשות עד מה
 שיקר בפיו מתנבך בענוה
 אומר הכמוני ירוש חכמה
 יגדל בלי מוסר יפר מצוה
 יזקן ועורו לנער דמה
 לימי עדומי יבין פי העוה
 יחדר ועצלה תפיל תרדמה

הנה אך טפחתי בקנה משענס בינחי שירו הנעים
 ממגד שמים אורו עיני, וראיתי כי אך טוב לאדם למהר
 ולהחיש טהרה הנפש דבורית המלע וכלל מנקיותיו
 לחיותה עדי פד צרוח ממלל', היינו ע"י הדבור והפסק
 והמפא ומתן בהורה בלימודה ובהסלמדה, יקנההוית
 ושארות וקיום נחתי אפילו בקבר, כהוא מעשה
 דקופלאי במסכת שבת, כאשר נעריך ונאריך עוד ענין
 זה: וחלילה מחשוב לכשאפנה אשנה לכשאוקין במקלה'
 אברך אח ה' ועשה צעיר אנכי לימים, הנה איש נושא
 אלומות מהשנה הואת נפשו בכפו נושא, דמו כראשו
 כי לא רוב שנים יודישו חכמה ולא ימים ידברו לדק,
 לא השיבה החפארת ולא מספר שניסרבות, חכמה מחשב
 גם היא שיבה אדם ולכח בדרך טובים בואו בימים,
 ואם איש צעיר לימים הנה על החכמה יחפלה היא סענו
 לו, היא העמוד לפניו כראי זך אל לדקות ה' ומשפטיו
 עם ישראל, לכל יפה חשורו מני הדרך-יחלק אור זרע
 וצדיק ולישרי לב שמחה, ונראחה טמסילת חסללס,
 לכל יעצוב מארח צדקה ומדרך השר, לא במש' ה'
 יאמר האדם נקלותי, בחורש אמת הס לכזיר קטנתי
 מהיות לאיש, ראמות לאוי'חכמו' אסס חאבה אסס חפסס
 והוא ישלח עוריק מקודש ויאלפך, לחפץ אלתי'סגנד
 עם אלהי יעקב:
 ונאמר

ובן

כחב הרב בעל בקדה (בשפר ק"ד) ז"ל צדקות הטובה ובשרוך השפע השלימים כן ירבו וכן יפרצו מהם על זולתם :

ובן

כחב רבינו יהודה חסיד ז"ל בצ"ר חסידים סימן הקל ז"ל מיחבן אח רוח ה' , כי הקב"ה גיזר מי נעשה חכם , ומה חכמתו , כמה שנים יחיה וכמה ספריים יעשה , יש שנוזר עליו שיעשה ספר אחד או ב' או ג' אש בחלמוד , אסלפזיר קרייה , אש בסוד' וכל מי שגלה לו הקב"ה ושינו כוחות ויכול לכחוב הריו גיזול למי שגלה לו כי לא גלה לו אלא לכחוב דכחיב סוד ה' ליריאו וצריחו לסודיעם , ובחיב יפוצו מעיונחיד , וכחיב יציא במשפט על כל נעלם היינו שגורם שנעלם הדבר ומשחכח מישראל

ובן

בזוהר פקודי ובריתו להודיעם , וצדע ולפרשא מלין בנין דאצון מלין דקיימין לפרשא :

ובן

דרש הריף ז"ל על דברי שלמה ע"ה שאמר (משלי ז') קזרם על אצבעותיך כחכם על לוח לבך אמור לחכמה אחויה אח , שהלמוד חורה יהי ד"ח שגורים צפיו שלא יגמנס , אלא כשם שזרור על אחויה כו' וכ"ח מה יעשה האדם להגיע להמדה זו לזכור אח חלמודו , כו' א קזרם על אצבעותיך דהיינו לכחוב כידו ואצבעותיו אח חלמודו ועי"ז נכחי' על לוח לבו :

ובן

אחינו כאשר חרגלנו נפשנו במדות ומעלות המעולות זעיר שם זעיר שם סחגדרנה גדרות חכרנה לקצנים , ולכל מעלנה בחוקו לאכדון , סכומי אחי וגבי לחבון על ספר , לאוח ולזכרון בין עיננו כדי שנבקש אח נפשנו חמיד לדעתן , ונשייבנה לכקוג דהן , יומה שחמס- לה מן כל סכחוב בספר נאשימנה וניכירנה על המרשלומה מהשלפוחה ולמלאוח די מחסרה אשר עוד יחסר לה , תקוינו שחגלל ותרבה מחועלתינו חועלת זולתינו דו בספ- :

הקרנות

כן היא שיענה ואחז דע לך , הקורא בקראו שמי' ושלא דלחוח יקנה סברו' פילוח בכל ענין חדש אשר הנאה לפניו יעיר ויצור הערות במשבלום ויחפש בנר נשמתו מהלכס ולעמוד על

אמר (איוב ב"ס) ולא יחיל ופירשו רבים מן המפרשים שהוא משל לכל ארזי שמן הנשמה שנקראת נר שנאמר נר אלהים נשמה אדם (משלי כ) ואמרו שהאדם אינו מאיר בהשגותו בתחילה ענינו עד שיוצי' שכלו מכה אל הפוע' כמו הירח אינו מאיר בתחילה החדש ואח"כ הולך ואור : ומטעם זה החורה נמשלה למים , סימור מים חנקרה הצור , גר צרי ילחצו ולבסוף שדי חרומות יסופו : וכמו שנחבאר משקול הדעת לפני כל יודעי דת ודין הטבע הנטועה בנו שמתחב דברי החורה והנביאים ומאמרי ר"זל כי לכל אדם טוב וזכות להעריך משתי הצדקות גשמי נדבה ולהפיק מעין דעה צארן כמים לים מכסים , איש איש כפי צרכיו אל ימנע מצעליו הטוב אשר לאל ידו , וכפי הטוב והשפע אשר חננו המשפיע כן ירבה וכן יסרוך על זולתו , ועל מסור כזה נאמר מסור ונוסף עוד , מרוה גם היא יורה , ומרוה גם היא יורא :

בסגנון

זה כחב המורה פ"ה ח"כ שהשפע המגיע ממנו יחברך , ישפע מן השכלים ההם להעניא קנחס אל קנחס עד השכל הפיעל וכו' : וזה בענין הוא מה שימסך ד"כ בשלמי' שבאנשים גם בניאחי' גם בחכמים כי כאשר מלא אחס המשפיע העליון שפע שבע שכל וחכמה יחירה ויסגוי חזור ויחן , יחויב שירוקו גשם על הכלים אשר יוקנו ויוזמנו לפניהם : וזה היא סג' ואלתי מן הרוח אשר עליך וגו' : וכן דיהושיע ונחתי מהודך עליו :

דוא

הדבר אשר דברו גם כן הרב שם (פרק ז') שאפשר שיהא השפע על כח האיש , מהם השכלי צאיפור שיצתו בעל חקידה והבנה וידע ויכיר ולא יתנועע ללמד לו ולחיו ולא לחבד ולא חמל' לו חזוקה לזה ולא יבלח , ואפשר שיהא השפע עליו כש יעור שיניעוהו בצפירה ללמד לחבר כו' : והחיוב על כל אדם אשר הכאילו ה' ערוגה מטענה וחלם ורועה לשכח עומר לדל מד עיניו , חעזיר ירבה והדל ימשם ומנוע בר וגו' וכן אמר שלום : (משלי ג') אל חמנע טוב מצעליו בהיות לאל ידך לעשות : וכן אמר רב הונא בר ביזנא (סנהדרין ג"א ע"ב) אמר רב שמעון חקידא גל המונע בלכה נר' :

פל העליות ויהיה וזוה חקתה עיניו ונוסף שנין ובחינה
 בכל ענין כמו שדרשו הם ז"ל (ע"ז) על פסוק עלמות
 הקובץ דברים מבוסים ממנו מהגלים אליו אל הקרא
 עלמות אלף עלמות, ויחר מזה כי יקנה חיש מהר מדות
 בט ובוח ותישרוח כי כן דרבי הטבע הנטושה דנו צמה
 שאדם פיעל בעילתו נלמד בקירות לבו וההרנל נעשה
 טבע ויהי הוא כונת ר"זל גדול החלמוד שמביא לידו מעש'
 ונחלק שלשי מספריו הארבעו לדבר בענין זה בטוב
 טעם

ולפי

כפלים לחושים גדול הכוח מלין בשפר ויחקו
 בעופרת ישמרו לעד, מה לומד ומלמד צפה :

ובזה

היו מחולקים רב הונא ורב חמדה (כחובות
 סרק ד') חד אמר זה הלומד תורה ומלמדה
 לאחרים, וחד אמר זה הכותב תורה (ואל הקסי לך הא
 דדייק לומר הכותב תורה דוקא, לשי שזומאם עדן לא
 הוחר כתיבת התורה טבע' פ' כי צימי רב אשי החירו
 לכתוב הם שנייה וצימי רבנן סבוראי החירו לכתוב
 הצרייחום והגמרא) ופירש הרב על"ע"י הא דהוסיאו
 ר"זל מפסוקו משום דקסי להו מלח עומדת לעד ולא שייך
 גבי מצוה משום דעבידה מכבה אח המצוה אלא על כרחך
 קאי על החורה והחכמה :

זכמו

שדרשו ר"זל (טושה) על פסוק כר מצוה וחורה
 חור ל פי שהחורה מאירה עדי עד והמצוה כר
 המאיר אך ל פי טעה :

זכמו

שאמר שלמה בחכמתו (חש"ר פ"ז) ויחרון
 לה על האור אם חדמה אליו כי אחר אור יבא
 לילה והרשעה לא חפל על החכמה :

ועתה

כווני אמת החוחין לכונה הכחוב (מהלים
 קיב) שכל פויב לכל טושיה' החלחו עומד'
 לעד, כי ידוע מה שאמרו ר"זל { ערובין נד } דכל
 מקום שאמר נלח קלם ועד הוא קיים נלחי, גם אחרי
 הפרד הכפז מן הגוף להעלוהה מיעלה למעלה צלי
 השסק וצלי קץ עד אין סוף, והנה המצוה לא הוסף הח
 יבחה לאחר שנעשהה אלא שכרה קליב חלק עבודהה
 ולא כן חורחה' החחימה זאה חורח העולה אח נעש
 בעליה גם אחר הפידה, על ידי הלימוד והעסק והמחא
 ומחן בדברי החיבור ממעל לכבדים צלי קץ עד אין סוף
 ב"ס והעלה, וכמו שאמרו ר"זל (ברכות סו) ק"ח אין

לכם מכותם ילכו מחיל אל חיל :

ולפי

כונה מאד מליצח המשורר שאמר פושיס
 כמו שאמרו שקאי על מחבר זה מצוה שפוש
 צידיו וא"ל לעשותה על ידי אחר ומצוה כוז אין למשל
 ממנה כמו שכחו הקוספות בשס ירושלמי (מ"ק ט
 ע"א) דכיוצא בזה אין מפסיקין אפילו לר' שב"י
 וכל דבר חדש היוצא מפי מחבר גדול הוא ומהולל מאד
 כמאמר ר' ברכיה ור' חייא בירושלמי דפאה חד אחר
 אפילו כל העולם בלו אינו שוה לדבר אחד מן החורה
 וחד אמר אפילו כל מצוה החורה אינו כו' :

וכר

בעלי מחברים נקראו מזדיקי הרבים ועליהם
 נאמר (דניאל יב) מזדיקי הרבים וגו' :

וכן

שפחירבא נטפות מור (קדושין) רב אידי
 אפירא לי אמרו צדיק כי טוב, פרי מעלליהם
 יאכלו (ישע"י ג') ופי יש צדיק טוב וצדיק שאינו טוב,
 אלא טוב לשמיק ולצרייות זה הוא צדיק טיב ודבר
 שטושה פירות יש לו פירות, ולזה יצר טוה נקנכי
 שאר בני אדם לא יאכלו מאותה מצוה :

ומה דהכי כבוד ח"ו כי גם צביבור הוריו שהאדם
 עושה ישמחו ויגילו כל בני אדם וצוה נהנים כמו שהם
 חובלים פירות זאה המצוה, כי ברזל צברזל יחד וצן
 יקיר אח רעהו על דרשי נפשא יחקה, יראו בניס
 לא חמון כס איך זה מכבד ומנשא הוריו עד חאה
 גבעות עולם גם הם יקחולב, כל איש אשר יורה לנו
 דרך הכיבוד להוריו, הנגלות לנו ולבנינו עד עולם
 בשמוד האש שהולך לפנינו ליישר הדורים ולפורוח דרך
 הישר אשר לנו ולבנינו יחלק אור :

ועל

מזדיקי הרבים כהב הזוהר הקדוש על פסוק
 ומזדיקים הרבים ככבים (דניאל יב)
 זבחה חולקיהון אינון דפעמינ מינו קיימיין אינון לעלם
 ולעלמי עלמין אלון חקרין חיינ להאי עלמא ולעלמא
 דאחי :

וכן

כחב בעל חובות הלצבות (בשער הבחינה) על
 פסוק דברי חכמים כדרבנות וכמשמרות
 נטועים בעלי אספות (קהלת יב) כו' וכבר פירשו
 בעלי אספות בעלי המצורים בהסתר דברי אשר בשאלת
 הפסיק והנעם וכמשמרות קבועים דברי בעלי אשליח כי
 הקשרים המחזורים בניני החכמה קיימים עומד ח"ן
 מעלמם

הגבלת נפסקת ועל כן דמתאחות למסגרות נטועים
ידו מה שדרש מונכז בן הילני (במרא יא ע"א)
 אמוסר שינא פזח פומך חגי כי היכי דחזקייס
 זיך וחוריק חיי :

ועינינו רוחות נגמולות בן זיבוי שזיה אך מזויג
 השחילות ואשר על הפקיע זכה להיות נזנה
 בין חבריו הגדולים כדאיתא (שקלים ח' ע"ב וכן
 ירושלמי סוף פאה) הגה לאשר נדב שמן וך תכונתו
 להעלות נר מצוה וצורה אור ע"א כו"כ :

הנה בכל המחנות אשר פגשם חלפיוגזו ועוד
 יחלופו לפיך קירא המשכיל אחת הראית
 לדעת כי לא נתן לאדם הדבור וזאת לאון ולחקר
 להגדיל חורתינו ולהאדירה, ובכדי לכרר וללבן
 נזמחו כל כבודה בזה מלך פנימה :

וכן כחז הנבעל עקדה בפרשם זאת חורת העולה
 עיקר מה שיתחד השכל מן הרלון הוא היותו
 בלתי עושתי אלא לחבלית טוב ואין טוב אלא חורה זאת
 חורה העילית את פה בעלית ממעל לככבי אל ברום
 שחק :

ודברי אלו היו לשמה צפי החוקר (בשרק א'
 מהמאמר פשיסי מספר המדות) עד
 לבעבור זה גזר אומר הצתירה היא שכל רצוני, או
 רצון שלי, אמנם הרצון בן יהיה והתחלת זה הוא
 האדם חי מדבר :

חקרנוה כן היא שמענה ודע לך! יחרון האדם
 חולה בדבור, ובמו שחרגם אונקלוס על
 טאיק ויפח באשיו נשמת חיים צמות באפו רוח ממללא
 ולזה הבח כשה דרכים משתחפים ויפול על ג' עלינים,
 הראשון הוא הגש המיוחד לאדם להבין ולהשכיל שכלילי
 המשכלים וזה תכח בקרא מהסתמת אנשי מלאכת הגיון
 כח הדבור, גם נפש המדברית : ותענין השני אמשכל
 עצמו ולזה יקראו דבור הפנימי : וענין השלישי הוא
 הוצאות העליות הנפש וכונתה עם שהשיגה בחמשה
 כלי המצטא, ולזה יקראו דבור החיצוני : (ואלו ג'
 פנינים נקראו מפי אנשי אמת המקובלת קשר וקצור
 עם זה הוא מאשר שבו ברא קאל יתעלה עולמו כעו
 שמוכז בשפר יצירה לאברהם חבינו ע"ה אשר בחיק
 האל יתעלה דבר אחד הוא, ואשר הניחו עם משוחף
 להכניתי ולהחיצוני, מלך היחם אשר זיניהם, לפי
 ששמהם או דבור הסגמי וקמלינה או דבור החיצוני

אחוזים ודבוקים זה בזה, ומה שחוציא מפיד מלין צלי
 כונת הנפש לא ישמע זולת קול הכרה כחמור נוער,
 הוא שאמר הכחז (משלי כג) לבחם ישכיל פיהו,
 כי זה הכח מחפשט מנפש המדברת אל המוח ומשם אל
 איברי החנוטה, ולזה יוכל האדם בכח זה לרמוז מלין
 עם כי ישלח אצבע ודבר דבר, ומכללם כלי הדבור
 זמסם אל האויר ומשם אל און סומטת ונהפוך במוח
 השומע חניעת הגשמי לקצנת הרוחני כי נפשו חרגיש
 פונת הענין, ועל הדבוקותם וואחות מרעוחם של
 הרוחני והגשמי שזה הענין נפלא עד מאד חנו מדרכים
 בכל יום ומפליא לעשות כמ"ס הרמ"א (א"ח סו) :

הנה אחרי רואינו גודל היחרון הזה שעל כן
 הוכרח להיות מהנכבדים בששת ימי הבריאה
 כמו שנבאר, הנה מזה יחייב שכל איש אשר חננו
 מחוננו בלשון למודים ולכל מערכי לבו לא ישלח מה'
 מענה לשונו ומשמש ופועל בכחה באשר חנינו פועל
 ה' גדול עונו מנשא, משל למה הדבר דומה למלך
 שחנן אח עבדו בנוס והב והוא עם אוחי באף חזיר,
 ולא הותר לאדם להשתמש בדבורו זולת החורה האלהית
 והמסתעפים מהה' כי אם לדבר הכרחי מאד למלאות
 די מחקרו לקיום לחות שרשי אשר בו לכל יקרא
 שוכר שארו, להרחיק המגונה והנזק ולא דבר אחר,
 וכן כתב הר"מא שכל אדם יעשה חורטו קבע ומלאכסו
 צראי וימעט בעסק ויעסוק בחורה ויסיר חענוגי הזפן
 מלבו ויעשה מלאכה באיזה שעה ביום אך כדי חיונו אם
 אין לו ממה להחפרנס ושאר הווסופלילם יעסיק בחורה
 כו' :

והרמבם ז"ל חלק דרכי הדבור לפי חיות
 החורה האלהית לחמשה דרכים,
 מצוה זו, נוהר ממנו, צמאס, אהוב, ומוסר :

ונראה לקמך לעינינו כונת מותר האדם מן
 הבהמה (ר"ל הדבור) אין, כי הכל הכל
 יפנה פיהו, והכל שחוף חול ולא יקדש בכלי המצטא,
 וכמו שאמר האלקי צוהר בשלח על פסיקמי כמובן
 באלים ה' הכל הכלים אמר קהלת ואינין הכלים
 דלעילא, מאי חיימא צהאי דבחיב הכא הכל הכל,
 ורעוה רוח וגו', ה"ח! בשעתא דעובדין מהכשרין
 לחתא ובר נש אסתכל בפולחנא דמלכא קדישא ההוא
 מלס

מלה לעצמי הכל אהעביד מניה לעילא וליח לך הכל
 דליח ליה קלא דסליק ואהעטר לעילא ואהעביד סניגורא
 קמי קב"ה, וכל אינון עובדין דאשהדל בהו בר נש
 דלאו אינון פולחנא דקב"ה וההוא מלה דעביד הכל
 אהעביד מניה ואזלח ושאטח בעלמא כו' : ונסגנון זה
 עוד יד הזר נטויה בפרשח הזריע ואומר וז' הכלי'כו'
ובן כדבו המפונלים בהכל של חורה צורא מלאך
 וידיו רב לו וגדול כמו מכה מלאך הנצרה
 מהמנוה, ובוים הגלה סוד ה' ליראיו כי זה המלאך
 מחלש בקול ודבור והכל של לדיק אחר שמוכיר זה
 דצרי, זה ישא קול ואמר דבר בשמו ויחדיו ירננו גם
 שפחים בקבר דובכות אינון חרין קלין מזדווגין ויגידו
 נספרות, והגנה זו חנה לבר נש מירקח חרין פרקין
 חחאין דכו"ה דנוקבא, או מחרין פרקין אמלעין, או
 מאחורים דפיקא קדמאה דסוד, או מאחורים דחרין
 פרקין קדמאין או כיוצא בזה מכו"ה דז"א : ואם האדם
 עוסק בכלי המצטא בשיחוח בטילות בדברי הכל של
 רעות רוח, נהפך הוא צורא מלאך רע ח"ו.

וזו הכונה אגורה בדברי אגור בן יקה (משלי בג)
 לב חכם ישכיל פיהו ועל שפחיו יוסף לקח, לא
 ידענו הספה זו מה היא מי יוסף דבר על פיהו, אבל
 הכוונה על מחבר ספר הנה עוד לא חשבון דומה נפשו
 ע"י הצופים והמאמץפים בספר, כמו שאמר הנביא (ישעי'
 כ"ב) קול צופיך נשאו קול יחדיו ירננו :

ובמו שדרשו ר"ז על פסוק שפחיו ישיגים (שה"ז)
 ככרוח דף לב ע"ב ובפרק כל פסולי' פרק חלק :

חנה גדולי המוסרים חלפו וגזו לפנינו הם כחרוני
 כצבוני גם סבבוני חלזוני גם אלזוני הרקיעו
 בנפשי עון ונשאו את לבי ברוח נדיבה לפזר לזולתי לדל
 מד הערך כמוני אף מהמעט אשר אספתי בחפני ברוב
 השחדלות ומריצות באין רב ובאין חצר, ומאשר דשנתי
 ראשי בשמן הירד על הזקן אף כי נער אנכי לא אהדל
 אח דשני לרשן זולתי כאחד מדשני ארץ : ההכמה אשר
 עליה ההפללתי ואשר הוכיח ה' לי היא חטון לי, היא
 עומדת לימיני, הצעידיני בחצר המלך, השרים יכבדוני
 למענה, וקנים יעמודו לכנדי אף כי נער אנכי : בריך
 דתתתא ד' ייב הכמתא לחכימין ויריאין בחנינת מחנינא :

וגם חלה לחכמים אשר שלמה בחכמתו (משלי יח)
 מתן אדם ירחב לו ולפני גדולים ינחנו, ירעה,

בהנחל עליון גויס נחלה עריצים משדי יקח, עמ
 נחליאל (העמקה והרחנה מני ים) ירחב צדו ולפני
 גדולי עולם ינחנו, וכמו שאמר מבורר האלקי (חל"ם
 קיט) ואההלכה בהבס כי פקודיך דרשתי, זאת שפתי
 אל לבי על כן אחיל ואחיל לחסדי ה' שא לא אכזב
 כלשוני ואחילה חת לדרך פעמי להלך בדרך כל הארץ
 ידעתי כי לא יצרו לעדי, אהלך ברחבה כי פקדי ה'
 דרשתי כפי יכולתי ואם אנכי לעיר לימים רך בשמים
 לא גבה למעלה מעשרים, אדברה נגד מלאכי עליון
 ולא אבוש, לא מספר שנים רבות ולא השיבה התפארם
 אין יחרון לאשר ילכין שעריהו ויד יו לא חפשינה חושיה
 על עתיק שדים ועל אשה נפל כל חוה שמש.

ונפשי יודעת מאד שחידר הלוח לא יהיה רצוי
 כלפי לאנשי אמת המשכילים והשרידים
 שנים בעיר ואחד במשפחה, וריקי המוח-בחנשי לעב
 יאמרו רע עלינו המעשה פליאה ונשגבה ולא נוכל לה,
 ובעלי שטנה ברבח המטמה יריבו עלי וכהל חנוש
 יתהלו בי ויאמרו הגם שאול בניאים ? ילפתו ארחות
 דרשם כשל למו יעלו בחומו ובוהו וחושך על פני חסום
 רעיונם לאמר בן מי זם העלם ? רעם גבורותיו כהמכס
 יודע פשר דבר, לא חואר לו משרד חשרידיים אשר ה'
 קורא בהם ונראהו, לא מראה מורה גם הוא יורה דעם
 ונשמעהו, רובה קסח על יתר גאוה על כן יחיל טובו
 בכלי ארץ חפץ בו, הגם הוא יוכל חח שאר לעמו ?
 וכי רד עשאל ועם קדושים נאמן ?

הנה כמעט אמרתי לקרוע כל המגלות סזריסכתבתי
 בחער השכירה, ונהעלותן על פה הבוער
 לפני, תחאבכה בעשן ולא הגעלכס צידי זריס,
 אדשנן סלה ולא יפול עליסן דין חמור ודישון :

אמנם אחרי טובי נחמתי, ואמרתי צער ולא ידע
 וכס"ל לא יבין זאת גם יחד ואלף כיוצא
 בהן יאבדו, ודבר אחד מחורח אמת להועיל לי ולכז
 גילי (קטני הערך דמוני) לא יחבטל :

ואומר אני דברי הרב המורה ז"ל בשמיחמו חז"ל
 אני האיש ! אשר כשיצקו העינין מלא
 ימלא החנולה כו' אלא כשיאוח לאחד מעולה ולא יאוח
 לעשרת אלפים מן ההמק אני צוהר לאמר לסגמו גלא
 ארציש צגות בעס הרב בו' : ואחד מן העיר מרדכי
 העיר וא"ל שלא יהא נמצא אחד בעיר, באון שופעת :
דיעי ! בחנוגילרעי ואחד הדבר, ומי זם תתקד
 עיני אדם בלי דעת חנוגת גסגו נמשלם

ומה מאד דאגה נפשינו להסיר ממנו עקבות פה ולהרחיק מעלינו לזון שפזים, עד כי יעלה סלום לשום יד למו פי ולהיות נחבא אל הכלים: אבל אחרי רואינו בעמדינו על המחקר כי אם כזה נחשוב אין לחבר ספר זולת איש אשר ימלא פן בעיני הכל ואפילו בעיני ח"ש שיטה וקטן, 'אם היה בן' כבר היה חבל החזון וכל פרוץ: כימי אלו גדול ממשה בחיור ה' ובכל ביתו נאמן הוא ועמד בין פראים ועכ"ז מלאו את לבם ללון הלונה ובפח נפש אמר עוד מעט וסקלוני:

אבל

ראוי לנו לאמר שכל איש ישראל יחזיר בעיניו יעשה להגדיל חורתו ומה עזרת לנו כח חושיה יודיע כפי עזרת חמתו וכפי כח שכלו: ואף אם לא יעמוד פעמים ושלש על הנקודה אין כדאי משום זה לשום לאל הטוב והישר אשר בעיניו' ואלה להנחם אנשי אמת הקר במשפט שכלם לבור ולמוץ עוף ישרים ופשיה הרמונים: וכאשר אמרו החכמים שאין תחת השמש נקרה טוב נקי מכל סיג וזמך רע כאשר אין רע חחת השמש מגואל בלי מלא שמך טוב וקיימך בכל עמך יהי' מותר, גם בשחק יכאב לב:

אישים

אישים! לשוא על משום חפיה חגילו, לשוא חקשרו מספר מר על כל אבל, אם לבכס יבין. או אם חשכלו מה מחשבות אדם כי המה דבל, אבלו וגילו אומך לב או פחד גם זס וגם זה הם מהבל יחד' פגעו וכל מקרהו רגע ישנו אך לא משנהו: עורך צוואינו:

ובמו

שכח הרב המורה בפרוש עץ הדעת וקלרה יד שכל האנושי לאמר זה הדבר רע כי פעמים הרע הוא טוב והקללה פעמים לברכה חסד: ובאשר דרשו רז"ל (טוריות י"ע"א) נאמר וכתמי נגע צרעה בארץ אחזחכם, זה אומר המבשר צבא רב וכמבואר בזוהר חוריע דף נ' ומצורע רבה ס' יז: וכן יעידו כל בעלי מדע כי כבד הוא ורחוק שימלא מי שלם בטבע במעלות כלם, במעלות המדות ובמעלות השכליות מזומן ומוכן, אבל בכל זה כדאי כל חכם לב לשבור תמנו אוכל איש אשר נפשו רעבה מן מעדניו:

זאת

עוד לרשת שכבר החביון החכם (גאלינו בשני מן הכמות הטבעיות פרק אחרון) שהשגות

על המידורים מעולם המה ועדי עד יהיו, קנאת פופרים חפשה זאת ומזאת הדאגה לא ימלט שום מחבר יהי' מי שיטי' ואף כי איש כמוני, וזה מפנים שנים,

הפן

האחד! אם הספר קיבץ נדחי מכתבים שונים וכי צמות צינות אחי יד רעות ושנות בפנים שונים' ואיש אשר אינו שלום במדות הישרות ואינו מודע לכל צינות הגה אישים כזה לא יוכלו לשפוט נדק על דבר הספר כי לא ידעו מה הוא ויקיפו עוד קנא אחו:

הפן

השני! איש אשר יודע שיך הספרי על נכון הגה מדרכי הטבע אשר נטע ה' צנו לטוב לנו כ"ה קנאת פופרים חפשה זאת לשאינו ולנח, להגדיל החורה ולהאדירה, ולזה אמרו הם ז"ל (יומא כב) כל ח"ח שאינו נוקט וניער בו' וכן אמרו (קדושין ל) מאי את אהבים בשער אפילו האב ובנו הרב וחלמידו שעוסקים בצדיה בשער אחד נצטו אויבים זה את זה' מירד עובים קרה, עבודות העגלה משער:

הנה

השני בחום טוברתי, נשאי יודעת מאוד כי יקראו אחי מלא, ומשעם אשר אך כפוש רגלי רעיון הקורא נחקי ממנו: ואם הייתי יודע שאחיה השבתי לכל אחד כפי שאלתי וכפי שהייתי מחבונן הכונס נשאו (אף לכסיל הייתי שונה דברי חורה באולתו) אך לא ידעתי יום מוזי, ע"כ קדמתי לאמר בכלל:

פתי

כבוע לובש אדמת שער למען כחש יאסוף ידו ואל יגע בשפרי כי לא אליו פי קראתי (ולא יראה מדדכי אלו חוטר גאון בפי חלילה והלילה!! לא כבער מדעת קדושים אני ונשאי יודעת מאד' גדול שערורות גאות פילס כמו שכתבו הם ז"ל על גבה לב ושמו לא שמתחא פזיק ומתחנה כחליאל ומגזליאל בנות ערובין נד מי שמשיב א"ע בדברי חורה כו': ובן אית' בזוהר הקדוש פ' חרונה, כדין כרווא נפיק ואמר עלאין ותחאין אצוחו מאן איהו גם רוחא במלי דאורית' מאן איהו דכל מלוי בגין למנבקה במלי דאוריתא, בגין דחתינין דבר נש בעי למהוי שכל בהאי עלמא במלי דאוריתא דהא לית גבהו באוריתא אא בעלמא דאחי: כי במה אחתלל לשני ולהבין אליו דבר הקשה אם היא משולל דעת ולא בן מעלמו, לא אדבר בשאר ולא באשדודית אבל בגלוי וידוע לאנשי דעת, ובלאון קל נופל על האזנים חדיר לא נכתב עברי. אבל בלשון עברי ובכתב אשורי:

(כי כתב עברי אשר נקרא ג"כ ליבונתא שכוהבין בקתיעות ומוזות הכתובים שהם השמרונים וגם פרמבס ז"ל בפירוש משנה ידים פ"ד כתב עליו שהוא נהוג אלל פטס הנקראים אלסא"מירח היינו שומרון : וכן פרמבן אשר פירוש החורה כתב עברי אשר נשאר לכותיים והפיד שראו השקל הקודש כחצניחו אפוח' כפת' עבר מזל הא' שקל השקלי' מזל הב' ירושלי' הקדושה, ביד הזקנים אשר בעכו : ובהלק חמישי מספרינו ימצא הקורא זה האלפא בית מן כתב עברי שרות על לוח לאוח ולזכרון : ומס סתבו בירושלמי דמגלה פרק קמא, עברי יש לו לשון ואין לו כתב נחרו סס לשון עברי וכתב אשורי, ששיב בעל המאור, באין לו כונתם שאינו מסובח : וכן כתבו בהוספו' אלילים פרק קמא, וז"ל אמרינן במגלה, וכברתי לדביל שם ושאר, שם זה לשון ומס קאמר דהא לשון ארמי הם מספריים ועודם משמשיין בו, אלא ודאי לשון מלכו' קאמר : וכן משמע מדברי ר' לוי בירושלמי דמגלה פרק קמא, מאן דאמר ברעץ נחנה תורה עי'ן מפשה נסים, מאן דאמר אשורי סמ"ך מפשה נסים : וכן נראה מהתוספתא דסנהדרין פ"ד, ופ"ק דמגלה ופ"ב דסנהדרין : ופ"ק דמגלה בירושלמי נחלקו ההנאים ר' יוסי ור' נחן אמרו בכח עבר, ר' שמעון בן אליעזר ור' אלעזר בן פרקא ור' אליעזר המודעי ואחרים אמרו בכח אשורי : ולמה נקרא שמו אשורי בדבר הבבלי שהוא מאושר בלוחותיו, וכדבר ההוספתא שבא מאושר בכחו : וכן כתבו בירושלמי וצרמדם בפירוש משנה ידים פ"ד)

ועתה

נשוב לענינו באשר כס יחד ההנאלוחינו נעוץ ועוד ידיו נפווה דער ולא ידע וכסיל לא יבין זאת יחסוף ידו ואל יגע בספרי כי לא אליו פי קראתי :

ואך

אליכס השרידים ראשי הקראוים שמתי דברה כי אכ אדע חבנחוני, ולס אסכל חלמדיני ואם חודימוכי חועילוני (וואח חהיה לזכרון כתבו על לוח לבנם ותיק לזכרון בין פיניכס כי לא בחווק והגבחות להנשא מהשפל, אבל להרימו ולהגביהו) ואל אפואי אפת לא אחת, כי אשמע קול חי"ד בשער יריע קול חמור נוסר, ונער נעור :

ועם

הפאמר שכתב החכס (פלוטר"קו בחקדמתו לקשרו מפיי המלכים) בפרי צריך לקוראים

אגבי מדוח, אהבה והנחה, שיחבוננו בפצע מדרתים, וקאי טעמידה על אמחחס, ולא יתראם לנקב ולמגזע עליו חואנו ב' :

ולכל

חכס לב אומר אני מאמר הרוכל לר' ינאי (ויקרא רבס פ"ו) לא אח צריך לי ולא דכוותיך :

אבל

טונחי להיות מרוח על לוח לכו ועל עצם מוחי לעד ולזכרון בין פיני ומיסס השורם הזואח לעד ולמזכרת נפשי דרבי ישראל ומעשי פ' כי מרא הוא : ואולי אדען כמתן פבונחיגס דלי בשר ר'י שכל קטני הארץ לעסוחס גדולים והנשי השס, וכל הברכות יעלו לראש משביר ציוס עמדו על שכרו כדון פרושס שמצאה פעני ונפשו חיה, דכל זואח לא יקוסח שכר בעלים אף שלא כיון למצוה זו, אף כי המכוין לחועלת אחרים נופח בהם רוח חיים, יחיה ילדים אף זקנים הנזכרים בארץ כעורים באפילה מגששים, פאכ"ב, והכל הולך אחר הכונה, ובאין פן אשר בשס ה' ידגול אל החיבור הנס עליו ונפחו רעונה : וכמו שאמרו רז"ל (נויר כי ישראל דרבי ה') ומשל לשנים שללו את פסחיהו :

ועוד

אחת אדבר וזוה אסכר פי דוברי סרס, דפו זואח אסוח ושמעו דברי קדוש אחד מדבר אלינו, שאף מוס מוטל בקדשים והקריבס על מזבח הדפוס בעולה בלה כליל כלילת יופי סס לריח ניחוח, וברכה חנה לרגלי בעליהם כי יסוטטו רבים ומרבה הדפת, שמענה ואחת דעלך :

המגדול עוז

כתב פעם אני אס ינאה הפשגס מפי כראב"ד וכותב דבריו כמלליף ומקלקל ומעוה הדברים בלי פעס וריח ועובר בכל חשחת הדיו כאשר כתב עליו בפרק החובל סימן יוד, ובכחם מקומות :

והשליה

הקדוש ברבס המסמסם דבר סרס על סמשיגים עליו אף אס גדולי ארץ וקדושי עליון פיו, (כמו פרען' ומר"ב"ד וסמ"ג לא חס לזה והארץ למעניחו בספרו הקדוש בסקדמתו לחורה שככתב וסוף דבר נשמע ממנו רבינו חסדבר מיימון אמס ומורסו אמה שרשו מרובין וכל פרוחות צבועלס לא יזוה אופו,

אך

ההנאלות רבים פנתס עורי' ינממו ממבני ידו של המשיגים שפסנל האו"ל אס פסנל

ולא בארחות עקלקות כאשר פתח בני דוד
 החל הפלסול של חותו וכוונתו להיות פרוץ בארץ, והחזמי
 בעיניהם ונגד פניהם נבונים כל העסקיהם בפלסול
 חידוד ושנון בעיניהם, והכרזל קזה, יומם וליל
 בהכל יתבולו שונין בעירקין וקשיו פ"ס סברות דקום
 שדופות רעופות ורצונו רצות ושבות אחר באו וידיתם
 לא חעשינה פושיה: ובמקום ששולאו צמורה וברסת
 לצרות ולהכר הלכה נכונה, העבודה! אם ישלות על
 מאזני צדק, וחיחה כשחק במאזנים, ואף עם בעליה
 עמם, כי הכל חמה גם יחד: שיתן אילן שרק דשנו
 כי חדל, כן זה אשר חדל לתומ לו ארמ באנשים האולכי
 בארחת ה' ישראלים, חמה הי"ג דרכים ול"ב נסיבות
ובזה הענין האריך עזר"ל גפראג (בספר חיים
 פ"ק משרקי אבות) סרבה וחפציר לדבר
 ידושי על ערלי מוח ולימן שמה בקמיהם, ודברי
 אלו קנני למליו דיומר טוב ללמוד נגרות או שאר
 יאומניח או דבר שחוק המחדד לכל ההנולה וכות יחד
 עמנו ג"כ והיה יות- ראוי משיגה פנים במורם שלא
 כחלכה: ובסגנון זה כחז הגאון בעל עמודי שם
ובאשר פיננו ראו ולא זר חמש וריב בעיר
 גלמנו בדון ולהג הרבה נעירי ימים

גם מלאי ימים ונעירי חבונם, מגידי בעלמה חלוקי
 דרבנן, דורשים מימינים ומשמאלים מדרך הישר
 בעקלקון, ילפחו ארמות דרכם כאל לנו יעלו דוקוקוק'
 ולא יכינו לדבר טבולת: ותגני מתפלל בעדס חללה
 קצרה השם הטוב יספר בעדס, חורם היא קידוס לחמוך
 ולחלוצ עמודי אהבה בלב נשים מי ימן ויחשב להם זאת
 אף למצת כיבוד אם כי ע"ז בלב בלתי ויחזמה רוח נדיב

מש"ב, עקרת הבית אם הנכים שמה
כד סליק ר' זירא (מזיעא פה"א) לא יעא דישרא
 יתיב מאם העניחא דלשחפת גמרא בבלא מיניא
 כי היכי דלא נטרדיה, וכדאמר' (סנהדרין כד) שר'
 יומן וואמוראין שבא"י מלמדי חורה לר' זירא היו נומן
 וזה לזה בהלכה בלא פירקין ולנחם וסובס נקראו נועם
 והמנחמים נקראו חובלים

ורבינו יהודא (בספר חפידים סי' חתולט) גם
 הוא ימן דיי' ושמה כהחלמדות עיפחה
 ולא זררים ע"ש:

הנה בוא אשר לסנינו אחת קוהא המסביל הראים
 לדעם איות דרך יפלך אור

ועתה

שהיג על רבינו משה מבחר הנבואים בדורו (אין
 הכתם אשר לא ירשות ואין מדה לא בכמות, ואם כל
 חכמי ישראל עלו למרום, משה עלה אל אלהים, הוא
 הוא אשר הריק צדקה עד בני די, צימו המו גלי
 בהתמם, ויגרשו מימיה, אור מורחו כשמש וזרח,
 ודברי המשיגים כשכבת הטל, ואם השמש ונמם,
 ולואח יראו לנפשם להפיל שכבת טללם עד כי בא השמש
 על כן יאמר בספר מלחמות ה' משל הקדמוני, כל איש
 שורר בביתו, ולא כל איש ביום קרב, יקל להגלות
 בנכורות לסגל היושבת לימיו, אף החלש יאמר גבור
 אני וצולח לסחרמר נגד אריות אוח) אבל ראוי ונכון
 להנדיק המשיגים כי הגדולים אשר בארץ חמה,
 וכונחם היה לש"ס, לפי שנימיו החלו בני דורו להגות
 יומם ולילם אך בספריו, קיימו וקבלו עליהם ההמון
 באלו הים חורם חדשם שאין להרהר אחריה, ע"כ
 השכילו גדולי הדור להשיג עליו כאשר היה לאל ידם
 בטעם ובלי טעם, וטעמם ונימוקם עמם: כי ע"ז
 יחפורו לב המעונים לירד לעומקה של הלכה, ויכרו
 יסחחוכל מעין פחום שבחירה, תמלא הארץ דעה כמים
 לים מכסים, ומש"ב חמת וחורחו אחת:

הנה פיננו רואות כי אשר פשחה נגד הקנאות בלב
 טהורים, ספחה טהור הוא, ומחוך שלא
 לשמה ידא לפשמים לשמה וקנאות סופרים חרבה חכמה
 וכל הברכות יעלו לראש משביר, עכ"פ:

ודי בפערות אלו לפורר לב כל בעל מדע, ליתן מליו
 בספר וחקו, ובלבד שיכון לבו לשמים, והוא
 יח' ישראל גניו הדרך, יסלל מסלולו, והוא יטה לארץ
 מנלי, כדכתיב בכל דרכיך דעה, ומוא ייסו יורחמוך:

ועתה נחזיל לדבר על כל צורח ונד המסעף
 מעץ הדים היא מורחינו הק' בכלל, בכל
 מלאכה מחשבת שלחנו אנכס לקירא בסברא, כי סיום
 קר והמלאכה ערובה: ואם גאריך השם הנכבד ימינו
 נדבר על כל דבר בפרט

אמנם בפלסול וכליות הקטן אף כי הגדול
 עמני לא ארים את ידי' לאשר ישאלוני
 בענין אשרי' מהלכה לא משקול דעתי ע"ס סברא גרידא
 אבל ש"ס עתה דרשים ול"ב נתיבות אשר יחלקו
 אר"י, ומדליקיס נר תלית עשה ולא תעשה:
וישירי העם באור כללי הש"ס וסוגותיה יתלבין

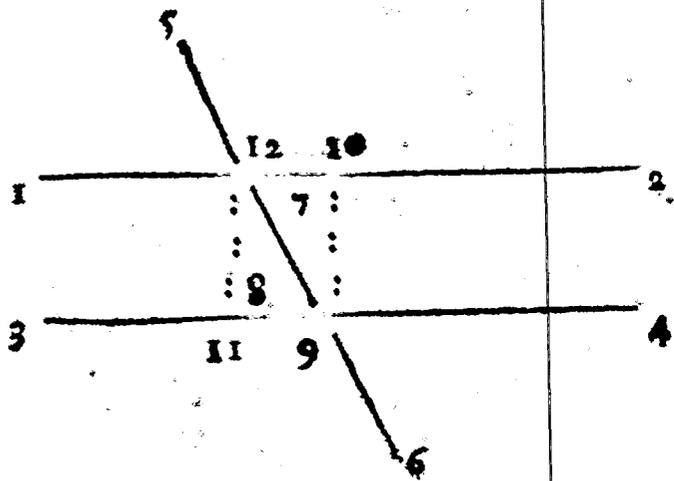
ועתה

אחלי יכוננו דרכי כי פלסתי המעגל לבלתי
 הטוח יעין ושמהל מדרך המלך דרכו בו
 הגדולים אשר בארץ המה, אין אומר ואין דברים בלי
 כשמש קולם מאו, אין חכמה ואין ענה אשר אין להם
 רעה מקדם קדמחה, ואם וריהי גם זרפי בו למיניהו
 ועגרתיו בין העמרים מלילות מלי שם ושבע שבלי
 טדקות, מבואח שפחי ופרי פה המדבר אליכם, טעמו
 וראו כי לא בוסרהנה אלו ואלו דברי אלהיסיים, כלם
 נחנו מרעה אחד וגלוי וידוע דעת אנשי סדה שאין
 בין דבר שיוצא איש בעל נפש יקרה משכל אל הפועל
 במשכלות שניה ושלשית הנאמנות כראשונות בהקש
 במופחי כי הם לקוחים מן האשכלות הראשונות,

אמר הכנאי לבית יעקב מדי דברי

במושכל הראשון, ידי פסויה בקו ובחבל המדס ואומר!

דע שכמושכל הראשון יורם דעה, שזויות המקבילות
 6, 9, 4 1, 12, 5
 הנקראות בל"א
 ווערט קאל וינקל שוות זו לזו בכמותם ובמספר מעלותם
 פואיל על גמיה אחס נעשו והטורה הואת לאות ולמפת

שני קוים המקבילים כעין קו אב גר ונפל עליהם
 קו הו, צרור הדבר שהלני זווים הפנימיים : ח המס
 שוות, ולעד נאמן יבא המופח האם נעשה מנקודת
 מקום פנימות קו גר עם זה קו פמודי טי על קו

אב וכן נעשה בקו ב יב יאלו שני משולשים
 יב יא ט יב השוים זה לזה, ר"ל קו ט י
 ממסולס ט י יב שוט לקו יא יב יא ט משולס
 יא ט יב וקו ט יב משוקף נשניכס, ולפ"ז גס סל
 פינות שוות ולפיכך תשוה זווים ח לזוויה ז, ואלו
 זווים המקבילות נקראים פראלטר וינקל : אחזרי דבר
 פשוט לבלתי הלחות אנשים אשר לא ראו אור טדקס
 ואינם יודעים בטיב משלטים מרונעים, ואלו יחלס
 וערכם : ואם הפולס יהים קיים עדי אכשים
 ונשים זיושדי וחיתו יער יהיו חכמים השלמים לא
 ימצאו ידיהם ליחן דופי נספריי חקלודו ואררמיודו של
 דבריהם חברו יחדיו במופח, ובל"א פרויוזליכי ועטני
 פראפאזיזיאניס דימאגס טראביליס)

ואחרי הודיע אלהים כל זאת נחבאר פענין עם
 שיעדנו אליו הגונה, ועשה נסוד לענינו שאין
 בין דבר כזה לבין דבר שבא אליו ככה סדבור בקבלם
 איש מפי איש הלל"מ אשקמוניא אחס בנסיון, שיעורין
 תליין ומחייין ואל עונשין אחס בקבלה (שיעורין תליי'
 פרובין ד', שיעורין ועונשין יומא פ' מורכבים יחד
 לפי ששנייהם הלל"מ)

המקובלים נחנו טעם לפי שכל הנשמות זיו בחריטני י
 וקבלו דרך מ"ט צינורח (וזהוא מזוקק שבעמים שבעס
 פעמים שבעה) וזהוא נחמר וכל ישראל רואים אפ
 מקובלות אך בא' ראה דרך צינור שלו כפי פשגחו וקבל
 כפי כח נשמתו לרצ עילוייה או פחיתותם זה בחוק מוט
 פד שאחד יגיע לקנה האחד והשני יגיע לקנה השני
 והשלישי ממרח דחוק מן הקצוות והכל אחס כמסור
 ונעמא (וכדי להראות לך אף דמיון אחד שמקור
 דברי מתעין אחס כובעים, באחי להזכיר טרדינו חס
 רצו של שמונים בעלי חיים פסוח כל חכמי הצרפחים וכל
 אחד הגיע להודאה בגון ר' סיים כן ורא' ממין ור'
 שמשון משנן והוא ז"ל החיר אשה כזינחה עם הגוי
 לכ"הגגיר, ואלקו עליו כל גאחרונים וטראו ברשות
 צדירות טענה וט גה יאם מלפני השליט הגדול,
 וחזיו הר"מ והר"ש וקיימו אח דינו דהלכהא בחים
 ולא מטעמים, אבל הטעם כמו באחרתי בני פליון
 כלם אכן כאדם ידרטור"ל כל אדם כפי פרייה נפס
 והכל אחס כמסור ונעמא כי גלילי עול"ם שמודי קאום
 למיניהם כשני צדי הגליל ועמודיהם אשר הטיים נכח
 עליהם, והראשונים אפילו ככה קול לא יא משנייהו)
 וכן

מן משנה דר' וסי' בעמנו שנה שחמיר בשר טוף כר' בואח נלוח איש איש אשר גזרנו אומר להאמין לדבריו בכל אשר יתן אומר, לריך שיחא שלם ובריה בחושיו וכלי חסיון ושלח יהא בין המשיג לסמוחא מסך מכדיל אז חין מעטור לרוחו לסוניא רוח טהור מאולורחיו: ובסגנון זה חזק רעיון וך' הרשו' ל וידו נטויה לנסותקו בדרך זה אשר לפנינו אשר אך נחקו עיני הקורא ממנו:

ואר וזאנו שאף במחלקות החכמים מחוייבים אומר דברי אלהים חיים בהשוואה יחד עאכ'ו: ע"כ השחשעו ושעו אל מנחמי אשר הבחתי שיום לפני ה' כל לחם עוני, ראשים אוני, בכורי סנעתי והיה פרי כשרון מפעים לזכר טוב, ושרשים לא ייבש לעולם, זאת חורת מנחת הזכרון אדם כי ימות באהל וזרו לא יאסף ושמו ינון לפני השמש ועד כל יום:

וזאת לדעה כי איני מתנפל לרגל המלאכה אשר אחי, למלאות די מחסורי אשר יחסר לי אך את אשר כיונים אל הרובות הנוגה חיש חסופיכה, ואשר מויתמי העקרה בארם חיל לה ילדה, כמו פרו גמלחו עטו ובשלכת קל יפלו:

אלה ובאלה ספחתי בראש כל חוצות וקמופולא ממנו לא דרשנו ולא הגעש רוחינו אך במה שיד שללנו מגעש ולא מלאנו אזהרה לדרוש ולחור בתמימה ולהתחכם עד איות גבול, זולת גבלות השכל, איש איש כפי ברכתו אשר ברצו' וכו' שאמרו הם ז"ל משה מתינת כו' כמו שהבאר בסוף כלים:

לא עליהם לשלישים עד עמדנו בשנים וחחמים כמו שכח הזוהר האי מאן דאחיד דרגא דלאו דיליה האי דרגא דליה איפו עכיד וכמו שנאמר פן יקראו אל לרעות ונפל ממנו רב, ואין פירוש אלא הליכה עיפתה ולא קדרים וכל איש החפץ לעלות מרום הרים אל ירכמי נסון למות בנוסם ה' ולבקר בהיכלו אומר בדיד כלו, הגם עלי הכמות פמשולבות השם אל אחיהם פלגם מעבד שהמות וראשו לאז יגיע וסלבים שבעה בגמ' כח ירד האמות וגלה עמוקות יעלה מרומים ויחבק ויפוח פולם: וכן אמרו רז"ל החקן עמך שטרקין גדי שחכנס לטרודודר כי האדם לריך לילך ממדרגה למדרגה לאט לאט:

ובן כפי כפל חובות ילככות (שער חסד' אלהים ז' ז') וז' וסאגל לגע ובמאן בקנות ממדום

סמוכות כפי שיכללה עליך והוסר מן ארצו והתפלגה מבלי הדרגה פן חאכד כי רוב השמן בנר הוא הסוכה לככות אורו, (ומדי דברי בו זכור אזהר להפלות דייח ניחוח ולשום קמורה באשי הקורח לחקן המעופ שנסל בדפוסים ושנחא דעל קיים שכחוב במקום קנות גנות, חק-ניות כן הוא ואחה דע לך)

בתבתי כאשר בינותי בקשרים ונאמר ראו עיני ולא זר ואורה חיים לא פלסתי כדליתא (במ"ק ט"ז ע"א) דרמי אסדדי הני חרי בחובי כתיב כלס מגל רגליך וכל דרכיך יבנו וכתיב אורה חיים פן חסלפ ומאני לא קשיא כאן במציה שאשאר לעשותה ע"י אחרי' כאן במציה שא"א לעשותה ע"י אחרים בגדולות מענו לא הלכתי לאשר שגבה ממני לא שלחתי ידי, נזרתי עלות בראש הר חשודים ונגוט בקנהו פן חכה עיני השמש באורו וכתיב (ההנים סד) שמש ומגן ה', נשרי בני ישראל בעטלפיים (יבס שרבו ושמש) הנמו, והשרידיים כנשרים י' עינו ויחעדנו בקרבתם אל השמש

ועתה אנשי אמת אחרי הודעתי לכם כל זאת שיש חוסו ואל אחרינו לכה אל הבית פנימה ראו כל מערכתו ובתי נכאוחיו, **אבן הראשה**

יסלע המחלקות אבני גלואים לאשד ממדע ולחושן הכינה, **בית מרות** ועליות מרווחים חלגותיו פחחים שקופים אל כל מדע וחכמה, עלו

למגדל חננאל מגדל עזו בנוי לחלפיו' ההלכו **בגנת וורדים** ללקוט שושונים ושרחי מויתות

ונלני עשאונוט שאנונו, אשונה אם יהיה עיד בכס רוח **ולמה** חשאלו לשמי אם אנכי אשכנז אן צרפתי חלק או איש שעיר, בבחרות או בשחרות, ואם שכ ועלא ימים, אם פיעם עלי כסלואס רז משמן, וכמו שכח רבינו יוסף קאנדז, אם חכרם והזקנת מעידיס על החכמה אין לנו חכמים גדולים מהעוים והחייסים: ואמר בחכס פנינים מן הים והחכמה ממי שלמדה: וכן לא-בוג רבי' חנונא (בש"ק קמא דהעניות ובשרק הגולני) לומר חכמם למדת מרבותי ומחלמדי יו"ט מכלם

וכבר

נחצאר משקול הדעת ומדברי רז"ל שראוי לשקוד על דלתות כל דבר הכיס נקטן כגדול כאלו כנכרי אם בחיפו החכמה קננה, כאשר האדם איננו בים לבקש ולשאול על אבידתו. אם אשר יפגשו את הוא קטן או גדול: כן ראוי שלא חפיה חכמה המסבין בזויה חף את הוא חרפה אדם וכזוי גבר ראוי לדרוש ממנו הנמה **היבקר** החולה מי הוא מרופא את הוא נבל או איש נכבד וכמה מנבקים רפואה אפילו ע"י כד

הוא שאמר הקדוש והטהור איזהו הכס הלומד מכל אדם כי, המכס פדורש חכמה ויחששה מפעמוני ס לזה ראוי לכנוהו בשם חכם, ואשר יאמר עליו כי הוא זה מהחבד לאמר תמתי והגעתי להכליאתה העבודה! כי לא עלה לה לו לישא אחרים שחבתיב אבר פדורש בחבורי החכמה: וכבר אמרו רז"ל לתה נמשלה החודה למיש מפני שאין הגדול מחכום מקטן ושאלו לו השקני נח וכמו שאמר מכל מלמד השכלתי והמם לא שמש על הרבוי כמו מכל שהיו לפני צירובלים, אבל היא השמש מן כל מומדי רז"ל אפילו מן הקטן ממני כי הקטן הוא הוא אשר חריצו ושהשדלות יחד חוק משל גדול, וזה הקטן לא יכול ארצה קטן כגדול, והגדול הלימד ממני ושומע לו יוסף עליו בחינה ושגון וכפמים נחמים וישרי, הוא שאמר החכם מכל אדם ישמע חכם ויוסף לקח:

ובמו

שאמר רבא בר אבהינא אסברא לי כי יקראים את אשה ובעלה קדושינן שמסורין לביאה שמן קדושינן כו', הנה רבא היה חלמד לבר אבהינא עיקר הדין ובר אבהינא הסביר אותו מהכחוב, הנה הוא מביאר שכבר פשטיל בר אבהינא בדין ההוא יורר ממלמדו וכיוצא מאלו הדברים הרבה:

והיות

שכל מאמר עליון לפי מה שצירר אריסטו יסאעף לעשרה הראשון כנס ותשעה מקרים הנשואים לעצם והמשלימים הנורה המקיימת, לזאת שאל אנכי מאת קורא המשביל לבל יקשה לשאל בחמילת השקפה על אחד מהחשבה מאמרים הנשואים אך ישמחל להכיר ולידפ על נכון מאמר הראשון והוא עצם המשוב (ר"ל הספר) ולא עצם הכנה (ר"ל האחד) ועוד כי נקל לעצם הכנה לשוב אל פמשובז ואם עצמות המשובז כעצם שאמים לטיהר יחברר ויחלבו הכל כי בזה מדמין צורה ליוצרה (עיון רבה צראשים) להשפיע חמיל כי בזה ישיב הקכל בפועל ולא בכח: (הגה"ה קצת קרב שטר"ף ולה"ה קטו האומרים

מאמרו לפי שאמר הוא סם כולל חסדיו כל דבר הנושא והגשוא ונלוים אליהם אבל מלח נאמר הוראה על הנשוא בלבד, ולפ"ו נכון לקרא שנים העליונים בשם נאמרות ודפ"ח) וכדאי לא יעזו אנוש אנוש חכר לב במוני לאמר חף אנכי מפשע ולקחי אך כחית להפלות נר יחכמה והגודה אין זה אלא רעית רוח, אבל לזאת כרימוחי ידי ים יאריך לי בשם הנכבד צ"ה וישעלה לכה אלי ארץ אדום כל קסם צמי חבונות, כי לא בטבע דעת קדושים, אכן בקנין ולפי רוב הפנים:

ואנכי

אחזה עתה על כפרי החזון אשר חזם הר מצ"ס ז"ל על ספרו הגדול והנורא סיד החזקה כאשר חזיתי בכחבו מהנבא ואומר שירבו שונאי עד שיעלימו עין לקרות שם ויסחירו פניהם לנשח אל הקודש, קנאה העבה זאת וכבוד המדומה יפעל כאלה, וברב הימים כאשר יהיה נשכח הקנאה וקנאה יסובו וילמדו מחוך החבור ונאהבחו ישגו חמיד:

ובכן

בשם ה' אלהינו נדגול אל החיבור הזה, וכי ס' אלהי נצחוח (שהוא נצחא שלו אות) עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה ובכנלו הודינו סחלה

ובן

הוצא בספרי בשם המדרש ילקוט וז"ל ויאמר ס' מסיניבא מגיד בכחוב בשפתח משה לא כפח בצרכן של ישראל החלה, עד שפחה בשבחו של מקום כו', שנאמר ויאמר ה' מסיני נח, ולא כפחה בצרכן של ישראל (יחי בישורון מלך) חור וחכב בשבחו של מקום (אין כאל יסוריו) גם שלמה פחה מחלפ בשבחו של מקום שנאמר שומר הדבית ובהסד לבידיך ההולכים לפניך וכל לבם: ואס"כ פחה בצרכן של ישראל שנאמר רעב כי יהיה בארץ, חזר ומהם צנחו של מקום שנאמר ועתה קומה ס' למנוחהיך, גם השמנה עשדה שהקנו חמיו ז"ל להפלה פוחהין בשבחו של מקום והלה, האל הגדול והח"כ צנורכן של ישראל מחיר אסודים וחי המין צמודים אנהו לך:

ובן

צירובלמי דברנוה פ"ה גרסינין לעולם על ימי פבוקזס זו מפיך, ה' נצחוח עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה, וכן אמר בע"פ (חבר"פ) השופר' נחמונה דברי קודש קדושים יקראו ולמדנים יאמרו עתה:

אבן הראשה

זמן לחן דביעו נשעים מזרון ז"ל , ראשית חכמה
 יראת ה' ועל כן היה סדר דו' ללכתחיל סדר
 פתחני ביחודו של פקב"ה , לקבל חסלה עול מלכות
 שמים , ועול חרות ומתנת פרב ונקר סתתהר כשכנד
 ונקמך , עכ"ל :

וכדבר האלקין (זהר חזריע) האי מאן דבני
 בנין כל שרי למבני בני לאדכרה דהא
 לפילתה דקב"ה הוא בני ולא ימרון חוי בונה ביחו
 בלא נדק , עם המוסדים אלו ראינו לישר הבית במלין
 ללד - עיליא , כש לעשה לצבתי גם אבי :

ובבני נעתי חלני ואלה אשר ה' יסוס בשי אשגור
 לדבר יטיו לרצון אמרי וסאל המרגין לשון
 אלמים יגזיר לשוני חסר לכה , כי חנוני הם חנונים
 שלמדיו מלומדים כמו שאמר ויאמר אני לעביר כל
 עובי על כנך וקראתי בשם , לכנך , וחננוי אח אשר
 אהון ורחמתי אח אשר ארחם וכך על אלקים יטעי צורי
 עוי , מחסי באלקים צור יטעוטי עשגבר לא אמוט דבס
 לב אדם יתשוב דרכו ומס' ירון לעדו , אין מלה בלשוני
 סן ה' ידעה כלה , לדכות פי רנה נא ה' ומשפטך למדני
 דעה בבני מלוכי חכמני , המכמס חקן בעברי פי
 שיחה ה' שמרה לפני נצרה על כל עמסי אחס סוף אלפי
 אלקים ליה יטועוט יעקב .

ומטרה שום אבן אל אבן ידמי

אבן הראשה

פינתה , סענפס כעלם
 עזרה יסידות פיקיי אפינתי , מחויקי דמינו , כי
 ראשית סתם יראה' והנאה לאמנות כפס סמוטלס'
 י' אלהי צמאות שמצה תפלת האונירה אלהי
 יעקב סלה , מלכי ואדנו גדול העצה רב
 היכוליה ראשון לאלענצאר סוג הסגנים
 כי אתה יציתו , ותתמדהו בכל סבל כלי ציר
 לא נפרד מסך ולא מחובר אליך כי כל
 מחובר סוגבל , וכל סוגבל מחורש , ואתה
 שר' סוסלך משולל מכל המדות בעלי
 תהיה ותכלה , אתה ואין עוד בסוד תהיה

היה והיה באין זמן כי גם אותו יצית בעת כו ,
 תלית המאורות כדקיע שמיך , אפס אפסך
 ובר בלתך , כל תביל ואין קצת ער עון
 בלתך סלה , חנביהי לשבת בשמים מסעל
 ותשפילי לדאות בשוחות לב איש ואיש אתה
 ידעת אות ואת שיתו , פוני בונתו פתוחים
 שקיפים אל מול ברעך , מלילות סליו
 ואמירי סמריו לאדם , עוללות סליחורץ
 זס עיפי שעפותיך לך גלוים ורועים , קף י'
 שונג ומשגנה ולגבר דרכי איש נסתרה אדם
 קרוץ מחומר יראה בעינים ויאמר נקי אבר
 וישרים נכחדו , הנהמנשמת אלוה יפרח
 מרוח אפו יכלו , האשיות יעששו בעפר ימות
 גזעו , הנפש אשר לא חלו בה ידי הטבע
 דסעס מחברון היא קרירת ארבע עורת שוב
 בנשד יתבית אביה , אל הסקום אשר הח
 שם אהלה בתחלה , והמרת אך ספריר וליא
 סבלה , ואשר נמצא אתה הישר בעיניך עוד
 יעור משנתו ויעמד חי לגורלו לקץ הימין
 בנפול טללי אדורת ורחמי מערת ידים עוד
 לריתן , סתה לאתלין שכר עברין , ואך
 כפא עם השכיר יסיה פעלו , הנה שכרו אתו
 זפעולריו לפניו , אז פיעל אדם ישלם לו
 בארח איש ימציאנו , חן צדק לצדיק ואיפת
 דון זטוסה למזעיסך , ומייענה לא עניתו
 אתה , ואשר אדם ואשר הנף ססחבקי
 אשפתת ורובב שחקים בעורף הוא , הסדף

צורה

אבן

צוהויה . אל הפנך משיב אינו אחד ארצה
 האמיתי . וכאשר נגלית בערפליטוהר לתת
 לנו אש דרזיק הנצחית . על פי משה ראש
 נביאיך ואפסו עור . אתה דרזיק ונתאית
 ענית ואמרת ובגנו ראינו ארץ הקילורזקול
 קורא ואומר מי הוא זה : ואיזה הוא אשר
 הוציאך מתחת יד פרעה ויקנא לארצו : אני
 ואפסי עור נאם " : ואתה אלהים צבאות
 באשר יצאת אז בהצי חלילה לישע עמך
 ומחצת ההב מביר רשע עד ביר חרימים
 שרות ימור ער צואר שלה . כן תמהר ותחיש
 לישע אותנו לישע את משיחך אל תשאב את
 פניו . יראה לנו המחכים אף כי בושש רכבו
 פו ישובו על עקב בשתם מחרפי עקבות
 משיחנו לאמר בני נודעו . ואתה " חושדה
 לעורתהקן הפלאות . תבא לפניך אנקרת
 אמיר כגורל זחעף התר בני תמיתה כי
 דורש דמנם אתה . דם גפשות צריקים
 ותמימים . ובחי השלמים אשר העזו למות
 גפשמ עליך הורגו כל הזם . כעולה כלל
 בלילי יופי העלו לריח ניהוחים . את הראש
 ואת הנתחים והם ששים ושמים על שלמי
 גרברד לרצון לפניך אבינו שבשמים . העל
 אלה לא רופקד . ואם ברם טהור לא חריח
 כל קסם מדי . טוב שרזון אפך והנתם . למען
 ציון לאתהשה . ולמען ירושלים הקדושה
 תישא לעורתה וכוזר לע ספר הברית אשר

התסת נאום " . תביאיך על דהגלוי ועל
 החתום קיימו כל דהשדות . ביהביר גטון
 יהיה בראש ונשא מגבעות ולקן דיטין
 תשלח רעת נאמן לקבץ שתפזורה הצלעה
 והגדחה . אולת ממנה יד והיא אפס עצורד
 ועוובה . ועינינו רואות בי אין קץ לפני רחמיך
 מועד ומיערים . עידן ועידנים חלפה . ואגהני
 לא נושענו . רבת שבערה לה גפשמנו לעג
 השאננים גסרהבי העורה והחכמה אבלות
 מבלי באי ברם הנאנתים והגאנקים . טבש
 כחלב לבנו והפתחת תבלל בעצני . נשא
 עלינו אור פניך " . למה נשכבה בבשתנו
 בנר שכנינו . השיבנו " ארף ונשובה חרש
 ימינו בקרם . ברוך אתה " גואר ישראל
 אמן ואמן :

ליטרי לב שמחה וללדיק אורה
 בענין סידיעה והכחירם

אליתם . לברי רכב נודעת . אתה הוא רכב
 בשלישי ידעת הקצוות שנים והחפץ בתוך .
 אונת במאזני צדק הצורך . ומארברך
 בריותיך אמרת בני אתה חיה נכון לבחור
 בחיים נגזרת מארץ החיים ולא נגזרת לבחור
 מות בעקשות דרכיך . השבעה לי בני כי לא
 תבחר :

במבואר בדברי רז"ל (נדה פרק האמלה)
 שתשביעין לאדם קודם לירחו מכון
 לתם שנסבו המקובלים בטוב בעם ודעת קדושים כידוע
 ל יודעי תן וכספר אשר יעדות למצוד פש יאריך הכם
 ימי פאריך למפניתי במנין זה . כאשר קבלתי ממך
 מדריכי בדרך הקבלה : ונפשי

ונפשי יודעת שאר כי לא מאלוה יצדק אנוש
 מעוטיהו לא יטהר גבר ומפי עליון לא תצא
 הרעה אבל ביד אדם גם שניהם למען יחזרו
 תגמולות לראש גבר כי ישוב אל גוהו :

עתה יאלנו להשכיח בנות קורא המשכיל פקח
 עיניך וראה רבים נכובים סגר עליהם
 המדבר בענין הכחירה לפי שמלך הממלכות
 והמקובלות כחלמה שנין האדם מלך המערכה וכאשר
 ערוך עליו מאחמול וכאשר נגזר עליו וכאשר נמוג
 המוג :

כתב הוזהר הקדוש (פ' בא , ויזר ה' אלהים
 את האדם) לית בר נש דלית ביה ארבע
 יסודין אבל כפוס יסודא דאקדים ביה הכי מחילין
 חלין ארבע ר"ל מיכאל גבריאל רפאל נריאל דאחמור
 בהון (האלים ז"ל) כי מלאכיו יזוה לך , אי מול
 דיליה ארים אקדים מיכאל כו' , מספרא דמיכאל אנשי
 חורין בלבו אנשין דיליה אינון רחמי בעלי נמילות
 חסדים , והאי בר נש גומל חסד חסיד וחכם אי אהמל
 באוריהא ואי לאו בהפוך גזון טעם לית ביה חסד
 דלא זס חפיז חסיד , מספרא דגבריאל ארבע אנשין
 דיליה דינא , והאי בר נש דין יפא אי יעסיק באוריהא
 וגבור בהלמודי כספוכא גבור בעבירה וסופך דמיס
 כי נווכין דאנשי סיתקין :

ובדרך המעלות כסנו חכמי המחקר כי ככב
 המושל בעם הלילה יספיק שפוט על
 חכונת האדם ומעשיו וכן נאמתה דבר כשהאדם
 נוטה במוגו אל היובש רהים פלס מוחו , והלחוח
 זעיר סס , הנה זה ימלא בחינה וספן ככל משלח ידיו
 ונמשך בזמן שפון מחייו לגרום לזכור ולהבין יותר
 מבשל למה לבינה ורב הלחוח במוח ועב הטבע , וכן
 אמרו קס ז"ל הכל בידי שמים ובמזל שלי : ע"כ ראינו
 לפעוק ולסקל מפילה סכונת ולא יצרו לעדי דורשי
 האמת :

דע כי לא נולד מאו ועוד לא יולד אדם בטבע אומן
 בורסקי או אומן בושם אבל מלך המערכה הוא
 מוכן לחסרון או ליחרון , כי להיות נבזר בארץ סן כל
 אלא יפעל גבר פעמים ושלש אחר השמלתו והיניחו
 אם הוא בעל חס , מאשר יפעל זה שמוג לבו קר אף

אחר הסקודה רבקה וזיגיפה , וכאשר לא ילמוד כלל לא
 יופיל לו לא מזג ולא מערכה לא מלאך באנפוי חורין
 ואוכמין , כמו שכתב סוזר חסיד וחכם אי אהמל
 באוריהא וזולת המעלות וחריוטם נהפוך הוא :

ואם היה האדם מוכרח על פעולותיו היה בטל הלמוד
 וההשלמות בפיוניות ומעשיות אחר שהאדם
 א"א לו כלל מפני הגורם חוץ וזולתו מכריח אותו היפך
 רצונו , והוא עצמו האורה והאחרותיה והגמולות לטוב
 או לרע כף מעול , ולא היה לעצמו גונב חס ורועה נפש
 אם כן נגזר עליו מלך המערכה להיות גזון אבל באמת
 הכריחה ביד האדם חפזים , ובדרך האדם רוצה לילך
 לא גזור הוא מפניו ומה שאמרו הכל בידי שמים אמנם
 ירנונו ענינים השפעים אחר אין לאדם בחירה בהם כגון
 לניס ופחים הספר האור וזכותו וזכותו יבניאל בהם זולת
 חנועה האדם ומנוחה , וכלמה שבידו הוא אדון כל
 מעשיו באין מוחה בו הוא אחר הכאוב גם את כל העולם
 כחן בלבם :

וכמו שכתב בחקיקת זיגור (חקיקה שפון וטבע)
 בגין לחיי ליה אגרא ועונשא ובגינה היה אחר
 ראה נחמי לפיך היום את הדיים ואה הקוב את המוח
 ואת הרע וא"ל יבחרת בחיים האם לא יבנה בידים לא
 היה ליה אגרא ועונשא והנה כבשיחא :

ואיש אשר יאמר לך שפעולות האדם מסתא מערכת
 סתמינית חזקין , גם לאשר יאמר מסתמיניות
 והשמלות חזקין חזקין , אף כי לאשר יאמר מהסגנה
 האלהית חזקין ובכולם חיימין ולא חשמיאל והכל אמת
 כי השכל והדע והאקיון כולם מעידיים שפעולות האדם
 חזקניות ע"כויין , ואם האדם נולד במולד טיב ובמול
 מכלית או להפך לא יעלה ולא ירד זולת השמלותיו לטוב
 או לרע , ולא אשר רוחו ללכת חסבר אליו ההסגנה
 האלהית לפעוק ולסקל לפניו דרכו , והבא לקהר חסייטין
 לטעא פוחחין לו כי הפחירה סאחר בכל עזו כשלטת :
 וכן כתב החוקר המעשים שכלים ההכרחים בפרק
 השלישי מהמאמר השלישי מהמדות :

וביתר שאז וביחר עז נכבאר (בהחלת מאמר השני
 מספר המדות) שהמעלות אינם לאדם בטבע
 ואינם חוץ מהטבע , אינם בטבע עד שפעל אותם בזולת
 למוד זהתרגל לפי שאינ' לנו כעו החושי שאנו משחשטין
 בהם לפי טקס נמצאי' בעו אמנ' המדות נמצאות בנו לפי
 שנסעלם

ונתפלא ואינס חוץ מן הטבע עד שלא נודע לקנות' האם
 היו הפכיים בטבע לא היו מן דקנין והרגל כי לא העלה
 באבן האל'ים למעלה אע"פ שהשליכה להם פעמים אין
 מספר וכן האש לא סרד מטה, משא"כ אנו רואים כי
 אנשי' מצד ההרגל יקנו הרבה מהמדות או ימנעו מאשר
 להם אבל יקבלו בטבע להיו' שלי' שלי' והרגל' שלי' והנה
 הוא מבוחר שכל זה אינו רק מה שאמרנו שהחלוח
 בשדות המעשיות הם ציד האדם שיגולסו פ"י הלימוד
 אמנם אחר שיסלים ההרגל וקיומו עליו מלפעלה בשאר
 הצורות שמוטעוהו לפי שהקנין השלם הוא כעין הצורה
 אל קנה אשר בו ולזה נחבאר במאמר ההוא ח"ך יבין
 הפעולות שבה הקנינים כמו שצארנו

וער

זה יעידו חכמי השחי חורות גם חכמי החולדות
 והמולות כי כל הגולד יקרהו מקדים מה
 שידה מערכת המשרים ברגע הולדו אך השם הנכבד
 שודד קבלת המערכת ולצדדיו ירבה לזון ועלמה נכח
 הכליות רחוק עלילות הודע על שילוד צנים הפך מאשר
 על שרשי רגליו החקו המשרתי' ומפשי' הצחיר' כי ילחמו
 נגד המערכת ויכלו לה כי יד אלוה המיד עמה והוא
 בשורה, כמו שהזכיר הוא יפעלה את הצדדים הצדדי
 מאלמנטי' ע"י זכות מעשי' בחירתו הישרים, והחלוח
 ימי אדם טפחות נמדדו בשאלתה ומזגו במדה ובמשורה
 החום והלחה החולדית לא אש זרה ולחה נכריה כי היא
 הפך החולדית זכה' בהסד להדבקים בו לחווק החום
 והלחה בכח' אשמה, ולמנאליו ממארת היא צפור צפרו
 זוח שאמר הכחוי, יראת ה' הוסף ימים ושנים רשעים
 הקצרנה כי אש ה' יגפני במגפה זה מח צלא יומרו זה
 שאמר שלמה ע"ה למה חמות בלא עתך: הנה בכל זאת
 בארנו שהכל חולם בחירת המעשה לטוב לו או לרע לו
 גם בסיבה המערכת כמו שהיא אש הנכבד עליו או נקל
 לו מאד לשודדה צפור הללתי ובהשגחתו

כמו

שכחוב בספר חסידים סי' קלח צענין צדיק
 זרע לו רשע וטוב לו אומר ועוד שא
 הרשע נולד במזל שהוא עשיר וצדיק נולד במזל שהוא
 עני ועמה הוא לא יאבד ממונו בדבר קלה והצדיק
 אם נדרה במזל עני כמה זכיות צדיק עד שיצטל המזל
 הצרחה נולד במזל שלא יהיה לו בן אמלא שגמו זכיותיו
 שגדולות לא היה לו בן (ע"ס המלא מענין זה גם
 צפי מח' שא ותחסב)

ובאין

סן כי כמו שהמדות וכל הכוח האלדי משכו
 אחר קמוג כמו שאמר הכסוב ורדו רשעים

מרחם, העומד מן דוברי כוז, שמה לצדיק פאם
 משפט כפס רשע אולם רע כן פאוג והסבב עתמו מלך
 מהחלוח האדם באשר הוא שם ממוג המוג, וכפי המזון
 הכוזן מהחילוח מעט בולו אל ארץ נוסב, וכאשר
 נהחמת לנו בגלוי ומפורס, אישים גילודים על ציח
 החיכוך יש להם דעה ממועוה והגגלות לנו שגל בעלי
 מדע עשו לנו שארית בארץ ולהם שם על פני חוץ
 נמאו לצדי ולכבוד באקלימים האמנעיים הם הם אשר
 הריקו לנו ברכה ושארית בארץ, הם צריבו ובהפרצת
 החכמות, ואם בכל מלחמת ומשכח ומעתיקי האושר
 ונימוס כפי צורך המדיני, ומטעם זה אירא דארעא
 ישראל מחכים, ויזשי הקצוות הם נוטים בחזקתם
 כפי דיחוקם מצריח החיכוך, וזה הוא בעלמו האישים
 מאקלים זה שונים מאישים הנמאלים באקלים השני לו
 אף כי לשלישי לו במראה ובמחוח ננימוס במאל
 ובמשקה ואשר לזה הוגה לזה פדנה וכן להפך, ומש
 בעטב השדה יאכלו צפר יוצאי מלצסם, הם כבהמס
 נדמו ילכו ערומים ולא יחבושבו צקר יאכלו חנן
 ומספא בגמלים, ומשונים למיניהם כפי זכות ונקיון
 מזוהמיהם כי בחמת גם מזון האדם יפעל באדם כמו
 המוג והאוויר והמערכת לטוב או לרע לו כי מהאזון
 אשר במולדים יתהו מזג הילודים, באשר נחלחת
 לנו בגלוי וידוע בכל המפורסמים: ולפי' דראוי מאד
 להרגיל ילדים הרעים באשר ישא באומן את סיוגק על
 מזונות הדקים והנקיים לקנן טבעו ולזכך מזגו
 ולהמשיחו בצחן שגון מחזריו לגרום ולזכור לקבץ כל
 מדע בכל קנין האשרי: הנה כל זאת יעדנו לכינהנו
 שרצינו לנאר פתיח הברל האישים ושלל' הגשרים
 ועוד אחת נדבד ובוה היבן הפנין כל כון באר היסיב
 באשר ידענו כבוד השם הנכבד ב"ה והפעלה מלא כל
 העולם על שיה דק יש הימות שיהא בהם כח השם
 יותר ממקומות אחרים, וזה משני פנים:

הפן

האחד כפי מחכונת חולח המקבל, והשני כפי
 כח הצליון שהוא על ראש המקבל גבה
 חמכתה חלח מלכו של צולס ב"פ זימלה: ודרי
 לקניית צינה צענין זה היה לשמה צפי הראש' ע"ל
 דמיון זה קדחת הלכס כשנכנס אל פארץ כינה ובין
 השמש, צדאש' העלי' ארצנו, ולקוי' הסת' אשר
 לאקלים אחד נעדר אחריו וחסד' לצ' יאמר הפך חלרו:
 באקלים השני זמנוג באורו צפתיים:

ואו

אמר

אמר יעקב לוי ראיתי להאריך קצת במקום הזה
 ליתן דעת ומזימה לאשר כחה שינס מסביב
 אל סועל ה' שמו מעשי אלכשוטיו ירח וככבים אשר
 כנו מאשר שחה עללה כדבר האלקי (וזמר שמוח)
 חנו אמר ר' יצחק ויילון לבני נשא ללא ידעין ולא
 משגיחין בשלחנה דמריסון , לזאה לא יסלא ממני
 דבר באזי סקורא בענין אלי וזנב וכסיבת הלקי ולא
 ימצא דבר זר בסגרינו , וגם נער אשר אינו יודע
 סגרא לא יאמר חמוס הוא , שמענה ואחש דע לך :

גלגל שמה סיבב צו הוא רש ונשא ממעל לגלגל
 ה' פירח והעגולה מסובב בה פירח חמיד הוא
 טעם מעל העגולה שהשמש בה חניה לצפון וחניה
 לדרום ושתי נקודות שבהן החמד והפגיעה של העגולות
 נקראים נקודות החלי : לך אל הצורות הרשומות על
 לוח בסיף הספר הסביל וחבין הפנין)

נקרא נקודות 1 ראש החלי שממנו יחיל פירח לנאות
 לצפון השמש ונקודת 3 שממנו יחיל פירח לנאות
 לדרום שמה היא הנקראת זנב , ולעולם יוחמד
 העגולה בנקודותיה בזה לא נסקד ממנו דבר ולא
 יחמר כל מאומה , מן המעלות והחלקים :

דמיון זה אם מקום הראש במזל ליהו"ני (ר"ל
 במזל אריה) עשרים מעלות וחשמה ועשרים
 חלקים ושמונה שניות , הנס על ערך זה יפבור הונב
 דרך וגבולים במזל הקוויר"או (ר"ל במזל דלי) לא
 מעט ולא יותר :

והנה שמה והירה שניסם סוככים ממערב למזרח
 אך שמה לא יחוש כ"כ לא יושלם חנועשו
 אלא בשנה ופירח בחודש ימים , אך מנסיגים העליון
 סיומי שמו , יניעם חנועה ספכיה התאריח בכל כ"ד
 שנות מצורח למערב אמנם פס כל זה ההכרח והסך
 החנועה ספכיה הם יסבבלכתן אל אשר רוחם ללכת
 והוא ממערב למזרח , ובאשר הוא דבר נפלא וזרם בעיני
 קצח , סנה משל כפינו לך אל נמלם על ראש דרכיה
 אם היא סולגם על אבן שריסום ממערב למזרח והאבן
 ימאר ויחיש מאל סולך וסובב שמזרח למערב הן יחטוף
 עשו סנפלה ופסעם על ראש דרכיה וחמש אם בכל זאת
 היא לא תשלם חנועהם :

גם זאת לדעת שחמיד בחמילת סחודש בשעה סחולר
 ספתיחיה הנח פירח יעבור החח שמה . ואם
 ספתיחיה העמוד ספכיה , לכנס היא באור גיף ספכיה

שמים , ועל סארץ בעזברה , ונהג מאשר ידוע כי כל
 דבר עכור הניחן חמש ספאיר יאפיל אורו לכל יסלת
 הציו החי'ח , אך מחמת סנסיס של גלגל הלכנה מגלגל
 סחמה אשר הוא כמעט בחוד ארסן סאולות פ"כ אין לו
 לכא סחח סחמש סחמש , אבל נכון סיטמודו במעלה
 סחח סחמולות גם סניסם וכחלי סחודש יעמוד הירח
 לכח סחמש במזל ססביעי ממנו ואלו היה הירח סס
 לדרך סעמיו לסלוד על ספח ארסן סחמולות סחמלך סחמש
 היה נלקח אורו בחסר במחניה כל חדסיו , אך ספני
 ספוא חולך וסוכב על ארסן חולק אס ארסן סחמולות
 וכוסה סחמשם לצפון ודרום בערך חמש מעלות
 הוא הוא ספני יסורו ולא יקבצו סארור ברוב סדתי
 ססנה , כל עוד סהוא ירחיק נדוד מלסן סחמולות
 קדמה מורסח וצפי נס , ואינו נוגע כלל סארץ סחמודד :
 וליחן לספאיים פירמה לאשר לא ידעו מענין כל סחמודד
 ראינו להרחיב הדיבור :

דע כאשר סחמש סוקצח לאופק סמערב ינטו כללי
 ערב מאשר ינוח על ספח סחמלך כל של ארסן
 סנול רחבו למסס ברומח סחמש כדור סארץ מרוב
 כדור ספמיני וגדל לפיך קטניה סארץ (וסופח על
 זה סהכל סחמשע הוא סחירה כהיוחו בספל סקצחו קרוב
 לכדור סארץ או קדרוחו גדולם סחחחחח יוסר סמה
 אם הוא בגכתי מרומים רחוק מכדור סארץ ומפני
 סכשכל סקצחו סס סכל יותר רסוב מאשר הוא כרום
 סמיו וזה מה סרצינו לבאר)

הנה סכל סוס סולך ומסמעט בחידודו עד כי יגיע
 לקך וסכליה ואלו סיה כדור סארץ גדול מכדור
 סחמה סיה סאו כל סארץ יותר גדול מגיף כדור סארץ
 עכמו ואלו סיה גיף כדור סארץ סוס כמדתי לגוף סחמש
 או סיה מדח כל סארץ סוס למדח סארץ והיה סולך סכל
 על מדח סוס עד גלגל סחמולות ולהיות סחחמה יותר
 גדולה מכדור סארץ , סנה כסכיה סחלי כדור סארץ
 יאיר סחיד מסחח סחמה וכל סארץ סססוח באויר סנול
 ספני כדוריה סארץ סעשה כל סגול , סלוד וססור
 כעין סלסונות סנולה ססולכח ומסקציה ומסחודש כראש'
 סאסר כן כל סארץ סולך ומסקציה כחידודו כשעה
 ארסן סחמולות כנקוד' הנוכחיות למרכז נרס סחמש
 (סנקירא נא' דליר) כלי ריחוק כל סחומה

דמיון זה סחמה סעחה כנקודת ראש סאו"רו (ר"ל
 מול סאר) הנח כדור סכל יסיה נכח לספיה
 לנקודות

לנקודת ראש קרסיו כי (ר"ל מול פקרב) :
והכמי המזלות שיערו שלל המאדד הוא עובר
 חך עובי העולם היסודי וחך עובי גלגל
 לבנם וחך עובי גלגל ככב ונכנס חך גלגל נגה האור
 והמושך אשר באהלים נטוים עלינו הנה אהל הנל בזילם
 ואהל האור יתם יום ולילה לא יבזוחו ממרוצתם סחרת'
 חזורים חלילה לעולם ומקום ראש נקודת האל נגד
 המזלות יבא בכל כמו מסרה נכח פרכו השמש וכאשר
 יבא הירח במחצית מדשו בראש או בזנב החלי בנקודה
 הגוכמיות למרכו השמש היתה הארץ בין השמש והירח
 האנטוונת כל הארץ חסול על גוף הירח ולפי שאין לירח
 אור שגד עלמו כמבואר ברשיות ברורות שפירח גוף
 עכור כדורי נוסה בזנבו קצת לאדמיתיה בזנב נחושת
 ומקבל אורו מכינתי השמש, ולדמיון ראה מראה גש
 ברזל יחד ונחושת קלל מליטש צעמדו נגד השמש כהלו
 נרו עליו יבא גם מגוף זה העכור באמת, וזאת ואור פן
 הירח יתל כי קרן השמש עליו וכאשר יעבור באנטוונת
 הנל הנה הארץ מאפילה להירח ונדפך אורו ושני
 שארור קצבו וישאר בעברו עוד לא נראה בו אור לכל
 פיושנים אחת סקבה סחרת, לפי שהשמש בנקודת
 החלי נגד הירח ממש נמצא לפי זה שנים עומדים באופן
 המזלות שמש ואין בין זה לזה יותר מק"פ מעלות
 ומרכו הארץ אז יכוון בין שניהם כי הארץ הוא ומרכו
 לגלגל המזלות א"כ הארץ היא מאפילה על הירח
 שאור השמש, אמנם אם לא יפיה בראש או בזנב ממש
 זלתי קרוב להם חך הנכולים נלקה אורו, ויהל לקצת
 אנשים הדריש באקלימים שהם כנגד חלקו שלא נכנס
 באנטוונת הנל ושה נונעים בו ניניו השמש: (עיין
 בצורת הרשומה על לוח בסוף הספר בשכיל ותבין
 הצנין)

והנה

מאשר התבאר לנו כשהארץ מולצת בין סלכנה
 ואור החמה במחצית החודש הנשאר לקה
 ופניה פארור קצבו כמו כן גם היא מולצת יושבי
 על חפוח הארץ בין השמש לבד יראה ששזוחינו
 ודוקא בסוף החודש אך מחמת הנטייה של גלגל סלכנה
 מנגלל הבאה אשר הוא מתח' אופן ה' ע"כ אינה
 יכולה לבא תחת השמש ממש רק עומדות עם השמש שזה
 צדיה במשלה אחת מעלות המזלות ולפעמים שבה תחת
 השמש ממש ונוסע עכור ע"כ מאפילה לנו את אורו וככל
 אנפם חדשי' יוכל לקיות זאת ולא בכל האקלימים וזאת

מלקוי סכא משיכה מפניעתם בנקודת הפלי וזה
 מקבילות ולס' זככרה לא תחלה זאת אלה או בחלחל
 החודש או בסופו, ולא כפי לקוי השמש כפי נקוי
 הלכנה כי צפח לקוי השמ' לא יפדר ממנו אחיז כל מחומ'
 אלא שאורו נפדר מאתנו מפני שגוף הלכנה אפי' כינו
 בזואה קבל השמש בראש או בזנב החלי או קרוב לסס
 חך גבולת גדרי הלקוח צפח המולד, ולס' זככרה לנו
 אלא יתכן להיות לקוי השמש בכל מולד כי הירח לא יבא
 בכל מולד בראש וזנב החלי ולא קרוב לו :
ואתה קורא המשכיל דפ לך כאשר יפיה לקוח
 השמשי באקלים אחד הנה באקלימים
 שאחרים אור במוטצוהם ואפילו קרובים זו לזו, וזה
 יקרה מצד החלכות הבטח באקלימים, כי אלו השופדי'
 צפוח חמה הירח חסדר מהם אור השמש ולאשר יראקו
 זעיר הם, שם השמש זורח פן הנדדין מאשר נחבאר
 לנו ע"ס ראיות ברורות שהארץ יותר גדולה מהירח
 ובשמש מן הארץ, ולס' זככרה אינו מסך מבדיל
 ומאפיל זולת להעומדים בצפוח חמה סירה, ויכול להיות
 ג' אנשים הדריש בג' אקלימים לזה ילקח כלו לזה
 קצת ולזו כלל לא :

עתה

קורא המשכיל סקס פיניך וראה מפעלי ה'
 כי נורא הוא, בצורות שרשומות על לוח
 בסוף הספר מיד ס' פלי משכיל ופייח בכל דרכי ענינה
 משכיל

הנך

רוחה השמש וסירה כי נכנסו צפח מולד
 מאמיתו בנקודת ראש הפלי, פנה סירה מסך
 מבדיל ומאפיל אור השמש ומאשר נחבאר לנו שגוף
 השמש גדול מפירח פרבס פעמים לוח האל ויכל לשאור
 פניו על כלו, כי הוא עודו סרוח על הירח כאשר
 פיניך רוחות בראש הפלי אמנם על מרוב מקבילות
 הרחק מן הנקודה כמטווי קצת או לא יבדיל סירה
 ולא יאפיל אור השמש אלא קצת, ולפעמים בפחדשות
 ממולד פנה השמש והירח מקבילים אהשמש בריוח
 היומר אספרי פינו במקום שהוא נפו מנגלל המזלות
 מאשים מפלות או לא יתכן שזה לקוי שבעולם :

אבן

גם כי יקרה בלקוי לשמש בשלימות כינו הש'
 מקבילים אח עצמם בנקודת החלי ממש עכ' ז'
 לא יפול סלקוי בכל האקלימים מכדור הארץ, כאשר
 אחת בצורה זו האים לדפס כיחני בדור הירח ספכור
 אשר יבא סניו אלינו צפח אופל, כגם לנו סלך ומד
 בלך

והוא יתן לנו חסד ורחמים ויגדלנו
כי יתן לנו חסד ורחמים ויגדלנו
כי יתן לנו חסד ורחמים ויגדלנו
כי יתן לנו חסד ורחמים ויגדלנו

הנה ערכנו לפני קורא המאמר מה שיש צורך לענינו
שיעורנו המבנה אליו והחוקר סנדול וירגיליאוס
האריך לענינו במלך האלקים מה שיש צורך
לשאר יעדם לחברו אם יאריך ששם ימנו , נרמז
סנדור כענה ונחה , ועמה נשוב לענינו במלך הוא
עם הים הקוף , כפיית הכלים האמריים אשר אישים
שאישים שמים כפי מחבנת המקבל וכפי כח העליון
שוא על ראש המקבל גושה המכה מאח מלכו של פולס
צ"ס והעלה ועליהם היום חלנו הדמיון אשר אך נחקר
כמה צלי רעיון הקורא ממנו :

והנה חרב המהות ז"ל כהק"ם חלק ג' דוגמיות
לחלק הסגולה אל כללי ממונים ואל ממונות,
וממונות אל סגולה שמואל אל כללי טוב , ואשר
אל כללי טובי אל מה שלא יושג החלית והלחית
טוב , הראשון קראו פועל הסבל , והשני פועל החזק
והשלישי פועל הריק והרביעי פועל צדון , והנה למה
ביון החוקר כהק"ם מהמאמר השני מספר המדות
באחריו סגולה הראשונה היא מעשיות הדת
והשניונית , לאמנה הפועל ידעני לכדו והוא אשר
יכין אל כללי טובי ולא יתמיד הוא הפועל הסבל
בהלשט **היה** סגולה בראש לא ענין רצוני
בשלים שאלו כן היום פועל השקפה כי אם שכל רצוני
אחריו סגולה , והלחית עדיין שיכרת מפעולות
החטיות אשר מהלשט החיגים הראשונים כי הם לפי
הם זנבה שחל שיסיון מהסין סביבתי הנכון כי החלית
זה הענין שכתב הוא האדם מחד כיומו בעל בחירת

הנה אחרי חודים אלהים לנו כל זאת שראש חודיע
אל כל אשר פינו לא עור סבל ולא סחח
פגלה כי חלה הסגולות ומרעום לא יאכן לאדם שום
יתרון בעולם הזה ובתא , וכמו שאמרנו הס' ל' יכול
לפילו יושב צבאל ס' ל' בכל מעלה ידך אשר העשה כי
לא יאמר אמת ב' ימים , **אמת** באת אמת קורא
סמך ל' אמת לדעם אמת ויניב ונזון לקיים מעלה

החסנה לא תגמור קטנה או גדולה אך בואת לאת
הסגולות ואלו ימות האדם הוא חוט של חסד משוך ע"י
ציור השפעת הסגולה האמתית , וכפי השלימות במדות
כן יחוקו מיתרי הסגולה למשוך הסגולה האלקית
פעמים לשדד חף המערכת וכ"ו ע"י מדומי-טובים ,
הוא שאמר הכתוב , הנחפין ס' אל יראיו לפעול ממנו
נפשו ומה נמללו לכל בעל חיה מליצת הכל אשרי והרעות
כחית והשולס בטוב גדון , ובכלל דבריו נכללו דבריו
לשאר עד כס יועדנו אליהם סגולה בענין הבחירה ,
ולפ"ו מן געשמה אפנתה לדבריהם סמאמרו ,
לא מאלוה ידק-אנוש מעשיהו לא יעור-בצר
מפי עליון לא הלא הרעה אבל ביד אדם גם שנייה
למען יסולו חגמולות לראש-בצר כי ישוב אל נוסו ,
(כען שאמרנו הס' ל' חגיית י"א וככמי דונחא שכר
שנות כסאי עלמא ליכא ,)

ואתה אהים כי תפנק מנוער עבריה , אחריתו
ערי אבר , הן צדיק בן יקיר בארץ לא ישלם
דרחו באמנה את אביו שבשמים כי מה היא
דחומר בארץ ימים אחרים לנקה כל קסם מרי
והיה טהור ביום ק"ב אליו ציר הצירים ויאמר
"קורא בשמן נורא הוא על כל סביבו
בשערה :

(כד"ר אחא זכר"ד יוקי צר חבין שקלים ח ע"ב)
אך בטה בחיבתך יי תושיט לו שרביש
הזר בתן לו חנינה ומקום בין העומרים לפני
בס' דיק , כי אל אמנה אתה להאביר
לאיש מעליו בעלמא דק שוט בארץ
החיים : **ואם** ערן לא הודעתנו ארז דרכך
למה נחטיא ארז בשיינו לשאול אשר לא
יבתן לנו ודמרה נסוב לבנו לדעת באשר

רהקה ממנו מני תכלית ומרום יושב סתר לא
 לנו דרוש במופלא בעד ערפד לא נשפוט
 כי חבמת הבמינו תסתתר להבין מרב הערף
 והיחס אשר בינינו אנחנו נבערים מרעת
 את אלהים וולתך אתה ידעת וזואם
 נבקש ידיעתך נבקש עצמך פי אחד דוא :

וזה כבר התבאר במה שאמר הטבע שהשי" ב"ה ויהעלה
 אינו במדע גם בחיים שיהא הוא והמדע
 או החיים שני דברים כאלם וידעוהו ומייחו וזה כל
 בעלי המחקרים החלקיים והגדול שבהם הרמבם ז"ל
 גזרו ואמר שא"ל ליהא להשי" שם חואר לא ענמי ולא
 מקרי מצד עצמו בשום דא אם לא בדרך שלילה זולת מצד
 פעולותיו כהן הי"ג מדות מותרים לאשרם עליו ימכרך
 אפילו בחיוב כמ"ג בספר המורס בפרקנכ מחלק הא'
 והחלק קחמשי מחוארי החיוב הוא שיחוא' הדבר בפעולות'
 בו עד ולזה ראוי שיחואר בהם השי" ב"ה כו' :

ומטעם זה לא נוכל לומר עליו בה' הי' ה' זכאות
 כמ"ג הי' פרעח ר"ל בשם מצורף כי
 המצורף והמצורף עליו שני דברים חלוקים כי
 מחואר שיחואר מדבר אינו עשם המחואר אבל הוא
 נוסף עליו כמחואר במורה פרק לא מהח"א ע"כ כאמר
 עליו בה' ויהעלה הי' ה' זכאות החיה חיה פשוטה ולא
 טפיה ההוראה - לנוף חלא בישור שם כלכד : וזוה
 נשלמה בונמינו באמרנו אם נבקש ידיעתך נבקש עצמך
 כי אחד הוא וזוה נואלנו ואף כי מטעמו :

מי חכם הושי נשם בעוכרו ויבן זארה נבו'
 חליפות וצבא עמו וירע אלהים זולתך הנה
 בקרושים כלולי אמונה לא תאמין להראור
 אליהם זולת בערפלי טוהד ולא יראוך גהאל
 גה לז ללו שואלים איה מקום כבודך והאף
 האופנים ביתר שאת ישאו עי כמודרי מטה

כמו שכתב הרמב" ז"ל (בפרק שלישי מספר המדע)
 כל הככבים והגלגלים כלם בעלי נפש ודעים

והכלל הם חיים ועופדין כי לא יתכן חנופה לדומם
 מכירין אח עצמן ומכירין עילתם שהם הכבלים סנפרדים
 שלמטלה מחן וזוה ידעו שגם לעילתם עולה מחייב
 המציאות וכוא הקב"ה בה' ויהעלה מכירין אה מי שאמר
 והיה העולם כל אחד ואחד לפי גדלו ולפי מעלתו
 מנבחים ומשארים ליוגרים כמו המלאכים ודעת
 הככבים והגלגלים משועה מדעת המלאכים וגדולת
 מדעת בני אדם : זאת תסונה יעדנו באמרנו ואף
 כאופנים צימר שאת יאלו עין כמו דרי מסה :

ואיך נעונו פנינו התרתים שנים ושלוישים להם
 לחקור במה שלא יושג ולשפוט בעד ערפד
 הלא אולת החשב כי נאמר וכי נחשוב
 וחשאנו לאלהים השומע השמים ושם
 השמים לא יכלכלוך דארץ מלאכה בבודך
 ואתה לא נגבלת גדול אתה ומהולל מאר
 אין הקר ואין גבור לגדולתך ארמה ואכנדה
 כבודך כי לא ארעף וזה התכלית מה שנרע
 בך :

צמוסלא מתך אל מדרוש קול קורא ואומר
 אל תשפוט בעד ערפל אלחסקור הנשגב מחומר

אלהים דמי קך כי מה אשאו עליך פלאי
 הנה עוצם גבורותיך בידך החזקה תתרת למו
 שם ראיתי נוראור נפלתי נפלאים מעשיך
 ונפשי יודעת מאר כי היתה אצרך אמן אף
 יעצרוה להגיד כי יפול עליה הגשם ויטרירוה
 בעבור הושי בי :

הוא שאמר הרמב"ן זל הסגנון מדברים מחוללי
 הגשם נפש לזדה הנה חכה מצלי עור החושים
 הגשמים וזה הוא בעצמו ענין עכרס סרות המקודס כי
 יוטמו חושי הנוף לפעול יגונוס ורענונות דני אדם או
 סממנד הנפש ורעיוניה יחללנו להשיג גאמת באשר הוא

שם קנין והגדר דעז ומזמנה וחשיב קטנה כללית, הוא
שאמרנו נפשי יודעת מאד, אך יעצרום להגיד כי יכול
עליה הגסס ויטרידוה בעבור חושי בי :

ל- עזרת בנינים . מרן ויקשן בלשיר בוז
לעשתנותיה ישינו כנישר עלי אוכל . הם
הבהילו רעיוניה והחשבו ארובותיה . ותצין
אך בעד החרכים זעיר שם זעיר שם ואשר
היא רואה ואשר יודעת הרשות נצורות
חרשים לבקרים מאשר יודיע לת אתונה
פריעה השכל בעל טהור ענים . כי אליו לית
תאנה שום פגע ולא יקרנו שום מקרה
בלתי טהור :

מעלות השכל הנונה בשמים מעליותיו
קוטבי השמים בריחיו ונקרקע היס אשיותיו :

אתה קורא והמשכיל מחז עיניך ויאירו לך דבר
השכל ומשפט הנפש חקרנוס כן הוא
שמפנה וחסה דע לך , השכל הוא פורכז מחומר הדק
והזך מאד ומצורה השמה השלימה ברם וחתימה וסוף
עליון לנפש המדכרת ואף כי לנפש החיונית והנומחת
והדוממות : ואם גם הוא לספמים מכנה בשם אחד כמו
רוח נשמה וכדי ליתן דעת ומוזימה בענין זה אם הכל
דבר אחד הוא והשמות משוחפים או אינו השמות שונים
לפי שיש הבדל בענין המכונה בשם זה לבין ענין
המכונה בשם אחר ראינו תוכה לעצמינו להאריך
בענין זה כאשר קבלנו מרבותינו וחכמינו הגדולים אשר
עודם חיים ואשר מנוחחס כבוד :

הן קדם מני עד עד לא פשה ארץ וחוצות היא יחיד
בשולמו אך הקב"ס בה' ויחשלה ושמו בלבד
(כמו שאמרנו ר"ל) הנה לא היה אז שום טעם למציאת
הזמן כפי מה שגדרו החכס שחוא מספר הקודם
והמחומר בחנוטע כי הנה לא היה שם לא חנוטע ולא
שנוי ולא הוים נמשכה אליהם אשר בהם יבא רישותו
ועיורו כלל :

אמנם פה כי עלה במחשבה לפניו יתעלה להוציא
פולס יש מאין המוחלט , אמיד נמלא

בספר וספור וספר כי אחד הוא במק יתעלה מיה אמר
ויהי החלוק אשר לבין קודם שהיה היותו ואחריו והוא
המחלה הזמנית אשר עליה אמר הרב הגורם בהחלטה
ברא ה' את השמים ואת הארץ , (בפרק ל חלק שני) אמרו
והלאה לא יצויר שום פועל מהפצלות העצמות וולתי
בזמן וכמו שכתב הנצל פקדה בשערי השלשי על
פסיק ויהי פרב ויהי בוקר יום אחד ובדרך הזה פירוש
הוא ז"ל דברי שלמה קבלת ג' : לכל זמן ואח לכל
תפץ תחז השמים , ואלה חולדות השמים והארץ הכל
הלזו ומלואה נשזוחים וכחוחים לחולדותם
הבורא בה' יתעלה מאור חין סוף השלש יאר
שכל פשוט אחד שלם בתכלית השלימות שאפשר
לעול , ומנשם הכללית ההיולאנית המזוללת מכל
מאומה (כעין אדם מכל גוון ומראה לקבל כל מוחש)
מחשפט מה חלוק ונסוע בכל המצבים וחסו לנפש חיה
ובעלת כח (כלל גדול אמרו החוקרים כל מקום שחומר
כך נשג פכת אחד הוא והיה זה לזכרון בין עיניך)
לדומם כי תבצל הארץ תעלה חידית העול
וחמוג תלאה וסיגית מאשר הם חומרם

כן יעטס בעל הצורות הצורות צורה הראויה לחומרם
זה הוא הבדל חבני שיש לחבני שהם פטדה וברקם
מאשר הרה חלד , ובה סנוטתו אך מעלה ח' מטה :

לצומח אם זרעם בה בלול אך כמעט שמץ חלוא
ילבש החומר צורה נכבדה נפש צומחט שמה

ויש לה שלש פצילות הסזומות והגדולה והולדת , וכס
חנוטתה לכל זר , וכפי מזג הריחה בן חלד וזה הוא
הקבדל בין החפוח והחמר חרות ואלו האזכ אשר
ביער אףאם כלם בשם צומח מכנים הסופרדים בחלקיקם
כפי זכות מזגם ועובי טבעם , דמיון זה האלמנטים
הוא עץ צומח בקרקע היס וכשמוציאין אותו מהקטס
בחכונות הדופס' והחמר כי נכרת ראשו ימות דעפר
גזעו בחכונת חין מפני שכת הטופל אשר בו נצדל מהכוח
הכפעל ויש בו זכר ונקבס פש"כ בשאר צמחים :

רתי אם זרעה בה נקי וחלאתה בה זעיר שם זעיר
שם הנה חומר כוח (שהוא נזון רוסס
ומחנוטע ברחם בבינס בעצום) יקבל צורה מבעל
הצורות הראוים לו ונפש הבחיות שמה יחרון לה
על נפש הצומחות . כימר שאלת בה המטיג וכה המניע
וכיפרעו השפעה חושים וחס הראות השמע פריח
יקטעם והמשגש והמדמה וקוף בה אשר יזכור רשע
העומשים

מתחזים אחר צלמיהם תעפין או שאר החושים
 שהבינו מתחזים וכו' הגדל לדומם ונאמ' כי גם הם
 מקבלים פלוריה ויפול עליהם המוחם ואם היה המוח
 בעל דואה היה משיג המוחם הרסום בו ולפי שאין
 להם זה בעל ולא יוכרו ולא ישערו הרסום המוחם
 ולכוח אומר כפי חכמן לו נרמו וזו הוא עצמו ההבדל
 בעלי חיים נמדומם בחודש ובהשגתם לא ראי חיים
 בראי האפור ואב פרצוח ודוב שכול עדוכת הטעלף
 ומתחזים אף שכלם דמם חי מכונים יש הבדל גדול
 ביניהם אחד ישיג ממש בדמם החיוני מה שישיג הקליון
 לו כנשא המדברם כמו הטוף הנקרא פא"סי וזולמו
 והקוף ואחד לא ישיג אף בדמם החיוני וזלמ פה שישיג
 ממש בעל נפש הצומח, כי רבים בעלי חיים הם
 פסרים חוש אחד או שנים ויש מיני בעלי חיים שאין
 להם יותר מחוש אחד וזה ממש בדמם הצומח כמו
 אל"רף שאין לו אלא צעק ולא גביר יתרון על הגעם
 פים לו סוף טבעי לבד וכן בעלי טקסקים ובלפו
 או סעריגי וקונק"ליי הנמצאים על שפת הים ואין להם
 כח המניע אך הם טפס טפס והתקצוץ להפריף להם
 חקם מחסטיים ובסיטת דבר אשר אינו נאה לטבעם
 מחקבצים אל עצמם, אך מקומם לא יניחו כי
 פין להם תנועה מקומית וכן חלון מורכב ממש מלמח
 וב"ח והם סומגים ממש למעלות במדבר וכל זה
 אינו מצד אחד אלא מצד רבים כי מפני שהאדם
 מקור פעולות הטובות לזאת לא חלק להם האל ישעלה
 לאשר אינינו מינו זולת להכרחים קצת המפלוח טובות
 ועיר סם כמו הקוף הדומה לאדם בצורה אבריו הסוס
 במדום הפיל בחודו והדומים להם :

למדבר בחיר נברא' אשר עלי ארץ ובימים, אם
 זרעה בט נקי מכל סיג בטכנפ
 ורע מקור ממש האדם הנמוג מעבולי פזונות
 הזבים ודקים מאד, פמזונות כל הב"ם, טנה זה
 מחומר נקודש ילכא צורה צהוד והדר המעולה מכל
 הצורות ונפש מדברת שמה, צה הצירנס המעכלות
 מעמדת לא פחות האל' וכל בכחום אשר דברנו עליהם
 לחולדותיהם אצ"פ שהינקמטגים לנו בחוש בי מי ראה
 או מי שמע או מי ירח או מי טעם או מי משש אדם
 מההרגשות אשר להנבראים האמנם נחאמת אלליו
 מאלוהים מלך פעולות המראגות בחוש, ולחובשית
 פפזונות נראה להקדים יסוד כל הפנועות כי זה הוא
 יסוד ופנה לדברינו אלל

יסוד כל התנועות הולכים ופוצצים על שלש
 דרכים' האחת מסאונק שניה כנקודה צהוד עטלה
 וזאת תנועות האויר וגאם שזאת התנועה מלמסת למל'
 כי תצוה הארץ הוא פדכו אופן המולות השגית אל
 המזנק ואם הניפס המים והארץ וזאת התנועה מלמעלת
 למטה, השלישי' סביב המזנק וזאת התנועה האופנים
 וחיוס הקודש שיהי מנועה לא למעלה ולא למטה,
 ועמה נרוך בדרכי החקירה להוכיח ידיעה הכחות ואל
 יצרו לפדיו ברלוהינו שהדומם מתנועה מטי סלוח
 שפגנו פים בו בה טבעי, וכאשר ראינו שהלמח
 מחטט לכל כהלות הנה צוה נודע לנו שיש לו יתרון
 על הדומם ברב און ועזמה לפי טכח הטבעי לא
 יהנועש כ"א מהאמצע אל המקיף או מן המקיף אל האמצע
 או סביב אל האמצע שפגנו שיש בו עוד פ"י זה כס
 יקרא שמו בישראל נפש הצומחת. ואשרי כי ראינו
 שיש למין החי רח המטיב ובמניע רלונית מה שאין בכח
 הטבעי גם הצומחת להרגיש ולהתנועע ברצון שפגנו
 שיש לזה המין עוד יתרון על שניהם, והכולל גם
 אותם הנם זה יתרון נקרא נפש החיוני, ואשרי
 כי ראינו פין המרבר שכולל כל הכחות
 ויש לו עוד יתרון על כלם, שהוא משכיל כללי
 בדרכים ויודע להבדיל בין הקודש לחול בין הטמא
 לטהור בין כפוש למקרה מה שלא נמצא בשאר נבראים
 שפגנו שיש בו גם בכבוד מכלם הנקרא נפש
 במדברת או נפש המשכלם :

ודע כמו שיש הבדל בדמם המיניים אף
 שפדמה פעולה לפעולה ולא פרי אור השמש
 בהרי אור הלצנה אף שניהם מאירים כי יש הבדל
 בדמם מין האנושי, אישים מאישים שונים שכלים
 משכלים נפרדים אחד לא ישיג זולת במעט יתרון על
 הבהמה ואחד ישיג ממש מה שישיגו שכלים הנפרדים
 איש איש כפי צרכו כאמר פיד ה' ששכיל וכפי מזגו
 וכפי השאדלתו והריצוהו כמו סיבואר מאתנו במקום
 אחר אם יאריך השם לנו יוכאו יומים ועפה שים לבך
 לפזונה ודע כי אף צאיו פרמי ראוי לידע הבדל
 בדמם כי לא אחת הנה לזאת היא לא בשם אחד תקרא
 לכל נפש רוח נשמה ואחה קורא המשכיל דע לך שאלו
 השמות הונחו לה לפי כחותים,
הנפש פיה בכבוד בעלם החיות ואציונה הוא
 שאמר הכתוב סלח נהים שערב לנפש
 נהיה משורש נהיימי ונחלתי, וצוה על משקל נפש

ענה חשיב ר"ל חלום הנצרת אחריתו חז"ל נפש
ולזה נקראו הנדריקים בעלי נפש לפי שהם בעלים
בנשמות ואדונים בחלומם ,

הרוח כלב מולדת חוץ הכעס ואומץ לחצבר בכל
חפץ הוא שאמר שלמה ע"ה על חכאל ברוק

לבעים והיא חיי האדם הנקראת רוח חיוני *

נשמה היא צמות ואיח חכמה העליונה הקשורה
בגוף מתנה יאלו בח כל ההרגשות והנושיות

החפץ , ובמדרש הנעלם נאמרו און לדבריאלת סאלא
והיתה נפש אדוני צורה צרור החיים אה"ה אלהיך

נשמת אדוני מבני לים אלא במה דאמרן זכאה חולקהין
דנדיקיא דכולא אהקשר דא דלא נפש ברוח ורוח

בנשמה ונשמה בק"ה אשתחא דנפש צרור צרור החיים
הנה קורא תשכיל בזה אחת ארתימה לדעת כי הם ז"ל
כונו נפש רוח ונשמה למדרגות וכן כתב הראב"ע וגדולי

החכמים בדרכיו הלכו

חלקי נפש חמשה הונחו בסדר זה און והוא נקרא
צומח ופוא הראשון (אקשהוא) והמגדל

נמוכה המה לעבוד המולד חנה הרב יעבוד וצער רוד:
כי הוא סועל בהיות עצמה א"כ הוא קודם לתן מנד

ישארגיש והמדתה והמחצורר והשכלי

ולין ארבע נופות ואלו הם , מושך , מחזיק ,
מבטל , דוחק , (כמבואר בשמונה פרקים

להרשב"ו ל"ג גם באופן א' למוד ו' פ"ג ל"ן סג"ה)
אילו ארבע כחיה המפרסמים ועוד זו כוחות רבים

שאגם מפירסמים כמו כח המכדיל הליחות עד
שיפריש מה שצריך לזון ברומה שצריך לדחמו וכח

החשי שעל ידו חושלם חניעות החפץ כמו שכח
הראב"ע בפ' משפטיש על פסוק ועבדתם אח"ה אלהיכם

מחלק המדגיש יאלו חמז כחות ההרגשות הנראות
בזהר ומפורסמות ואלו הן הראות והשמע והטעם

והריח והמסוש , השוש נמאל בכל שמע הגוף
ואין לו אבר פועל משא"כ לטעם החך לריח האף

לראות העין ,

להמדתה כח הקוץ על יד רשותי המוחשים
הכחונים ביד השכל על לוח הלבו ועל

עלם החוש ואף אחר העלמות מההרגשות משיגות זה
הכח יזכור וידע להרכיב קנחם אלקנחם ולהסיג

סיגיהם ולדעת הכונע לאפשר כמו האש בוערת והלהב
ירד מעתה הדומם יאבר לעוף הזמים מה שכל זה

נעמנו באמת ואפשר בדמיון

להמתעורר

כחן כח המשיג והמניע לכחוח
דכר אחד ולהשחוק אליו

ולמאוס באחר להתרחק ממנו הנעם והרצון פחד
גבורה אכזריות רחמינות אהבה שגאה ופיואל באלו

מקריים הנפשיים וזה הכח סוטף בכל איברי הגוף
הגיאלים והנפשיים גם וכחותיהם והמחצורר הוא למרגי'

כמו קנין ושטר כי המרגיש הוא פשע אוחו ונושא
כליו אחריו ,

להשבלי כח אשר בו השתמבלות וחריצות
וכו יקנה חכמה עד כי ידע לסבדיל

בין קודש לחול בין טהור לטמא בין העשם והמקר' וכל
חלקי הנפש וכחותיה הם כחומר וזם החלק כח השכלי

לכולם צורה וכל חומר בלי צורה הוא מציאות הבול
הוא שאמר הפקוב גם בלא דעת נפש לא טוב *

ודעי כי אנשי אמת השכילו לאמר שהמנות
והצבירות החוריות לא יחולו זולת על

שני חלקי חנפז על המרגיש ופל המחצורר לבד ולא
על הזן ולא על פמדמה שאין להם דעת ובחירה ומעשה

רצונית כלל , ולא יוכל האדם להשביח ממלאכתם
כלל כי גם בעת השינה הם עומשי' ועושים במלאכתם

מיום היומו לאיש עד כלומו משא"כ המרגיש
והמחצורר שמעשם רצוניים בשטוף השכלי כי הוא להם

כרב ושופט לקורות ולשפוט לסבדיל בין חמנונה והנאה
ואמרו החוקרים שההשכלה בדיעות הוא ענין

ימש היודע אם היודע עד שכבר יראו
שבתחלף המושגים יחלפו הכחית במשיג לפי חלוק

היחסים ודבר זם עבואר היטיב נספר המדות בחחלת
דברו מהשעלו' השכלי' אמר הנה בדאשונה כבר נאמר

כי שנים הם חלקי הנפש , שכלי וכלתי שכלי עתה נאמר
מהשכלי לפי זה הענין ונגיח שני' אשר להם שכל האחד

אשר בו לעיין הדברים אשר לנמצאים אשר פחחלתם
יהיו הם סכרמים לא כפי החולמן והאחד אשר בו נעיין

הדברים , אשר לחווים הם השפריים כפי החולמן , אמנם
לדברי' המחלפים בסוג גם בחלקי הנפש יהיו מחלפי'

בסוג ואלו פ"ב דברים הם מסוגים מחלפים גם חלקי
הנפש יהיו כן , ואם הכר הדבר הוא כפי החלמות

וסגולה וסדברים הנכריים מחלפים בסוג גם כן חלקי
הנפש אשר בהם יזכרו , אמנם יאמר מחלקי הנפש האחד

הוא יודע והאחד הוא מדבר כי קנה ענה ודבר דבר
אחד

פז

אחד הוא וכו' , הנה שאמר שאחר שהנמצאות שהם
 הכרחיות כשחלטו שא"ל שיעצלו סנוחיהם והחללוהיהם
 בענין אחר ולא כפי ההודמן הם מחלפות צסוג
 מסדברים האפשריים לפי ההודמן שיחסייב לפי כן
 שהחלקים אשר בהם יושכלו יהיו גם כן מחלפים צסוג
 וביאר זאת הנזירה צמה שאמר כי בין המסיג והמוסג
 או המביר והנכר יחוייב להמציאם מה כמו בין החוש
 הרואה והמראה הנראה מה שאינו בין החוש הרואה
 ובין הדבר הממושש או המופעם או הנשמע וכדומה
 ויחסייב מזה כי אם ההכרחי מהחוק צסוג לאפשרי גם
 כן חלקי הנפש אשר יחסייב לכל אחד מהם שיהיו
 מחלפים האחד הוא יודע והוא המעיין בהכרחים אשר
 השקפה צי יע"ח חקרא ידע' כמו שביאר צסרק הסמיד
 והאחד אמנם מדבר הוא חלק המעשי , והטעם כי קח
 עצה וכו' וזה שהעצת חלק צדברים האפשריים וזה לא
 יפשה כי צדברו עליה עם הזולה או עם עצמו כאומרו
 אני צד' אע"ל לדבר צצבי ודברתי עכ"ל ומכאן נבאר
 מה שהורגל צפי כל החכמים לזכור שני מיני שכלים
 שכל העיוני והשכל המעשי :

יעוד

חשוק ורועי וידי נטויה לבאר היטיב ענין
 העיוני והמעשי , דע כח השכלי יפרד והיה
 לטני ראשים האחד הוא המעיין ומסיג ענינים בעיונים
 בהכרחים אשר לא יפול חמתו פועל ופעש כל מאומה

דשני

הוא המעשי העובד בהשגת ענינים אשר
 מהם יסודרו מעשים האפשריים כמו שכתב
 מחוקר בחלח צדבריו לקפר המדות באחרו כל מלאכה
 וכל למוד אבל מעשה וכל בחירה , כי המלאכה היא
 המעשי הלמוד הוא העיוני והמעשה והבחירה הם
 הפעולות הנמצאות צסוק החמרי והוא חלקם לצנים
 לצדדי כמו המעשה וכלתי רצוני היינו הבחירה באמרו
 המעשה והבחירה והרמבם ז"ל נמשך אחריו כנראה
 מדבריו בהקדמתו לפירקי אבות וצמחקר הנה שניהם
 נשחוו שעל השכלי לא יחול שום מצוה ועבירה זכות
 וחובה צצמקסיעטם לדבריהם שכל ענין העיוני לא
 יסודר ממנו שוב מעשי צחלק הנפשי ואשר יסודר
 מהמעשים צפי שהם יחסו אותם לדת המדינית :

הבעל

עקדת אונס אונס משמוע זאת כי השכל
 רעיוני עובד בכח בהשגת מציאת האל

העלה וידיעה המציאות , הנבואה צמצוח החורה
 וצאמות שכרה וצאר דברים האלהיים המופלים צצונת
 על האדם לעשות , והמעשי יפרד לשלשה ראשים ,
 אחר העשורם : הא' מענין העיוני כמו מצוה החוריות :
 הב' מענין המעשי בעניני האנושיים ושניהם צחת
 הבחירה : הג' הוא ענין מעשה ופעולה שאינה לא
 לבמים ולא לצריות והיא הנעשה צלי בחירה כלל ,
 וצוה ההנועה מוכר האדם מן הבחירה אין כי צרצון
 מחנועעים כל הצעלי חיים , הוא שאמר אדם ציקר כל
 יבין נמשל כנבואה נדמו :

חכר

סדור ההרגשות המפורסמות להמון צמה
 שהחועלות רב ועצום , ולא מצאנו חובה
 עלינו לצלות זמנינו לבאר גם ענין חישים
 הנסחרים מאשר שמעו אזנינו צעניניהם כי כוונתנו
 אך לקועיל ולא להראות צקיחוחינו ועוצם ידיעיחיו
 לזאת הפלנו ולא צלינו זמנינו לדבר צהם אף שהיה
 ראוי לבארם כי דה' המוצה עלינו לפי שמחי מעט
 צדברו צענין חושים הנסחרים ולא נגלה און כל צענין
 הזה , כי המוקרים צענין זה מספר להם ונער
 יכחנם והמרצה נספר צענין זה הוא י' סינא צצני
 מספריו הטבעיים וצבאר ספריו אך כל החכמים
 צעלי החולדות הצחדלו לבאר הנגלות לנו ולצנינו
 עד עולם והמפורסמות אלל ההמון וצפרט שאלו הם
 הראשיים הכלליים והנסחרים משחמפים אליהם
 צברגנת הפנימית וצעליון המצא לעומת פניו צחדר
 הראשון מחדרי המוח יכוח כח המשחק וצבאר שם
 יברשו כל הגידים יעצור גם דרך וגבולים כחות
 החושים הנראים הנה ע"י הגידים האלה יושפעו
 גם להנסחרים כחות הרגשחם כחלים נטוי ממקור
 החוש המשוקף צהמשכח הכח הראוי לכל אחד מהם
 לראות ולשמע ומשל צפי י' . סינא' לענין זה צבאר
 הנסחרים להנראים כעצדים אל יד אדוניהם צצובם
 אליו ועם השלל כי אח אשר ישיגו כל החושים יובילו
 שי למשוקף

ויד

ההבאר לנו ממה שידענו שהאדם למראה
 עיניו ישפוע על המרור צראותו כי הוא מר
 וטעם המרקחת ולשד השמן אשר כבר חכו טעם צאיך
 יחכן זה שחוש הראות יסיג גבול הטעם לזאת צצטנו
 שיש חוש אר כח משוקף וחוש המשיג אליו נישא
 אלומותיו ועל פיו ישפוט המדמה טעם המ

חית

והציפחם

והליפחת בדבש, בעצמה זה הכח המכדיל בין השגת החוש להשגת החוש השני, דמיון זה ענין הקול והמראה הוא ישפוט בלדק, כי לא הרי המראה כהרי הקול

ובדרך הוא נכונו פעמי הראש בע"ל בשאוק וירא יעקב כי יש אבר במצרים, בעבור היות זה האדם נחשיות במקום אחד יחליפו וזבזו, כמו ראה ריח בני ומזוק האור, וכן וירא כי אחריו כחוש חנה שפתי,

עוד חזק ורופו וידו נטויה ש' שמוח בשאוק הבאחס אז ריחני בעיני פריעה, באחריו דע כי החשב שהרגשות מחשכרות במקום אחד למעלה מהאחד, על כן אחרו הרגשה אחת חנה חכמה, כמו ומזוק האור :

עוד האירו דבריו פ' יתרו בשאוק וכל העש רואים את הקולות להיות כי המקום אשר יוחד לחוש הוא המאומץ בראשית חררי המוח כאמור הים בלתי מוכן בעצמו לשמירת הצורות המורגשות מהחפנב ומריך, כי סלחות והרכות מחבבר עליו :

ובמו שכחוב המורה בח"ג פ' ל"ב, המוח מה שלפניו רק מאד ואשר מאחוריו קצת מעט וע"כ א"א שיעמדו זמן רב ראומי. ההשגות אחרי השעלם הצורות כאשר לא העמוד חומצד בדונג הרך והנמש מאד זולת אס יקצז מה, כן פולרך להוספז כח ראומי הצורות אחרי הקצרים מן החושים וההרגשות הנראות, וזה הכח הוא שנימי ונקרא מדעה, והיא שוכן בחדר שני מחרי המוח אשר שם התגברות מעט הייבז : על הלחית וחרכות ולזה כמו קרובה לשמירת ראומי הצורות אחרי חלבן כאשר בדרנו דמיון הדונג הנמש והתקזה מעט,

ומדי דברינו בכח היצרי והמחשבי לא נמשך ידינו לאח"ך אך דבר שפזים מענין גרסז דינקוחא המורה בכל וערכה להעלות נר הזכרון חמיד :

דע מאשר התבאר לנו כל מוח אשר הוא נשוא לכה גשה הראוי לו והדבר חרד אליו פלאים יזכור האדם זאת ימות עולם, והמעט לפי שיחפלא מאד על הדבר ירחיק בלוחו פעם מלבו ומעלם מוחו כל ההסתורים לא יראה ולא יבין שום דבר אך זאת הפלא ולפי שהנייר אז טזור עוזר באשר שם יחבוב טכל וירשום השומי ההרגשות, יעמד ימים רבים :

ולפי שזה העלם נער חקר לב וכל מוחם שיבא לנואלו אך ישח לבו עליו בעיניו פלאים עאל ירחיק מלוח לבו ומעלם מוחו כל שמך הרחור אחר, אז ירשמו המוחשות כמו בלפורן שמיר ובעץ ברזל, ולא כן בולאו בימים אשר לא ישח לבו לזאת, הראות נוסא מוחם שלו, השמע גם הוא ינוד ליד ויעז' גם הוא מטעמים פס החיך וכולם יבולאו בכח אחז אל האופר ורשמי רובאח, הנח מנחה בלולה הבחח לו פנול הוא לא ירעה, הנח זה דבר איש אשר פיו בשמים ולזונו חסלך בארץ ולבו כל עמו חנה לאיש כזה אם האר של שכחז לא יועילנו מת ודאי לא יזכור כל מאומה :

להיות שהפוח רודף אחיינו ויראנו לבלוח זמנינו בענין נכבד מה שענין אחר נכבד ממנו כי אולי ישיגנו וינך היותר נכבד לאכדון ע"כ דברינו לעו נעש בענין סחולדות ויטרון רב קוחרנו בוס וילטרך לחכמה הזאת ספר בפני עצמו ואולי השם הנכבד ברחמיו יסייענו עליו כי יחזוק החוש והלחמה יחד שחינו חלוי בוז :

עתה נשים לדרך פעמינו ונשוב אל הענין שעמדנו שם בזכרנו נפש המשכלת ושכל מנסיגה העליון, וראוי שנקדים עוד לפנינו מה שכחב הדיקבא על מה שאחרו רז"ל (בטרם) מיום שסרב בה"מ נטלם נבואה ונחנס לחכמים שישיגו בזככלם בהנה וכחנה מה שכבז שכל האנושי להשיג, כי אור השכל כאלל מאור אין סוף ע"כ רואה השכל יותר באשנו מכל אשר למטח ממנו רואים בארובתם : (וזה הטעם שאין לקבל אות ומופז מנביא שקר לפי שהשכל המכוזב נבולחו, יותר כאמן מעין רואה ואזן שומע כמ"ש הרמבם בריש ס"ז) **ובזה** נשלמה מה שיפדנו בזונתינו על הנפ' המשכל ועל השכל האלקיי באמרנו וחנך אך בעד סתריים ואשר היא רואה ואשר יודעת חדשות נצורות חדשים לבקרום מאשר יודיע לה מאחוזת מרעה השכל בעל טהור עינים כי אליו לא חלנה שום פגע וגו' :

ותקז אוני שמץ מנהם, ותבן להם, כי אף במחשבות תגדה ובלבות תבתין כי אתה כר ובידה כל ובלעדה לא תבון דבר, פלאי יציריה יעידו זאת, גם בהקשה הניצוח תאמן זאת ער עולם, בשקחך רוחך בעולם :

למישעות

למישעות . הסוכב תבל ומלואה רוח חכמה
 מרחפת על פני הרעיון רוח חיה ונפש שמה .
 הנח כלם יבראון את כל הנבראים . כי היות
 הנה . ועוד אחד לא הביט ולא יביט
 תמונתם . כי גוש עפר בעוכרם על בן יתעו
 לכל מקרה קטן אף כי גדול . הביטו וראו
 ששי ורמלי ילדי ענק וכד עבדה אדכגוב
 גובי תראה מתוך זכוכית אם הוא שקיע .
 ויהי להפך על גבהו גוב גובי כגבהי מרומים .
 ובעל ירקון כל צבע תבלל בעיני ירוק
 ואשר נשפך פורתו כל מתוק לו מר . שור נא
 קצה משוט במים הנדרק מעור ומעקל
 תראה . ולבבך יורע באמת כי ישר הנדרו .
 כי חושינו מחתלים . ומתעים אותנו להשיג
 הנראה בחוש אף כי חוץ לו . עיני בשר לנו
 חושינו מוגבלים . טפחתם אתה והגבלתם
 לכל ירדמו : ואם ברואיך הטפחות
 המוגבלים לא השיגנו . ודורשי הזמן נבערו
 מדעת מה הוא . ומי יורע אנה השבה הנפש
 בלב או במוח : ואם תעוף מבר לבד
 הלך ושוב . ואיך יעז אנש לשאול עליך
 מלך לבא חיכלך אומר כבוד כלו ולראות
 פניך : אם כהתח עינו מהביט אל פני עבדיך
 חצירים סוכבי ושומרי עירך : הכמי לב !
 הגידו נאוהעירו זאת כי השמש אור עולם .
 ועל מי לא יקום אורה היכיר צבע לאור
 אשו : היעשה מצודת עכביש מעשה רשת :

הישישה שבבה כאשר תעשינה רבירים :
 יתרון לנמלה וריפדה ערומה היא לבשר
 שישיומשי . ואנשים חסרים כל ערומים . ולא
 יתבוששו לחקור אלוהולבא ער תכלית שרי

זה היום עשה ה' כגילה זו וכשמחה
 בשמו הנ כבד כדגול לדבר בפנין השגחה

מה' סיחה זאת לשומה כפי האלקי (זמר מקודי)
 כחיכ (ישי' מ') סאו מרום עיניכס , מאן
 דבעי לאסמכלא ולמנדע בעוכדוי דקב"ה יוקף סינו ,
 לעילא ויחמי כמה חיילין וכמה שריין ועוכדין משונין
 דאמן דא , רכרכין אליון מאליון וכדון סחמין
 ומשאליון וסמרין מאן ברא אליון :

י אלהי מאר גדלת ועיניך בכד
 משוטטות . כי אראה שמיך ומאור
 הגדול אשר בותלית אבותינו לא
 שערוררו זה אומר בה וזה אומר כהנר .
 ובאתת נשתו ולא ינצחו בהיקט
 הניצוח כי הארץ נושעת היקודים כלם אף
 בניצוץ היוצא בגשמותו ומקום אשר
 יפול שם יהי נראה לגדל סוכב יה סהרהר
 ועתה יאמן כי אופן אחד ממרכבותיך
 לו נלוו אף כעט מהדרך לא צויתו אתה
 על פי חכמתך חלא יכדה ויכבה דניצוץ
 כסירגע . תעוף עין ואין : ואם לא שמת
 משקל לרוח כי יקפיא מים הנגרים
 ארצה מני קרח עד שליו קרחו כפיתים .
 הנה מעט בי נוסף במשקל - הלא ינפשו
 כלם באבני ברד בככת כצדים
 ולו

תקופות ארבע קיץ סתיו חורף ואביב :
 ולעומת זה שבג ספר תמר תאק :
 ולעומת זה שחירה לבנה יחקה וארומה :

הראיה אל כל אשר עינו לא עורה סבל ולא
 שחתה עצלה בפדיאות כל צמז בעשב
 ובעץ עושרה פרי מרח למאור עמקו
 כל מעשיו כלם בחכמה מכל לב נשגבת
 אחי שימו עיניכם על שרשיהם ויונקותיהם
 פירות פתוחות כמו לרוב מאן הנחירא
 עיניכם איך הם יחריו ישאלו וינקו
 פישור האדמה את כל הלח המכלכלם
 כל עור בחיים המה תוך דהטי גזעם אורו
 זליכו מראש ועד סוף אל כל בר וחוט
 קדאות למחיה אל כלם יחד אך הוא בעת
 צאתו מבטן הארץ כונס עפר שפן גפרית
 מלח ושארית כל בני גשם וברכות תנועתו
 וכמה לכת בשקתות הגזעיים פרוג
 ומרוב זמנים כי עזו יחלופו ימים ולילות קר
 וחום ורוח יחליף טעמו ובשם הנטע
 הבל לתוכה אשר ישוה אליה יבנה מלה
 ראו אלה הגידים חנה משערות ראש ומקורי
 עכביש דק את כל פני זה העלה מלאו
 ועל כל המצע הנרחבה הנרחבת ישתעו ובם
 בלי רפיון ובלי מרגוע עמים יסובב אל חום
 השמש ירתח לתומו ואינו יבעעהו יומם

יקפא

לו נמעט מעט קרירות מהמשקל בעת
 ביהשמש בחצי השמים לצנן חיצו חרצים
 ושבים :

(כי הסימוס מחורס ניצני השמש והמקבלס והרליס
 מרחום השירפות)

הראשיתו תכל ומלואה : כי אין
 נסתר מחמתו ועיניו לנכח יביטו עת כי
 תרוך קשתה אשר נתת בענו הנה פעט
 דראש זעיר שם אותה למושב מדומים
 כי עלתה באיד מן הארץ ובנוסה
 מצרתה אשר הכעיסה לבעבור דרעימה
 איך תחריד תבל ותרגינה ואת אשר
 תפגע כי נתך ארצה שאירה תכחו
 ומכתה אנושה :

(על לן יאמרו המושלים קים צדק ושני ענין)

אח סופר ירחי אילות ומציא פולח ערת
 כי דכרענה לשלח חבליה מני צר : נלכה
 דרך האתרים ונתורה פלאי תבונות מאין
 חקר למו בל חומר מעשי ויצר הכל בשליש
 עפר הארץ שקל בפלס הרים וגבעות
 כמאזנים : חבין מיסדות הארץ ומרד
 בשעלו מים : שם משקל לרוח ותכו
 בזרת שמים : חוללה ידו נחש בריח ובינות
 לגלגל צלש : גסוה לעומת זה עישה אהים

קפא לקור הלילה חעמים . אגליו ורסימי
 לילה כרכמים ינימיו עד צאת השמש על
 העלה מני קור . בכה תבכה בלילה ודמעתה
 על לחירי . עליה יתגוררו הרבורים במופיהן
 תמוצנת רסימיה . ישוב במיטיהן לדבש שבין
 דונג תולתה בכל שבבה . כאצר תעשינה
 הרבורים . אחי אחי ! שורו נא הפרחים
 הנצנים אף נוחהם הרחו . תכניתם וצלכם
 כמו נביעיב מסוקים יציץ עלינו נזרו יציץ
 ושרח . ועלה פי בשלכת גמיהו עצו והיה
 לפרי . כל עצמיו וכל גידיו ועורקו ירכו . תוכו
 ירף רוח חי גדל כח מחרה דטבע עלי אפניו
 גבל צמח למינו . ומעת כי נצניו נראו בארץ
 יום יום הלוך וגדול וער מצע שרף ישתרע
 עד אכתאגם ובכורים ינועו ונפלו על פי
 אוכל : אלה קצות דרכי קודש ונאלה רבות
 לאין מכפר נפ אות סלה . כל דורש אותם
 ימצא תמיד בכר החי ובכל דצומח ובכל
 אשר רוח חיים באפו בארץ ובכל אשר במים
 מפעלות אלהים והשגהתן עלידם : אשרי
 אשר דבמח מצאודעת ועיניו יעת להביט
 תרשורקיעוקבות שמים יריעות תכלוקיעי
 הארץ . כר בב עגולים אופן בתוך אופן רצוא
 ושוב ככבינשא ומזרות להישובותו
 כמרוצתם . עש כסילי שמיאל . וכיסרה
 יימין . אלת השחר והיכל בן שחר קרבה
 מזרחה וצאים . בים מערב נאים . יוצא חלד

זמן מולידים . ערב חצות לילה בקר וצהרים .
 ושבעה אשר נלוו במעגלותם . ואף הירח
 קר דולף נגדה ואור וקרני דודו לא ישלח
 בשמים לא יאזר ויקות לארץ . ועת כי יכתיר
 השמש פניו ממנו ולא ישפוך עליו הודו . פניו
 פארור קכצו ורשך תארו . ישאר בעכרו אין
 אמון בנו להודך לאורו . והשמש אף לעודם
 עומד בכל סמך . ובכל מאפל זורח היציו
 ישלח בשימים וקרני הודו נגחו אפסי הארץ .
 אור עיבבו נאמן ולא יכזב :

(וזה כל האדם יבקש ויחפש דבר נשמתו איה רוח אשר
 לא יחליפנו ולא יעורנו יאר עיניו ושמת לבו יורה דרך
 פעמיו ויאיר נחיצת אחריו ואלף מלורי הכל רבו , משרם
 וחפצת אור כוונת כלמו , נשמת סדי כי האיר אור שמש
 הסכל , ויאיר צמדרי כלבב יכלח קרני הודו נפוחות ,
 ובהם יננח הכליות , זה אור פני מלך חיים בו נלכד כל
 אדם סלה , צדרכי ישרים צדיקים ילכו ופושעים יכשלו
 גם , ינהגנו פלמות)

אמת אם אסק שמים נליוח ככביהם
 ממילותכ במעשי ידיך ישוהו . כלם
 ספניף יהיון . תאמר להרם ולא יורה בער
 ככבים הנגיר ולא יפחהו : ואם ארד תהומות
 תרום אל תרום קורא גבורתך . אתה
 הובשת מים כוף וגזרתו לגזרים ואם אעוף
 לארבע רוחות השמים . כקצה הארץ ועד
 אפסיה . הנח דקול הולך וחוק מאד מי לא ידע
 בכל איה כי יד עשתה כל זאת : אבינה
 בכל ומכל כי ידך כווננו כוונות . אף למד
 ארהקנדוד אם מבשרי חותיק : עלי גמלכי

בקדש פיר

בק"ש : כי אראז שמיק וכל צבאם הארץ
וצאצאיה ילעומתם ברודך יאמרו לך קרבי
וכל עצמותי תאמרנה יי אין כמוך : אשוב
ואזפלא בי נורא ופלא . אחזה בשרי וקרבי
כאשר יוצק יסודם הנח לא נפקר ממני דבר
מתחתי כאהל כל יצען בית ידותי . פרשו
שמי הראש . גם הכינות בי מיסדות הארץ
בצקת עפר למוצק השחורה חמתה שוחתח
רוחי כחמת זוחלי עפר . ואשר חוקר
חמד לאבדון תאכל ארמדת היא בבשרי
מבור אש וכי ירחמץ לבבי נהפך
לשייבזרונה כשיק עציני נחרו
וער משריפת מי מזום לבינחמי לחץ
בי שרשה פתוח עלי מים המגיים במורד
יהמרו מימי : וכלנה מרת רוחבל
בשר ודם רוח ולעפית יעבור יעביר ולא
יטהרם עובר פירתו ינחל רוח : ובארבע
פינות הצית כלים מבלים שונים . שחור
לבן ירוק ואדמדם : וכל בני בית
מתעברים על ריבם זה טורף סולות מחים
מדוי לחמי . וזה יגרש האספסוף אשר
בקרבי זה מחזיק וזה מכלה : אז ישטוף
וזה ישרוף זה ישורר וזה יקונן : וכל
צבאי כצבא השמים יעבטון אחד חורתם
זה הולך אל רחם וזה טובב אל צפון
יעצו ומה ונגבר יסעו לרגליהם חלוצים .
ויחצו לחמשה מערכות :

ואלה

שמות מערכות בני מאשים החונים אים אים
על דגלו לבית אבותם
א' דגל מחנה שדי"אור החמה מלחה"ראי , ותחונים
עליו אבי"רס מילדי הרפה , ענו"מי בן ננס . עז"מי
בן נמרוד , אים בן"סח משי"בוסח : (לפי
השעוה ננה במורד נקרא עי פנים נמרוד כמו שאמר
הס"ל פסחים ז"ד ועיובין ז"ד . שהמ"יד אח כל
העולם כלו , ולפי שלא יתכן אכזריות וולת לבעני
מרינפא או מרי רוח וקסוזי לב ע"כ מלאנו לכנת
אכזריות צאס זה)
ב' דגל מחנה שמע"ס השמיוני , והחונים עליו
מא"בי בן חש"ן שא"חז בן חש"בון מר"רנס
בן קסוח"לב , יוח"בן בן ירו"חם :
ג' דגל מחנה ריח"לני בן קפי"רה , והחונים עליו
כע"סמח בן בח"רי יו"אל בן שי"אל , אל"קניאס
ובן צרו"ס , חר"ל"ח בן מור"ג
ד' דגל מחנה המע"ז"כי בן ח"ד : והחונים עליו
גילוי בן די"ל"ג דוי"ג האדמי בן או"ני שילובי
בן אב"שלים : ח"טוני בן יצר"י
ה' דגל מחנה מיש"זלח בן אב"ר . והחונים עליו
יו"נדב בן אבי"ש : כיל"ני בן יקטן אגז"ס
בן בוס"פ , מיר"ליה בן זל"פזר . (לפי לי יאמר
יקטן . כמו שאמרו רבה ב"השים , לזה נקראו
שמו יקטן שהיה מקטין את עש"י , וממורד יבן שמיד
בכל שנה)

ועל צבאם נפש המשכלת היא
מנהיגם העליון ובלטה הלא אים איש
אתידו ורגלו : היא כאשר יודעת בקיין
ובפועל נוהגת אותם כמנהיג העליון הפך
תנועתם כאשר יפב בעיניך יי כי מנהיגית
אתה מידך כלוב לעריקה לא תבון רבר :
ידך עשוני ויבונני בונניות ארחי ורבעי זרית
ופל דרכי חטבע השבן הסבנת : ולולא
עיניך יי משוטטות בטבע לעמודה בעינך
במוגד השוה כאשר מסכרתה וכא"שד
תוהרתה מה קצות הגיה כמו

דגע כייעכטו אורחות ודא יישיורו לכת
 יושר . בכעט קט ובעצף קצף יצען
 האדל זאשיותו יעישו בי מדרסי הבית
 יאמרו ערו ערו עד היסוד גח : ואני
 איבכה אובל המלט על נפשי אם יסובו
 אותי הרובים יעפכו וכוללות והיציהם
 יתהלכון למטרה . יומם ולילה לא יתנו
 הנינה ודא יע בורו במלאכתם . עכשים
 אמת ידו עשה מלאכה ואהת מהזקת השלח

וכן נסס ללוי הריחוק היוקיים ללוח
 נדגול לדבר בענין הסלוח הנפת ללוח

תנח רואה אני חלרי באין ומד
 אני להלהם נגר צוררי ולעמוד בפניהם הלא
 בדישוותם יד : ודטבע במאמדה
 בשלחה תריכנח . תרועתם ורעועתם
 צירי מורת גם שניהם כי יצדו האדם
 נצר . וכי יחברמו דאיש בשתאה
 (ומלטן ונלדו מאן יוכז מלטן אלס טלו ערים) .
 קנאת ביתי תאכלני וחרפת הטבע תחרפני .
 ולקץ הימין תהרס אשר בנתה . תתוץ המצבה
 תסחון לעפר לא תשאר שריד ופליט מפועל
 כפיח . והאשה אשר נתת עמרי תשוב אל
 אישה הראשון אל ענצאר שמו . שמה תראה
 וישמה תרבץ את גיותיה ואת גריותיה . על
 משכנות שוכני עפר תהת מכמרת הקרשים
 ומשם תפרד לארבעה ראשים עד כי יבא
 שילד ושבעת ההועים עוררי הנרדמים
 והעתירים עורר לויתן מעד איש וליות
 תריסותיו : אף הנפש אשר לא חלו בה ידי

דטבע מאז . כי היא חלק אלוה ממעל . גם
 ביום המות לא תרע להדבר כי בכך קודש
 לא תגע הטבע . ונפש כחת אלהים היא אליה
 המקד דבר רדה לבית אופל בנוי מגוש עפר
 ורהי שם לאור עולם עד אם אה נקראת
 בשם . לבא אל המקד : וכבא יום תצנא
 אשר לאנוש עלי ארץ . עד ארגיעה יציר
 לו הצירים . אם לא יצייר כי ההבל דלת המות
 תסוב על ציר צרי גלעד . ומצרת הרגע ימצא
 רוח וגאולת עולם . כמו בין להבות אש בין
 חרבוני קין . כי יבאו נשיאים בשם ורוח סועה
 ומיעד . מפרק הרים ושן סלע . הארץ תחיל
 לקול הרעם . יחרו יניסין כל חיתו ביעד וזוז
 שרי ימלטו לגדרות . ידאו בני יונדה אל חגו
 סלע . גם צפור מצאה בית ודרור קלה . על
 פני כל הארץ נפץ זרם וגמר . הושך ענן
 וערפל : אבל רגע הן יורה שמש . ינטה קו
 בענן ירקרק וארמם . השמש בגבורתו יכה
 ברסיסים . ישלח הציו שם יתהלכון . יפיץ עק
 והישקוהיה בלא היה אז כל הסער : כן הצנחה
 להסיריו נפשו תמצא דרור כדרור מפה
 הנשבר תמלט . מקרית ארבע היא הכרון
 היסודות תעלה בית אל . ותשוב כנעורית
 בית אביה : תאלמנה שפתי שקר הרוברות
 שוא וטפל איה הנפש תחלק לרוח קל כהנהוף
 עשן . הלא עוצם גבורתה ופלאי מעשרה
 והכרת פניה מע דים עליה כי היא ממעל
 לטבע . ואיך נמכל להאמין שדטבע תבלה
 נפש יקרה במורגע אשר אין לאל ידה לכלות

להרום ולהשיב חלקי החומר מאשר לקח ער
 זמן רב. יבול הבשריי והעצמותיי עמדו עוד
 ימים ושנים עד אם תוכל להם ידי הטבע
 לחשיבם לעפר ודא לאין המוחלט. ומה
 הוציאה הטבע מאין המוחלט ליש. כי
 תהפוך יש לאין המוחלט: ואין להנפש ערך
 יחס אל האבעבעות עת כי זורמו מים עבות.

(המצרכין עליהם ברכת הגשמים)

או כי תבעה האש ברותחים אשר עורף בה
 איננה. תכלה לאברון: אבל היא מרחפת
 מזקרש מטמאזה תשלך בגרי אלמנותה
 תסכת בצניף הטזור תבא ותעמור בהיבל,
 תתענג מאשר תבין ומאשר ישעם חיבה:

כי גם צעינג הרוחני לא כל אשין שוין ודעת זאת
 כזון נקל מאד באשר עינינו רואות אישים מאישים
 וישים זה מתענג בנועם הניצוח: וזה מתענג בנועם
 הסביד, וזה מתענג בנועם הדלדס, וזה מתענג בנועם
 חכמה אחרת כן הענוגות הנפשות כי העמודנה לגמולות
 לא ממעדין עונג אחד תאכלנה, אבל לכל אחת ואחת
 נעשה מעדנים באשר אויבת ואשר נכון לה, ומה מר
 לנפש החוטאת מזה, לא חשיג כל זאת אבל איפת רזון
 וציותם באשפתה באשר וזה לחמא

אמר

יעקב לוי הנקרא גרוכד שמין אף הארכנו
 לדבר משנין הנכבד הזה כיד ה' הטובה
 עלינו, בחלק חמישי לספרינו לא יפלא ממנו לדבר גם
 במקום הזה אחרים, ואחת קורא התשכיל שמענה
 ודע לך, בענין הנלחה הנלחית אשר לנפשו של אדם
 אינו מהדברים אשר יעידו עליהם חמי השתי תורות
 לבד באשר קיימו וקבלו פ"פ דחינו כי גם הכרעת
 הדעת יזקיל השכל יחייבו חכלית הנלחה הנלחית לנפש
 האדם אחר הגידה, באשר קיימו וקבלו עליהם כל
 בעלי התחקר לל זונותם בחקירותיהם והוא שמחוייב על
 כל כ: לא מהנלחית שימצא לו חכלית מיוחד מדיחם
 ללוחמו ימים ערך חכלית הוא אל חכלית זולתו בערך
 הנלח צורחו אל צורחם ונהנה למה שהיחה הצורה

האנושים לבדה נבדלה הבדל עצמי ורוחני מכל שאר
 הנורות האילאניות, יחוייב שימצא לה חכלית נכבד
 ומעולה מכל חכליותיהן באותו ערך שנבדלה מכול
 שאר ל"כ לשוא סיחה נבדלת נפש המדברה בצורה
 וחלילה להמשגיע כל הנורות שיעשה דבר לבטלה, ועל
 החקירה הזאת עמד החכם מכל אדם מה יחרון לאדם
 וגו', וכשנבקש ופאשפז בכל מעשי האנושיי מכל ארבעת
 רבעיהן ולא מצא חכלית מיוחד לאדם חחה השמש
 בעודנו, חזר ואמר פעם שנית מה יחרון לאדם, עד
 עמדו על המחקר וגור אומר המצטרות לבא רב לטוב לו
 עדי נלח כאשר הוכיח בתורה ראיותיו שיחרונו הוא מצד
 השארת נפשו בהתיישרת במעשים חסוריים האלהיים
 ושכרה נקוב לחלק עבודתה בעולם הנשמות ובטבעת זת
 חסם שפרוסיף דבר הכל נשלע את האלהים יראוהו
 מלוחיו שמור כי זה כל האדם כי את כל מעשי האלהים
 יבוא במשפט על כל נעלם אס טוב ואשר רע, ודיד ארון
 כל המלכים ואב המפוררים נעים זמירות ישראל, כל
 היום וכל הלילה חמיד לא יחזה מהזכיר הנלחה הנלחית
 אשר שמורה בכל וערוכה לנפש האדם, ואמר לולא
 האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים, אההלך לפני
 ה' בארץ חיים, לההלך לפני אלהים בארץ החיים אל
 האסוף אס חטאים נפשי כי לא חצווב נפשי לשאול:
 אך אלהים יודה נפשי מיד שאול: מה רב טובך אשר
 צגנת ליריאיך: נפשי בטוב חלון:

אביגיל

אמרתו היתה נפש אדוני צרורה בצרור
 החיים אז ה' אלהיך ואח נפש אויביך

אליהו

יקלענה בחוך כף הקלע:
 אמר הן גל אלה יפצל אל שנימים ושלש
 עם גבר להשיב נפשו מני שחח לאור
 באור החיים:

בלעים

נדיא האומות החפלל על עצמו חמות נפשי
 מוח ישרים וחקי אחריתי במוהו: ודע כי
 גמול האדם לטוב או לרע יבא על שני פנים, חסן האחד
 בהנלחת הזמן עושר ואריכות הימים וכן להפך, והסן
 השני הוא צבא, שיגיע לנשמתו שפע קוד וזיו אלהי
 להפעדין בזובע שמחות ונעימות נלחי לפניו יתעלה:
 וכבר ייעדה פורחיתו האלגית חלו השני פנים:
 באחר ויצוני ה' לעשות את החוקים האלה ליראה את
 ה' אלהינו לטוב לנו כ"ה ולחיותנו כיום הזה היינו
 בע"ה ולטוב לנו כ"ס היינו הנלחה הנפשיה הנמשכת
 כל

כל הימים ועד אין קץ : וכן פירש הרב המורה ז"ל
אבנם מהות הגמול צדק הוא ענין נסתר
 ונעלם מכל חי מדבר בעל חמרי : כי אחר שהאדם
 אינו משיג אהות נפשו ואיך ישיג מהות הגמולותיה אשר
 אין להם שום ערך ולא שום דמות שיוכל
 האדם לצייר ולאמר עליו כי הוא זה , ומה שמאלנו
 מפי המעשיקים מפי מניחי לפנינו מהות גמולות , כ"ז
 הוא אך להשמע האניסוכפי אשר חכיל לדעת נפש האדם
ועוד לדעת כי בצדק הנפשי לא יפול שום שוחף
 וזה שאמרתי לא ממעדן אחד נזונים כי כל אחד
 ואחד יש לו מחיצה ומדור בפני עצמו כמו שאמרו הם
 ז"ל ומחל עדניך חקש עדןך לא נאמר אלא עדניך
 מלמד שכל זדיק וזדיק מדור בפני עצמו ועוד אמרו
 שכל זדיק וזדיק נכוח מחיצתו של חברו וזה שאמרתי
 באשר אוהבת וכאשר ראוי לה , כיאעלמכ"ל ואחד
 היא למינו ואף כי החשקו רבים במצוה אחת כל
 ואחד יש לו בחינה מיוחדת אשר הגמול מתחמם עמה
 ולפ"ז יחויב שיכונה הגדול מהמדרגה הקטנה ממנו כמו
 שיכונה הקטן מהאש הגדולה אשר באשר הגדול ממנו
 ואשרי המחכה ויגיע לראות חלקי ספרינו הנותרים ימצא
 עונג רב בענין זה ונפשו תשרע בצלחות :

אלהים ערומה ידעתי כי גדול אתה הודך בסה
 השמים עם כל אשר בם , ועל כל טוב אשר
 לרגלי יבא לך אתן תורות אדף ורבא ורלא
 לעבריה נושאי המנחה : ואם בשבט מוסר
 אָוֶסר , פניך אחלה חמתך אשכך אחיה
 תאמר לשומדיך הרפו שובו למדן ברק השנון
 ורָעֵש , צא תאמר ליבי לא יפגעו בך
 הרובים , הנה ברד בטח אלהך קוממיות : כי
 רואה אני תבל הלזו מסיבות רבות
 סרהפכת בתחבולותיה אבל מידהנגזרו
 אמת אל אמת ערותך עאמנו מאד פקודיה

ומצותך נתונים גתונים בהררי אלה על פי
 חכמתך בעלת הטבע ישרים משמחי לב
 כאשר ידעת מאז ומלפנים הטוב לנו כל
 הימים רונה אף דמוי הטבעת בטבע בעת
 כי עמת משטרך עלי ארץ , הקנתה לך
 ורא תשנה את הבקרה , אל אשר דוהך
 דלכת שמה ילכו שלוחי הרהצגהה בלכתם
 לא יפבו כי אהה שך עי רגלם בתהקרה ואשר
 אין נעשה פרוגם מעשי הרעה מהרה , על
 פן מלא לב בני אדם לעשות רע , ארם
 הרשעה משוח בדבש מעט , בתענוגות
 החמריות תמתיק בפני הנף הרעה יכחידנה
 תחת לשונו , עד תקוב לחיו , ראש פרוגים
 יינק ועוד לא בלע , וטרם מלאות ספקו יצר
 לו מאד פמו רגע לשון שרף מתלקחת מנה
 וברק ממרתו יהלוק איבתה ופחד ומפח הנפש
 זה חלק מנאציף אלהים ונחלת בנים לא
 אמון בם : העושר והכבוד מאהבתך , ריש
 וקלון למנא ציף : אתה הוא מעולם ועד עולם
 שמעתי שמעך עתה רכרתך , הנה מאז
 ומאז ידעתך , מעת כי עשתי בתחמית חדר
 הזרתי , בעת כי לילה אמר הזורח גבר
 (נדה סו גס סנהדרין לו אומר מלאך הממונה על
 סהריון לילה שמו)
 נקפאתי בגבינה מדבלונית המעופש מקור
 ההמדה , רונה מאז חלקך הרימותי למנה ,

חיים וחסד עשית עמיי ופקדתך שמרה רוחי
 נבברתי ונקרותי לעלות מצהמים ולשנים
 ושלישים כי מרומים הושבתני כטבור
 ורוח על פני חלף היוצא מהררי תימן שאפתיהו
 שהווא לכלנו בין דם לדם הנקי מאד מציתי
 רבשי וחלב תחת לשוני ברכת השמים
 וככלות ירחי קדם טפחתם אתח גוחי וגווי
 לראית צניצואו: שלחת ותודני ציית
 יפתחני ועברתי בין הברכים ובאתי אל ארץ
 גוירה ואנכי ערום ועעריה כי נשאו מעלי
 רדידה שלשה: או באו חמשה שוערים
 עשי משנית טעח לרלתי הפתוחות וגיפו
 הרלתות וחמנרות פתחו פתח עינים
 ברל אזנים אף חוף וירם להולכים
 אל פתח החושים שיקים על רלתותיהם
עיתח ילאו להחילך וחזין כונתנו באגרנו להולכי
 ובלים אל פתח חושים דע! תאור הוא
 עכס מוגבל מחלק ומחוגע בזמן אל עין הרואם
 דרך השארי"ם והם נקבם דקים מאד ואשר בכל מי
 נומח ודומם וכל אשר יפיל עליו הנשם כמו קנה סו'
 בו יעבור רוח דרך הנקבים ולא לבד בקנה זה אבל
 בכל עץ בכל דבר חרשתי ייקרי שקאפי"א בדקים
 ונקיקים ודרך השארי"ם יעלה ההכל השארי מהמים
 ולילא גשמים העבים מאד יגדלו כמעט בגוית דרתי
 השארי"ם וילך והחיות עקלקית אין מעצור לעין הרואם
 לראות דרך הכלל בעו דרך הזכויות ומנועת האורח
 הוא בזמן אבל היורח שזיה בתנועות ודעת ואל לבין
 נקל הלא פיגנו רואית השארי"ם השריפה ערם
 שמיעח הנקשה וכן הברק ערם הרעש חף שהוא
 אחד כי הרעש יאל לחי"ם השארי בזמן היורח רב ונושא
 האור כדרך טנושא כל הקולות לפתח האון והרע

לפתח האף אך על קו עקום מצ ח"כ האור אשר לא
 יסאף האור לא חשיב העין אלא על קו הישר:
 והכחינה האור נושא מקול כשחריק מכלי
 המטמיע קול אוירו עם כלי הנקרא לופטפאמפי' הנם
 כך ככפחור הפעמון ירעשו הספים וקולו לא ישמע
 לפי שהנושא חלף והלך לו ועל לחה הכרדיה אשר
 בלחות העין רשומה מהמוח הצורה דעין הצורות
 סגורמות כמראה

חנה מי בער ולא ידע כי ירי עשרחה כל
 זארה הן אלה קצות דרכיו ומה שמן דבר
 נשמע זאת חזיתי מבישרי ואספרה לאח
 בתיך קהל ועדה במעשי ידך אשוחח ועם
 נברא ידעך ישאו פחדך ויראו מחטא
 אליך ישאו עין יבק שוף אלוה בכל עת
 יבקשו עור משמי קדשך אלה לאלהי
 כסף ואלה לאלהי זהב יברעו ויפלו ואנחנו
 נתצורר לאלהים חיים אלהי האלהים וארנו
 האיונים נקרא לאלהי דוצבאות ייחושיעה
 החלף עננו ביוסק ראו שמעח תפילתינו
 האזינה אלהי יעקב סלה ברוך אתה יי
 שימצ תפלה אמן ואמן

החיים והמוח ביד פלגן לבאר מהותם ואיכותם
 כל הכתיב לחיים כשפר המ"א בשם פשר
 הכוונת (א"ח ס"ו) שגשמה כזנים מרנמית המאכל
 והנוף מנשמות המאכל הנם גסיד החקירה חכון עזו
 וזרוע בעלי חושים העיונית חלמנו כיגס חס גורו
 אומר שכל מאכל יוליד דם ומן הדם יוליד מיץ
 וך מאד שקורין בליא נערווין ואשט שהוא מקור
 החנועה וכולם לדבר אחד כיונו ומל אוח
 לבס לקרא מין זה בשם רומני לדקיות וחכמו
 ואינו נוכל לחז החושים חמס עם כל זה הוא
 כשפס במקום בשלשה מרחקים ומחוגע העמקה ממקום
 למקום משא"כ כר אלקים נשמת האדם הרומניו
 ממש אינה בעלת מדות הגבליות

וכבר

הוסכם מהחשיה פניונים כי נפש המדברת
הוזה עם כל אחד מהאישים והיא גדלה עמו
מפחו חזק ומכוסה חשכה וכחיקו חזק כלל שנחבר
כי בטוב ההגחה וישר השכלתה נאלץ עליה רוח
אלהים יום יום עד שחזק וחקקים להיום עתם גדל
עומד בעצמו כמו שנחבר זה הענין כלו מבקל העצ
ומאמת דברי החורף והנביאים ומאמרי רז"ל אלץ
ויפח באפיו נשמה חיים ,

וענין

המות הוא, על שני פנים, הפן הא'
מוחה הכרמים ההולכת לאדם, ופן
השני מיחה טבעית האדם הולך אליה לפי
שקוה יחשלה ויחברך צ"ה טעם ומשפיע צעילם כלו
צד'פנים א' בהגהה טבעית ע"י הסכות האמצעיות
שהם המלאכים והגלגלים ופועלם השפל כי זה כל
הנציאות, צ' הכרמית ע"פ הסגנון הבא
מאח יחברך לבדו הגורר כן לחם לאים כדרכיו להאכילו
פרי מעליו שודד מערכתו לטוב או לרע לו, והוא
באחד ומי ישיבו, ומי יאמר לו מה תעשה, כי
הכל מעשי ידיו הוא ונשפט באמונה: וכדברי
החלקי כד ישראל זכאין ימלאו הנכורות מהכפשותו
יחברך זריקת צרפה עד צלי די לא כדרך הטבע
אזנה כשאין זכאין פנורות נסתמים ויסכרו כל
מעני ההשפעה מונע בר מפי לאם שלא כדרך
הטבע אבל ע"פ הכרמי, נפשו אותה ויעש: וכל
זאת מצוה כמה פנים ומה גם בסוד הקון כידוע
לחמתי אמת ויודעי חן

הנה

על קוטב זה גם המוח הולך וסובב אס ע"פ
הכרמי המלך דבר רדה ואל מעמוד בכל
סכר, ואס ע"פ טבעי ככלוחו להיות, כי
לחוח השרשי ורוח החיוגי הם מחזיקי הגוף ומעמידיו
על חכונחו אך בכל כלי הגוף יברה וזולת הכלים
לא יפעלו דבר כי אין אותן כלל כלים, וכן הלחות
השרשי כי ממיר כחו והכלים לאיזה סיבה מקולקלים
צולו הטומנות ככל עוזר ונפל עזר, ויהויז כליון
קץ כל צער לא חתאר שריד וכלים זולה נשמת
שדי צה מלך טבוב נעוריה צח אביה:

בפרק

היה קורא, אמר ר' יוחנן ר' מאיר
כד הוה מסיים ספרא דאיוז הוה אומר
הכי סוף אדם למות, ועם המוקר הוה ראיני גם

אני לסיים את ספרי ואומר מה' היחה זאת לשמות
צפי כ"ה הסתכל בשלשה דברים ואין אחת צא לידי
עבירה צראך, צארך, צורך, הנורה ההוה,
חומר הנושא ההוה והעדר הראשון והאחרון:
ובי סוף אדם למות אל ארץ חקיות בחוד בני אדם אל
יורדי צור, נגינתי כל היום צמות ישרים מממים
חלקם בחיים תידך ב' לממים נגורו לך ב' החסד להנני
לעת פקדתי יקר צעיני סמוה מידי אציר יעקב
בר מה שהאדם משער דברים, המוח קנני
למלין ובאשר ענין המוח סוגר חלק ראשון לספרינו
בן אין מעזור לרמי להוציא לאור חיקיו סומרים
ועשות ספרים אין קץ עד אס המוח יסגור דלתי פי
וילס פני באדרתו, ולחרי שאינני יודע יוס בואו,
ראיתי לכחוב היום מה שהיה ראוי לכהוביום אחד
לפני מיחתי,

בר

מה שהאדם משער דברים, המוח קנני
למלין ובאשר ענין המוח סוגר חלק ראשון לספרינו
בן אין מעזור לרמי להוציא לאור חיקיו סומרים
ועשות ספרים אין קץ עד אס המוח יסגור דלתי פי
וילס פני באדרתו, ולחרי שאינני יודע יוס בואו,
ראיתי לכחוב היום מה שהיה ראוי לכהוביום אחד
לפני מיחתי,

דואה

אני ובאשר גשבי יודעם מאד התעדי ככל
האדם להפקד לקץ בטעות מאח אשר
ימינו טפחה לי גבאי עלי ארץ להפקיד בידו נשמתי,
עד קץ הימין כי אעמוד לגורני לחשועה נצח
יטוש ויחוש כמו שאמר שמואל לרב יהודה (ערויין
כ"ד ע"א) חטוף וחכול חטוף ואיבס דעלמה
דאזליגין מיניה בהלולא דמי:

ובן

כחז הרמזם ז"ל צהלנות השונה פרקו' ז"ל
לעולם יראה אדם א' ע' כללו הוא נוכח למות
ושמא ימות בשעתו כו', וכמו בלחמו הם ז"ל סוב יוס
אחד לפני מיחך ישוב היום שמא ימות למחר
רבי ראה המוסר הזה ונחן בי ער והנעוררות
וכל טוד כפתי רענגה לא לחרמי לנקח האת
אשר לחלכי יאפוני ועל לבושי יפילו גורל, להקיס
מצבא אבן עלקברי וליחעליה מלין הכחובים פה בספר
יחקו צפט צרזל, ועופרת במלואוהם, ונגז זלח
יתלל כל פסיד לעה מצא זו קבורה:

ואתה

קורא המבדיל זע לך כי לא דבר רק זאת
ומיזם צרא אנהיס אדם על ארץ והנו
לעמוד ציונים ומצבות, וזה המנהג ציראל
מונאוחיו מקדם מימי עולם יקב העמיד מצבה
על קבורת רחל אבשלום, לקח ייב
לו בחייו את מצבה יד אבשלום וכן על קברי אים
אלהים הבא מיהודה ע"דה מצבה ועליה כלל יאשיהו
מס הציון הלוי (מ"צ ב"ג) וכן מצוה צדברי

רז"ל מותר המת יעשה לו נפש על קברו וכן (פירובין כ"ג ריש פרק מעברין) זכרו הנפשות לענין התעברם עם העיר דיני טבת .

ואם הייתי אומר כלבי כי נדקתי הייתי מלוח לכל יקמו מלכה על קברי : כמו שכחו הקיסרות עם נפש ירושלמי דסקלים מאמר רשב"ג שאין לעשות נפשות לנדקים כי נדקחם לזכר עולם : אבל לא איכל דבר וזה כי החטאים סביבי נשערו באין שיעור ע"כ מבקש אני לעשות ממוחרי נפש וחופלת הציונים רבו המה ולא אכלא שפתי לדבר אחת ושמים והוא א' בכדי למלא אדם קודש באשר הוא עם טמון בעל נפש יקרה יבאו הקרובים והרחוקים ישחטו על הקבר וכל איש נגע לבבו ודאגתו ישחטו ורוח לו עם כי זקק שבר יעורר **ובמו** שאמר האלקי (זוהר אחרי מות) בשעת דאקטרך עלמא רחמי וחייה חולי ומודעי להו לנפשיהו דנדקייא ונכיינ על קבריהו אינן דאחזוי לאודיעא להו מ"ט דשוין רעוא דלהון להחדקא נפשא עם נפשא בדין אחרין נשטייהו דנדקייא ומחכפי ואולין וסיטין לדמוכי חברין ומודיעי להו צערי דעלמא וכולהו עאלין בהוא פהא דג"ע ומודיעי לרוח , ואינון רוחין דמחטורין בג"ע מלאכי עילאין חולי זיניהו וכולהו מודיעין לנשמתה ונשמתה אודיעא לקב"ה וכולהו בעינן רחמי על חיון וחס קב"ה על עלמא בניניהו ועל דא אמר שלמה זשבת אני את הממים שכבר מתו וגו' הנה עינינו רואות כי כל המפיל מחינתו על קבר בעל נפש יקרה דבר שפתי לא למחפור ,

ב' ציון הלז עומד לנס הכהנים כמו שאמר רז"ל בכמה מקומות וביותר מבוארים דבריהם' (במ"ק פ"א) אמר ר' שמעון בן פזי ציון קברות מן החורה מנין ח"ל (יחזקאל ל"ט) וראה עלם אדם ובנה עליו ציון : בא בן בוזי ופמד אקרא דבר חורה שחידים לעשות ציונים על שדי בוכים לעשות משמרת למשמרת היינו לאוכל תרומה להורות הדרך אשר ילך , צו ולא יבשל הציון יאמר לו פרוש גם מובן מדבריהם (בסנהדרין מ"ז ע"א) אין קוברין דיקאולל רשע וכו' , וכמו כן אין קוברין רשע חמור אלא רשע קל וזה מה שרצנו לבאר לחוק על האבן שם ושאר יראו בנים אשר ילדו לדור דור , לא יהיה כדדיק כרשע

ולפי שהיה גלוי וידוע לפני רז"ל גדול החופלת בציון הקברות ראוי להחיר לציון אף במעמד ואף בציון קברות אשר דברו בו הם ז"ל סיה מסיד כמבואר : (במעשר סני פ"ה וקמא ס"ט :) ואל קברות מסיד ח"ור כעין עצמות ממחה ושופך כו' : הנה אם בציון סיד מהדרין כ"כ בציון אבן חקוק עם ושאר הכולל כל הצעמים עאלכ"כ :
נוסח המצבה

זאת בריתי מלבי לחקקי מצבתי יעקב לוי

שפתי ישנים דובבות בקבר נפש היה שוכנת בית חומר נפלו אשיותיו תחת גל הזח כבסתין בבורית המדע טהרתין מגוה שובי השולמית להיברי עונג תתעדני בעונג הזך באשר שם הרבות וענוגות שובי שובי השולמית למנוחיבי תלוי ראשי אישך יחיו מתיה נבלתי יקומין לקץ הימין בנפול טלדי תחי העתידים עורר לויתן

ונפשי יודעת מאד אם היה איס ריבי בעל לשון למודים היה גם הוא מלוח קודם מוח לחוק על אבן שיש וזה במלואו דברי אלו :

שובח צולה חריבה ושלוה בה סביר מלא זבחי ריב , לשוא אכלתי עד בבקר ובערב ימי ושמנתי פשיתי , עביתי ביקר מרים והנותר מבשר הזבח , יאכלנו חתולעת

אמר

תכונת בית יעקב מדי עברי דרך קק לבוב
 לשוט בארץ גאלינים ולאדאריע וקהלך
 באמו פאדאליע לקוח אשר ונימוס, בחינת ושנון
 לקבוץ על יד אפס אל אחת מהם שיספיק לשלימות
 פאנוסי, הגם אחי צעיר ממני לימים וקן להבונה
 ידיד יסוידיד נסאי רב ידידות אים חמודות אין חכמה
 ואין הבונה אשר אין להם רואה מוה' אשרן ופסטייל
 כ"י הוא החזיק בכנף בגדי ויאמר לא ארפך שב עמי
 חידש ימים הלל מצער היא ומחי נשעי ונחי שלמים
 עליך פת על מוצת הדסים נדרך לאביר יעקב ונדבות
 סוף לא חומר לשלם והיה טאריס יעקב ברכה בארץ,
 הנה אף שערבת עוד לא היחס נכונה צידי,
 נעשהתי נחפצתו ובעלתי רצוני (שהים לוישר עוד
 הענין על נכון כיה הסיבות עלי) מסני רצונו: חודש
 ימים לחמו הפחה הכלמי, דם ענב חמר שחיתי וכל
 אשר טאלו פיני אלל לברכה הנה כי כן יבורך גבר ירא
 ה' יברכך ס' באושר מעושר וראש כפוב נעימות נלח
 עם הכבוד אשר פוכיחה ה' וראה בניס לבניך ושלום
 עד אין קץ, ומדי דברי בו זכור אזכור להניף אומ'
 חנוסת לפני ס' אשר שמעתי משיו שסחיו נוסאות מור,
 ומחבב לזכרון בספר:

אמר

רב אחי אר רב (נזיר סת ע"ב) אם בהרת
 קודמה לשער לצן טמא והם שער לצן קודם
 לבהרת טמא ספק טמא רבי יהושע אומר כיה: מאי
 בהת אמר ר' יהודה ביה וטמור, ודלמא כיה וטמא
 אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא לטהרו או לטמאו
 הואיל ופתח בו הכחוב בטהרת החלה:

והרמבם

כחב ספק בהרת קדמה ספק שער לצן
 קדסטמא נראה שטומאתו בספק עיין
 בח"י מה שכתב ע"ז

ונראה

להוכיח כן מהגמרא דפריך ואימא כיה
 וטמא ומשני אמר קרא נטהרו או לטמאו
 כ"י מאי טעמייהו דרבנן דמטמאין הא הקרא
 בטהרת ואח"ל שרבנן ראו מה של ככה שעתם
 וגימוקס עתם, דילמא לא נטלואם היא גם מרבי
 יחושע וגם הוא אחו בזה: ועוד מאי פריך אימא
 כיה וטמא א"כ היינו רבנן

ונראה

ליישר הדורים ע"ס הרמב"ם שהביא
 הר"ן ובשמו סברה נמרזה כופס ק' דקדושין
 דכל הספקות שבסורה שהולכין בהם להחמיר דבר זה
 הוא מדרבנן דמן התורה דנין גל הספקות של תורה

להקל אבל חכמים גזרו להחמיר בהם, עיין באשר הוא
 שם מאריך למעניתו

הנה

על קיטב זה החירוף הולך ומוצב על נכון דגא
 דפריך ואימא כיה וטמא ר"ל דמ"מ פליב
 אח"ק ואיבא בנייהו דלח"ק אינו אלא ספק טמא
 וא"כ בשיחופה חסור בהגלחה ואינו מביא חטאת
 ואשם שא"ל להתנות בנדבה נמצא שחינו יכול ליתקרי
 לעולם ועדי עד עומד בספק, אבל לרבי יהושע כיה
 וטמא טומאה ודאית, ומשני א"ק לטהרו או לטמאו
 פתח הכחוב בטהרת החלה א"כ א"ל לומר דרבי יהושע
 ס"ל טמא טומאה ודאית וא"ל לומר נמי דלרבי יהושע
 טמא בספק: דמ"מ קסה א"כ היינו ח"ק
 וכן א"ל איפכא דח"ק ס"ל טומאה ודאית ורבי יהושע
 ס"ל טומאת ספק דא"כ קשיא לן על הח"ק סיבי מפרש
 קרא לטהרו או לטמאו אלא א"כ רבי יהושע מטהר
 לגמרי לפי שפתח הכחוב בטהרת החלה וח"ק ס"ל
 שטומאתו בספק וא"כ אין ראיות ממה שפתח הכחוב
 בטהרת החלה, לפי שכן התורה דנין בכל הספקות
 לקולא והוא באמת טהור מן התורה אבל מדיבנן הוא
 טמא בטומאת ספק, הנה נכונה צפי הרמב"ם
 ו"ל ומסוד הסוגיא בראה לו כך, אמר ויעב ונכון לקיים
 ושסה חמת חסון לעד

אמר הבונה בית יעקב! להיות שרות המושל הגדול
 עלה עלי במגלח סהרים חוכחת מגולה יאסוף ויקהל
 פקודה ויקרא לו אח בני ישראל להיות שלמים אחת
 בארץ: הנה למען אחי ורעי אדברתה נל שיש על
 העמים אשר ראשינו אלופינו משובלים בארצות אבי
 שלום ואחס שלום על ישראל: והיות שסיריפות חכלנץ
 אל אמה לקלעי איריה זה הענין סבוחי אני ולבי לבונן
 זה הענין על סן סלע המחלקות שם אפריך ואפריך
 למעניתי כיד ה' הטובה עלי ולמלאות רצון המושל לא
 הכלל שפלי לבונן אחת ושחים גם על אבן הדין קורא
 המסביל במענה יאחה דם לך כל איש יסוה לנגדו סמיד
 כי התטהרו לגמל הסדיל לאבוב כמו פלמו וכשרו אח
 אדם סנברא כללם אלמים באח כנכרי, אם נכרי הוא
 בהרת קמתימה ובהלמנז ובחלית ישרים, אח הוא
 בדת ארסיי בהנהגה לארס בכלל מליו מני סם אדם עלי
 ארץ ע"ס הטבע הוטעה בנו מאת יחעלה ויהצרך גם
 סכארום חסן אלמים אך לא בהרש סנוצ לא יקראום

וולחובי בראות מחוד מיקרי שקאפיוס, ועכ' פרשים
 אלהנו עזר טחם וערך אדם וסאורם הכלתים אמה
 וההנה לרעה כמודאדם - כחז טרז האלירי ז'ל דכל
 שמקיימין, מנח דיינס אללינו כדינו אללם ומעשה
 אין לריד לומר צא ומוח סגדורח כדרכי דחוח וגימוסקין:
 חא טי מה שאמרורו'ל (ב'ק ל'ט, ע'זג) דמני רב
 יוסף עמד וימודד ראם ויאר גוים (מבקא נ) מאי
 ראה' מנח כו' אמר מר בריה דרבינא לומר כו'
 ולא וזמניא הים ר' מאיר אומר מנין שאפילו נכרי
 ועוסק בחמה שסוא ככהן גדול, מ'ל אשר יעשה
 אוחם באדם ומי נחם כהנים לויס וישראלים לא נאמר
 אלא האדם חא למדח שאפילו נכרי ועוסק בחמה טרי
 סוא ככהן גדול כו' : סנה בום קורא המשכיל הראית
 לדעה ימם וערך האדם ואך כי יסיה מקום לקיים מ'ע
 של וההנה לרעה לא סחרשל כי לא סחכלל ממנה בשום
 צד ובחלמוד שלנו (קאאלה) מסיק ליה מדיוקא
 דנכרי נקרא ריע. דאל' כ' שור סז נכרי סגנח שור של
 ישראל לישטר. וכו' יסליו אפלינו ושלום על ישראל
 ה' עוז לעמי יתן ה' יברך את עמו בשלום :

בשארם

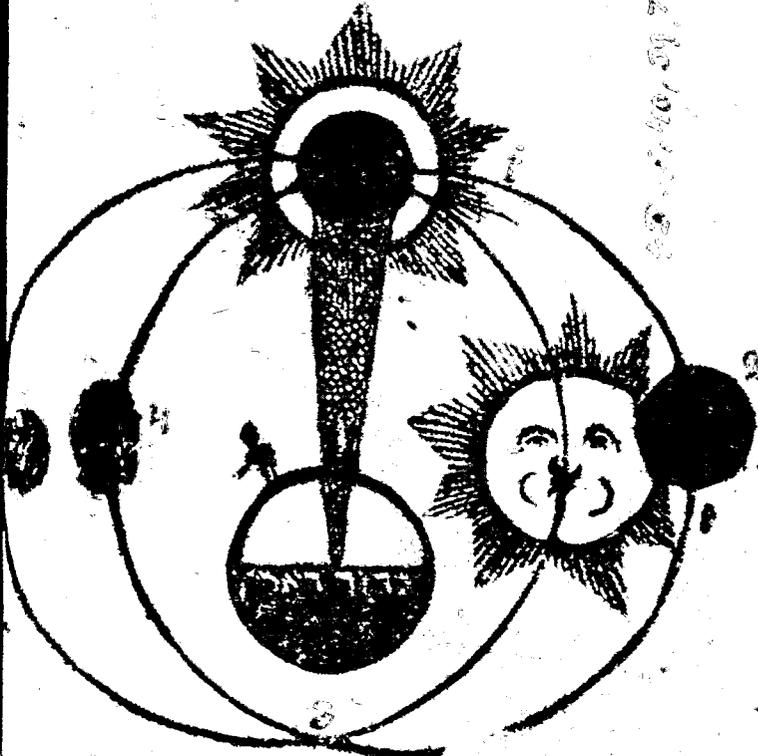
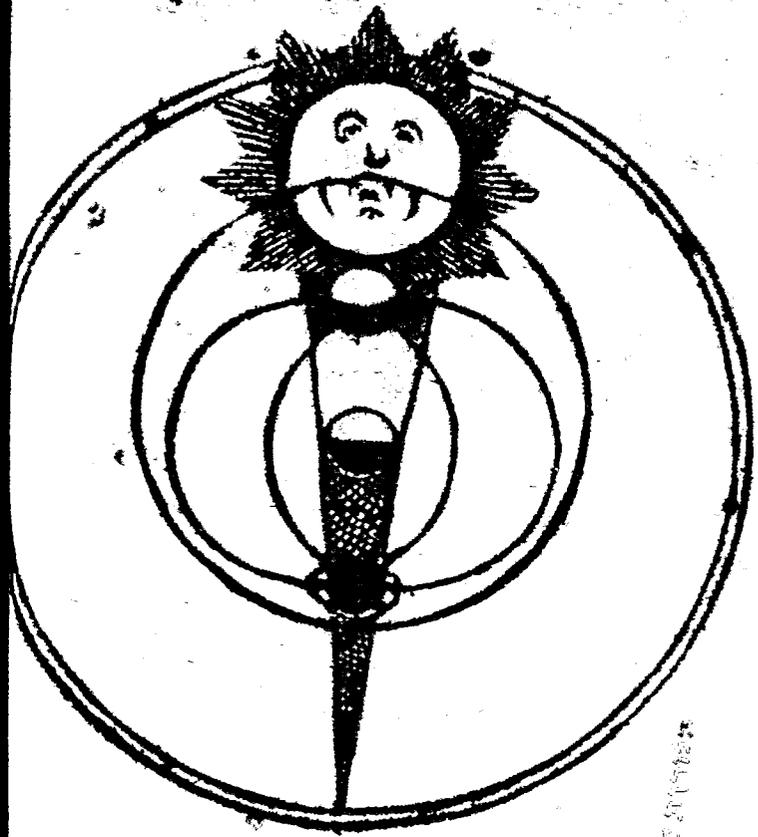
נומר מלאכה צריכה ברכת שהרי לאמר
 ששקנ'ם ברא עולגו בדכו אר סזולס סג'
 סמח ה' במעשיו וסמוקום אר סזולס אמרו כדאיתא
 בברק סג' דחולין :

ובן

בהם כלות משם להקים אח ממסכן בירך משם
 סחיסרה סבינס במסגן ובברכת כהנים, וכלת
 ססר כתיב מכאן דרשו סג'ל, סאף בלח צריכס ברכה :
ובן
 הוא אומר מי סג'ל אסר ארס אסז ולא לקחם
 היינו סלא סיו סגן ברכת נסואים, ובן כוס
 אומר מי סג'ל אסר נטע כרם ולא סללו היינו סלא
 ברכו ל' כשמתללו מנרד :

ובן

מנינו כדוד סאע'ס הדבור כצטוה לעסום מוכח
 א'ס'כ ברכו ארונא סיוכסי, כה אססה לכיפי
 נס אנו וטחה אני סומך ידו על ספרי זה וואמר א'
 וסיכך אלהים שארית ברכה בארץ, בצעדך חוץ
 ובחשו אייביך לך ואתה על במותימו תדרוך,
 ותלכו אלך שדנת בני מעגך והשתחו על כפות
 בגליך כנאציו, וקראו לך גאון עולם
 בשוש דוד ודוד :

חתום סודות
 סודות סודות
 סודות סודות

Zels Entweyung

zweyter Theil

• o n

Haus Jakobs.

Wird zu drucken Erlaubt,

Lemberg den 22ten Februar 1790.

Herrn Lomberg.

עד לא יאדחי קירות הבית ובתים סוסאבן אל אבן ידחי למסודות אבן וקראתיו סלע המחלקות
 כי מן הס'פ החם פי מריבה מפנים ירבו העפל
 ריב חלקים נכחים , יתעורר לקרא על הכפיר
 יחשב על הפירסה מלא רועים , אחר העדותו
 לפני החגלע הרדי נטום :

ובי דברי הספר חלקי ממחאה ומשפן באשר הם גדולי ארץ לאדם יחלקון כמחליק כפטיש :

ובי גם חלקת מחוקק סגון ויחא ראשי עם גדולי ארץ לכל דבר המחלקות נדקת הי יעשו ומשפיו עם ישראל , גם יאספו רועי העדרים וגללו אבן יעמסה מהעמיקת מני בטן , פיה סחח נר ויוזבו מים חיים ויגל כמים משפט נדקת כחל איחן מושקים גם יח ביטיון לתקוף עם נחור לסגולה , זה יקרא בשם יעקב , וזה בשם ישראל יבנה , ומשם הלא ייראה משפט חלקים לאיר לעמים ירגישו רגעי ארץ **ובי** זה סלע הוא צור לבדי , וחלקי מכל עמלי והיה לי כפלגי מים ציון וככל סלע ככל בארץ פיסה , צור מעוון וחומה בצורה דומה מפני כל אבן ניגף וגדוף ובי עזה לא יבוש יעקב

מודעה רבה

כל מקום אשר המלא ימלא כפטישנו מלא עמוס וגוי הס הטלחסאח סוכר הרמב"ס ז"ל בהלכות ע"ז , ולמען דעה כל עמי הארץ כי כל איש ישר הולך זהיר כמזיה וטומד לגמול טוב ולא הוב כמו עמו ובשרו ול דרום בשלום כל אדם הגברא נצלם . אלהים אף אם לא יודע משפטו על האדמה , אם טוב ובלום קורא גם אהה העניה שלום ופיו בעל גמולות הגמלנו לא הדבר בו דופי וגם במדעך אל תקלנו , כי אחת על הארץ ואלהים בשמים שומע ופן יחר אפו ויקנא קנאה נורא ויהי' לא דבר , ע"פ עבדיו הנביאים לא השמיע להעב אח אחר לא אחך הוא על לא המס כפיו : ואם חמלא בדברי רז"ל סרה אחר דברו על העכוס נכונה בפייה , כי כוונתם על העובדי בוח"ו , שהיו ביניהם וכל חושבת ה' עשו להכעיסו ברוע מעלליהם . ונבדו כל הנחשלים בישראל : על אלה רננו , כי כמה לא יעשה ה' , דרכיו לא סבירו , חורמו הפיו ימאחיו כזו : אבל העמים סגן מניגו אה"י יראים ולדבריו מרדים , נחמים

כבוד לחורה וללמדיה , עינים נדקת ומשפט בארץ לכל איש ישר חולך לסועל נדק בארץ הוד וסדר יסו לו וכבוד יעטרוהו יאהבו חכמה ידעו וגומלים יקר לבעליהן , אף אם לא גודע משפטו על האדמה חביבין ישראל ברי לבב אחים יקראו במחלס ועל בית ישראל יאמר עובר סארו אכורי ,

ואחרי הודיע אלהים ללזאח עוד אחרת אודיעך ואביך דעה כי מצוה וחובה עלינו לדרוש בשלום מלכנו ושרנו אשר גרים ומושבים אנטנו בארצותם ובשלומם ישליו רה"נו כאשר הורונו נביאנו , והלכות למעשה כהיה כבר זה המנהג בידי אבותינו ומנהגם חויה מורשה וזאח לפנים בישראל מוצאותיו מקדם ומעולם חקרנוס כן היא שמענה .

ואתה דע לך דבר זה כחוב צחורה וסנו בנביאים ומשולם בכחובים ומרובע בחלמוד מחומם ביוסיפון משמש בספרי ה' המובאים .

חורה צוה לנו באהרת אלה ספרוסה לא חחעב מזרי כי גר היים בארנו , לא חחעב אדומי וגו' . ירמיה חזוה במלאתיה' דבר (כ"ט)

דרשו את שלום העיר אשר ה' ימי אהבסיה , זה ושללו בעדה אל ה' כי בשלומה יהיה לכם שלום : בעזרה (יוד) מלאנו איך דרום המלך קיים אח מבחב כורס אשר בו צוה להמר מנכסי מלכא לה ימה ה' : להוס יוש ציוס די ויהי מהקריבין לאלה שמים ומללין לחיי מלכא נבוכי : והיוסיפון לרומיים (ספר י"א פרק ד) משיד על זה כאשר קבלו בן קיימוס וצאי אחריהם : שלמה ע"ה אמר גם במדעך אל תקלל מלך , ומעמקי לבו כך אמר בהפלהו (מלכים א"ח) וגם אל העברי אשר לא מעמד ישראל הוא אחת חשמה השמים ועשים ככל אשר יקרא אליך הנכרי :

ובמנחת יומא (פיק באלו) נמלא בכ"א יום נכסליו סנכסו כומיים מאלכסנדר

מוקדן לכחריב אם בית הבחירה מפני הבמה בקימו להם נקר נרזים ואמר שמעון הסדיק מקום שלנו סחפללים בו עליך ועל מלכותך שלא יחרב יתעך גוים הללו להחריבו :

ובראשון מספרי החשמונאים (פרק ו') נמלא כי בשלוח דימיטרי' או מלך יון את

גיבור

עיקרו שר' זכאו על היהודים אשר חסו לחנו אליקים
גרשע יען בקש להייה כ"ג ולא עלתה לו , יטעו מן
הכהנים והכהנדרין לקראתו אל הר' ליון ובין יחד דברי
המינותיהם לפניו בראותו את הזכאים והעולות אשר
היו מקריבין על שלום הנוקד, עוד המלא שב (פרק י"ב)
בי יונתן כ"ג כאשר ברח זרים עכשורה הפשארני אטו,
כהב אליהם כואח אהמנו זימי החגים זוכרים אחס
על הקרבנות כפי מה שיאוח לנו לזכור את אחינו :

גם

בשני מספרי החמונאים (פרק ג) וביוסיפון
לרומיים (בספר הפרטי על החמונאים פרק ד)
וביוסיפון ליהודים (פרק ו"א ספר ג) המלא נחוב כי
בבא אלי אודו"רו , בר זבא סוליקום מלך יון מחמת
שאעון איש ימיני אשר בשו כן הסיה אח המלך לשלול
אח כבוד עוטר במקדש , ויהונן בעת ההיא אליו חגיו
כהן גדול ואשר לו אדוני אשר כלל דין ודברים אין
לך להזיק את המקום אשר בו אהמנו יוס יוס מהפללים
בעד המלך ובניו ואוהביו שיחמיד האלקים עליהם
שלוה ונחח :

והיוסיפון

לעזרים (ספר ו פרק ז) ספר איך
היהודים אשר זאסי"הה שלמו
להורקנוס הכהן ושרי יהודה ספרים ומנ"ס נאמר קחו
את אשר שלחנו אליכם לכבוד אלקינו והתפללו בעד מיי
אדונינו אב גוס"טו קיסר רומי ומיי חברו רקאנמוני"או
והרמז"ל די זאר מענין כיבוד ושלום מלכות :
זעוד ידינו נטויה שטהזלקמה תקנוץ על יד
אחת אל רחח מאשר מליה בדברי רז"ל
בענין שלום מלכות :

ברכות

(מ ד) לעולם ישחלל אדסלצאה לקראת
מלכים זכו' רב ששח סגני נהור הוה קס
ואזיל בו' אלא השחא אהא מלכא דאמר מלכותא
דארעא בעין מלכותא דרקיע :

בתרא

(ג) וערכין (מו) אי אמר מלכותא
עקרא טורי עקר טורי ולא הדר ביה
עין (ד) הוי מהפלל בשלומה של מלכות באלסלא
יוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו ,

סוטה

(מ"ו) וקמא (פ"ו) אכטולס בר ראובן
ההירו לו לספר קומי מפני שקרוב למלכות
היה וכן של בית ר"ג החירו לו חכמה יגיה

בפרק

הניזקין אמרין מפרנשים פניי כותיים
עס פניי ישראל מפני שלום ,

בתרא

פרק קמא איפרא כורמיו אמר דשבור

מלכה בדרה ד' מלה ארנקי דיגרי קמי
דר' יוסף ונקמיה דרבא וקננימו , ורנא אמר לבני
מחוזא עוסי אהדלי בי הכיזי מהו שלמא צם לכיורא -
ע פרק לפני הליהו (יוד יב) צבא רבי ואמר
יש קנה עולמו בצעה לחסוים קונה עולמו
בבמה שנים אנטוניטם שפטים לרבי אהרן כהמים
ברב כי שכיז אנטמוטם אמר נחפרדה גמזילה כי שכיז
אהרן אמר רב נחפרדה החזילה (פירוש רש"י
אהבחינו סוקברה נפס צנפס)

ופרק

קמא דפרכין דקביל ריהוא טייטה דנדר
שרגא לבי בני שהא יחס לא הוי יף משום
שלום מלכות , אך לפי שהוא יעלה אל ארון על כל
הממשים והאישיות לא יהאל לכל נזראיו , ונמו באמר
שלמה בהבלתו וגם אל רנניו אשר לא מעמד ישראל
ההה השמע פשמים : ויה בחנו מתפללים להעבד
מתשלח ארון מן בריך נח הכונה פ"ו על שר ומושל
נכרי אשר ידו נטויה עלינו חלילה מחסוב כואח אכל
שיונה על החמא ורשע המהפריז עלינו ורודים בנו
צפרך כמו שכרוב (יחוקיאלו) לך גמטה פרח
הודון (ירמיהו) וככל הזדון וככל : ואיניני נאחי
להזיז להחטובים שבנו כי אינס זריכים להזרה אמנס
להדייטים והצוערים צעס אשר לא ידעו משפט
לשונינו הקדושה וכונתה יחזירי להם , סוף דבר
הכל נשמע , נכל אשר הו' אל ידך הימול לרטיך
אשר שמו אדכחעד מכל חסרו לא מוכל יהיכלתהעלם
ומי יודע אם נא כיים מהר בעל גמולות יגמליך
כי מכל מהסרו לא מוכל להעלם כי גם אהה אדם
כמהו , ולא הוב לרטיך פרעהדך ולמה הבאל לשמו
והוא פנאי ,

ואכד

החכס פשה הסדעס מי שראוי לו וגם
מי שחינו ראו לו , כי אסי"ה ראו לו
חשיבסו במקובו , ואם אינו ראוי לו הריה אהה ראוי לו
כי הנורא ציה לפשות וחובותסד :

ערבנו

למדימם שיספיק לפינונו וביה זא
לזכרון בין עיניך קורי הו' כיל נכל מקום
אשר המגא בשפרינו מלה גוי וזכרם ונזרים
הכוונה על אלו שהיו בימיהם בין דמק מה שיהב על
פסוק , יש יוס קראו נזרים וגו' : ובני אי הים
ראוי לפיהו זאת צעיני כל גדולי הדור והדבריו שר
נזכות לבושיב בכל מקום גדוים מבוהים יראש
ובלימים

תלמידי ה' אים ילדום , לעוק ולקלל - ולישר
 גדולים בכל יום אשר יקלל למכשע הדשים ולנקק
 כן מלא שמורה וקרח וסיס בזה שלום על ישראל :
וכבר העיר ה' אהז גאון ישראל לשיא אלהים
 נחובינו רבינו ה' נתן לדבר צענין זה מלא
 צדקו ונבנה כרחי ושליו ו'ל קרני כלשונו אשר
 כחתי שטעמתי בוויכוח עם חכמי ושרי אומות העולם
 לחגיל אשנינו ח' יתת הנ' ירים האומרים עלינו כי אנחנו
 מחרשים ומגרישים אומות נהזולדמם בספרים שלנו
 זחמת ער לעמנו כי האלהים זוחת הבא בספרים סוף
 משום כי כך הסדר ליום נמשך אחרי ספרים שקדמונים
 ובפי אשר יתאל' עם הנוסחא כן יחזיקו בו וישנו
 לעון לעשות בו שיני' וצנרעה מכלי ממים על לב כי
 סכל נחמה לשי' ה' וישיב ספנו וכספרי הק' יאמרו
 כן הים וכן נחמה דברים בלתי סוכים של העשים בזמן
 סה א' ויחוד עבר'ם גוים נכרים כי שורם הדברים
 מוסכ על עתלקים אה' אנו ממים נקורה לשפתיה אה'
 עזם ולא כד זכרם לאררם ולקללם ובהם הנוכח בו' ,
 עוד ידו כמיה אה' חזאל' יתאל' נספ' הזה לשפתים
 ממות בלי' נכוחות הוא טעום וסגירא דלישאל' כי לרוב
 חולשתו לא יכולתי להגות בעין סקוחא ונסלת בו' כי
 לכל חזם כצגה ונני מחשלל בשלמו של מלכות
 ערך כלל מלכי ודוכסי נטרים החזאים כלל נכסיהם
 כל בני עמיו ס' ינרך אוחם וישאל חילם וביחוד
 אדונינו המלך הגדול המשיד מלך דענו מארק פרידריך
 חמישי עם המלכה ונני משפחא ויפניו וסריו חורים
 ילדים הוא המלך המשיד אשר היה מנן בעדי וכחוסך
 לי להקים רגלי כן אשורי ויגער בשפן והן ללדק
 מלך מלך לחאום כל סה דונר סיה זכרה לו אלקים
 לטובת וינרך אותו ואה' כל אשר לו נברכה שאין לה
 מפאק וירד מים עד ישיא שרו' כל מלכי ארץ חיים אורך
 חיים עילא ועד, אמון ואמן , עכ' רבינו יאונתן ו'ל ,
במה כמוני גם אנכי מלאמי חוב וזכות לי
 לדרוש שלום מחונני , כי רבת שגשג
 לה נספי עונג ושידון בסיכלי עונג של מלכי ואדוני
 אשר אנכי מקדשם כלל אברתו ירקרק חרוך ולולא
 נחמדו רחמי עלי חיימי כזה . אובד בין מלחמות ואב
 שרבות ידוב שכל ובחסדו הגדול כי גבר עלי זכיתי
 לבנות זה אבות כי היה לי לצור מעון וחומה נלורה
 נותת מעלי כל אבן ג'ף הגלול אלי כלל סלע כבוד
 בארץ עיי' ע' ובסיכלו אומר כבוד כלו בניתי וס' הבית ,

מן השנה ועד לנו כתפך עזה זרעיה לא דלף עלי
 שום סיד , נבר עלי חסדו מחשבי פניו
סדרי דברי נבדקתי מוימותי חיתנות כמו סה
 בלא חתנות מעלי לשכוח אהבן חשתי שנינו
 סנה ממעקפי לבי אשר שרת דודי ונחלי :

אק מלכי ואדוני כבוד אדם עלי מכל שלום לרובה למו
 מעברך אהיבנך ואיך עדימות ועזר' עמוד ס'
 מאו סמה לרקז לקו יתשש לנשקלח
 לשפית על כל דבר על הגלוי ועל סחזום לב סביטת
 בין סזו אמז ופז סנף סנדל סינות
 גם כל חומר בקודס אונת ספנינים כל רגעי עזר סקלח

כל נדבאי רוח יסאו לך נשע ועין
 חסך עלימו כי תי' אה' ישר חס ואום עין
 רוח נשפית מלפיך יצטיף אה' כאל ירעוב חורב
 על כן כל איך ירון לזלזו יס' ידית
 אנה יחי א' ריע אדם איבי עוסיסו
 ינדל סמו עד אשפי ארץ וגולתו כפ' סאל סרב

ספר סירוש על ספרים כגלו כוק- לא עכום . לא ורב
 סה נכבד חיוס כלו יתל סגז ע' אס ינשי כללי יריב
 כן סחיות איס כבך יציו סגיד סספסדו למס סיה
 סחרותך א' נבי סח'ית מסק' כאר לעין
 כלס ססאותך אמון ולדק סח'מים כלס סוכו זום סין
 מס נאוו רגלי סמבסר נכא רב כדק ילכין סערימו

על ספדני כסיכלי עונג ספר סריחי כסר סמל'ילדחיו
 סספסח'יו סס רביחיו נכום על נכוח' יסוכנכני יכונכסו
 על צר אמון ויהי סע'סועים אכל סנינו גם יחד
 מגר סחי' זמרת א' צמח'תני סכל לגמול' ססריו סנלמנים
 כמסקל סיוו ואבני כויו כל סנמולותי וכסחק כמ'אונים
 לו סקל יסקל נגדו ססדו כפ' סאל כמ'אונים כי יסאו יתל

מרוס ! אכל כידך סגמול למדי ססב סכפעים אל חיקו
 כיתר עז אה' על סרבי רגלי סמערבה וסמוג ססחקו
 כימיו דכאו אדיסר יסוכנכנו יכונכנו כל רסע סק' יסקך
 ע' סכנכום עדינה אס'ס' שר וסמסס'ס' על צר אמונים
 יבלי ימיהם כסינה עיב' דסנים ורעננים
 סנככנ יכורך מלכי ואדוני למי' סס' סס' סלום סין קך
 סוח עברו יעקב גרונד שטיון

בבר

הארצנו לדבר בחטאת החיבור בתלק הראשון
מספרנו והחטאתנו בכפלים לחוסים להאריך
פוד בענין זה בתלקנו הנותרים אם יאריך השם הנכבד
לנו יום או ימים ולא נכלה שפתינו לדבר גם עתה אחת
ושתיים ואתה קורא המשכול שמענה ודע לך כי לא
קגמור שום דבר אולת השלשה חושים
שכאלס וחס הראי' והמחשבה (הוא השכל אשר
ישפוט על פנים המותק הוא פלב לפטק קפליהם מדד
בשכל מימיים ובזרת חכן שמיים הוא ירטיק רביציהם
ואו תלמחנס ללבי פירות פארוחיהם ובלעדו לא חוליד
השפם ידיעה נכונה כי זולת השכל יחוו חושינו משאת
שוא ותלוחים ובלעדו אל משקן האמת לא תבא וכל
קודם לא חגפ) והמחש : ואם יש בו
חוש השמיע גם הוא משמש את המוח אך אינו מביד
בתלמחחו ופעולתו בכטני הראות כי הוא מביא מיד אל
חוש הלב ואלב שוטק קים מביד אל המאס ועל זה הזוג
שכתוב ולא תסורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ותמרו
בהגדה לבא ועינא תרין סרסורא דחטאי תינן וכן אמר
החכם חנה בני לבך ליועניק דרכי חרצה : הב לי
לבך ועיניך ואנא ידע אלא דילי ודעת זאת לנבון נקל
כי אם יחפעל איש החמוררות בהרגשת השכל כי ישם
לנגח בכחו המדמה דבר נורא מה הנה כהנה כפלים
יחפורר אף בהרגשת חוש שמייתו : והנה כהנה
זכהנה כפלי כפלים יחפעל ער השכל ועוררות הנפש
ורעועת לב ורחק האוף בהרגש דבר נורא מהמחש
דאיתו

ולזה

השכל איש לוי שלא אמר בהקבל אודות
פלבנו להופיקם ולפוררם ללאת לעזרת ה'
בצוריהם להכניע ידי עושי עמל כי אמר בלבו אפניה
אפניה אם אוכל לרכך לבס ולפתותם לחגור איש איש
כלי מפלו ולתבירם משמר לשמר ולהשכיר בדם חרפש
אלל זאת אפניה תתחש לשניש עשר נתחיס ואפלת לכל
שבע בתרו : הנה הוא לא למשמע און יוכית אלל
למראה עיניו ישפוט וכן כתוב שם (שופטים כ) והיה

כל הראש ואמר לא וסיקם ולא נראתה סוף גמול
עלות בני ישראל וכו' : סימוכין מלך עתה וכו' :
וכן יוסף ברדיק לא נכחול דלמיו לככות על לבן
ואף כי על לחיו על-כי שא עיניו ויראהו :
גם האיש משה אף בשאטו אמרת אלמא סררע
רד שחת עמך : לא החחץ לבכול סברת הלכות
עד אשר ירד וירא את פעגל :

וכן

גם

וכן

וכן

וכן

איתן תמודות אמר במראה נספכו צרי עלי ולא
עלרטי כח :
מלכת שבת יחמרה לא האמחה לדברים עד אשר
באחי ותרתינה עיני (מלכים א קד)
כתוב (איוב כג) כי אף שמעתי ותאשר יעק
ראתה ותעירני : קדש לפי מחוקק המליכה
כמו שאמרתי לך חיינו חמה שמיים צריה
הנה אחרי כל זאת בודיע אלמים לחוט שאין אלם
ותא ידי חובתו בדבר שמלוה ולבאר לתאריה
ואם לא עיד ונשא צונו ללה כי יליע דברו ככתב מיד
ס' עליו וימסרם לכל שבט יסקיף וירא ולמראה עיני
ישפוט

הנה

הנה כל זאת חשיב אל לבני על ק לחולס לדבר
חיליס לגבר וספר לחבר ואף שניפסי זדע
מאלד קומן ערכי ופלת קומת כגוד גוני לנגד גויהם
ואיננו כדאי להיות מן המשאכיס ואף כי מן צרי הספק
את עדה הקדושה יהושם במקדש ה' יתן להם
קטנתי מהיות לאיש : מרס היא קסן בעל שם מלך

הנה

וממני פלמוני המדבר מדעי נמדעי שימול
דמסי מפני דעת אשר עבלי קיגוס
נקלה סלמס ומסרתו קבחות כפיקוסקידס רביה
אנכי נשפתי בחסן למבר ולהקיים ארוכת כס עמי ל
חבי' גאולת פולגם סכחא ועבאלה באמאת סלמס
ואולי בחסן גביתי צריהם סקן פילי אשר פללתי ס
עביאם הנה הפעתי לתקן אם יאריך שום סכבד
ימי • ולהקנת כחמי במי תבואה ועתה אם סמלא ימלא

בית

סמנ

ח

הגות ב' בוקי סרוקי :

ועיניך קורה המעביל למוכת וביטו אף צפצפיק יתירו מנגד תראה כי קצר המנע תאמרם והיריעה מהכל מראה מקומות באשר הם חגשי שם גם נביאי אמת נבוכו

נבוכו פגוגים טעו, ולא אכלא שפתי לבאר קצת מהם בזה דלא הם ז"ל אמרו (פרק חלק) בערך ירבעם אמרו על אחיהו הנביא אף הוא תחת טעה (פרק קמ"א למג"ה) אמרו על דניאל איהו חמודות אף הוא טעה בחושבנא (יבמות יב) שני טעיות טעה יואב שלטם טעיות עתיד לטעות שרו של אדום, וכמו כי התנאים והמוראים לא נמלטו משגיאות כמו (שבת סג) על לין דברים שאמרתי לפניכם טעות הם בידי, וכן (ערוכות עה) א"ר יוסף מאריה לאברהם ריבוי דברי איתלף לי, וכן שם (קד פרק בתרא) דברים שאמרתי לפניכם טעות הם בידי וכן (בתרא ק) בר אחתיה דרמי בר רפא שכיבא עבד לה מעמד ומושב וטעה דלא אמרינן אלא בקרוב וביום א' ובבית הקברות צמקום שנהגו וכן שם (קד פרק בחיים ז' וסולין נו) אוקי רבא אמורא עליה ודרש דברים שאמרתי לפניכם טעות הם בידי אמר רב אובשיא מפני שהיה דקוח ועקומות כי סליק לנהרדעא שלח להו דברים שאמרתי לפניכם טעות הם בידי ברם כך אמרו משמיה דר' שמעון בן לקיש בודקין לחולה ביד ולא בתסמו (וכן סנהדרין ק) דב פסא איהתלי ואמר בני רבנן כו' וכן (מכות לד) ענין סתרון משמיהו משמיהו אמר ר' ש"ס וכן (חולין קז ועירובין ס) כי סליק רבנן ז"ל אשכחינשו לר' אחי"ר אסי דקאלבלי בבלי אמרות אמר חרי נבדי דברבי כוונתיהו ימעי נבדי טמול, עוד שם ז"ל אינו קא מטעו אנפשיהו, כי הא דמר זוטרא ורבה בר ספרא כו' **אגרוי** ודוע הוקע זאת לפניו ור' בראשית כי מין האנושי אשר יכול עליו הגשם ויטרידהו לא יוכל להפגיאם אלא שיהיה גדול שמים לרום, ע"כ מאז **אגרוי** אש הכין הנפשות יקטל אשר נשית עתה

וגדל מה ששגיתא חוכל להמות בחיך כל העדס כמו שנאמר ואש כל עלה ישראל ישאו, וכן נראה מן המכילת פרשה ד' שמן חשרון זה לא נמלטו סנהדרין גדולה ומי לט גדול ממשה איהו אלהים וארבע טעיות טעה בחיבורו הגדול והמורא, באשר חזר בעצמו וינקם על הרעה

א בהלכות חמץ ומצה פ"ה כתב חמשת מיני דבן אילן אש לטן במי פירות בלבד בלא שום מים אין באין לידי חימוץ אלא אפילו הכינו כל היום עד שנפתח כל הבצק הרי זה מותר באכילה שאין מי פירות מחמיצין אלא מסריחין חזר ואמר שאין חייבין על חמצו כרת אלא אסור באכילה והדליה מלרבי שמעון זו לקיים לאמר (פסחים מ') פיסה שנילושה בין וסמן ודבש אין חייבין על חמישה כרת מאי טעמא הוה לכו מי פירות ומי פירות אין מחמיצין דאלמא כרת הוא דליכא הוה איסורא איכא, ובאמת הרשב"א ז"ל פירש ויגע לקיים דברי הרב הראשונים ע"ש :

ב בהלכות שופר כתב שופר של ע"ז ושל עיר הנדחת אין חוקעין בו לכתחילה ואש חקע יצא, שוב חזר לחקן של ע"ז לא יחקע ואש חקע יצא אבל בשל עיר הנדחת לא יחקע, ואש חקע לא יצא :

ג בהלכות תענית כתב אש אכל ושתה ואת"כ התחיל להתענות שאר היום הרי זה תענית טעות וחזר וחקן עגוי טעות אחר אכילה אינו עמי אלא אש לא טעה באותו היום ונמלך להתענות חושבין לו טעות מאותו טעה שנמלך :

ד בקדושת היוצר כתב בהלכות חפלה שהיחיד בשחר קורה את שמש ומבכך לפניו ולאחריה ומלב הקדושה מן הכרחה ראשונה לפניה שאין היחיד אומר קדושה, ובחשובה אמר ענין זה לשונו ואמנם לשון היוצר אינו אומר שכמות שיתפלל בו שלית ציבור כך יתפלל בו היחיד :

והם בנוהג של עולם כתיב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, ודרשו ר"ל שרדין לכוור משכחו ד' פעמים על שיוציאנה מפיו לבני אדם, ומה

מיומונו הביא
הראש ותימה מאד
(סי קעה) דברי רבין לפסק הלכה, ואף לא סוף
אלדבריו כל עיקר אלא סוף קצת, אמה שכתב בסוף
התשובה ח"ו ואף כי עיקרן אינה אלא לברר
אמינות הדברים לפי אומדנות הוכחות עכ"ל (פירוש
מטעם זה הן מהיר לגבות שלא בפניו) ועוד נסוי
להלכה כמותו לאו וראו באיזה איש הוא מדבר: וגד
מי צוה להעיד שלא בפניו נגד גברא אליה הניגל להרפא
כמ"ס בראש השנה מ"הא נגד פרעו קנין כנפים כמו זה
הבט"ד ולאי גם הראב"ן מודה שאין לגבות שלא בפני
הבט"ד וכ"ס שלא בפני העדים הנפסלים מכתרותם

ואף

לדברי הטור שכתב והואם שלא בפניהם אע"פ
שאינו הזמה הכחשה מיחא הוי לבטל ערוהו,
כי מכתיון את העדים אפילו שלא בפניהם, וכן כתב
הרא"ש בשם הרמב"ם וגם (בכתובות דף יט) בתוספת"ה
ואם כתב ידה יולא ממקום אחר כו' ואם לאו באמינים
האחרונים לפסול את הראשונים אפילו שלא בפניהם,
ואם אלו דברי אליהם חיים וראו בחלוס לילה במחזה
בפסול תרדימה על ידיהם, נראה לפסול עדים שלא
בפניהם שגו ברואה לא ירדו לסוף דעתם של הראשונים
לא ידעו או עשו א"ע כאלו לא ידעו בזה דברים אמורי'
במקום שאין שום חוב לעדים אלא להבט"ד והוא בפני
ב"ד ולא דברא ריב"א מביא ראיה שאם קבלו בדיעבד שלא
בפניו אין עדות כלל לדון על פיו וראינו (מפרק האשה
שנתארמלה) אין מוזמים העדים אלא בפניהם נהי
להזמה לא הוי הכחשה מיחו סוס, פיר' מכתיון את
העדים אפי' שלא בפניהם ללא לחוב העדים אלא לבט"ד
והוא בפני ב"ד, אבל אין מוזמן כו' כלומר לדון אותם
ע"פ אותה הזמה משום דהוי חובות העדים ואין מקבלין
שלא בפניהם אבל לענין הכחשה הוי שפיר הזמה:
אמא אף בדיעבד שקבלו ב"ד ההזמה מ"מ לא הוי קבלת
העדות לדון ולקייב את העד' מאחר שהי' שלא בפניהם,
גם הלכה דרך האחרים ויראה בראש צורים מאין מקור
דין זה נובע, מהברייתא וממרא דר' אבהו בכתובות יט
ת"ט ב' סמוכים על הסערה ומתו ובלו שנים ואמרו ידענו

שכ' הוא זה פו' זממתי מר' ופיר' ד' כו'
אבדו אין מוזמן את העדים. אלא בפניהם ומתו
אפילו שלא בפניהם, והואם שלא בפניהם נהי להזמה
לא הוי הכחשה מיחו סוס, ומלאה נקט' ואינם כאלו
לפנינו ונקט' דוקא ומתו משום דלמה ללמדנו שדוקא
בכ"ס מקבלין שלא בפניהם היכא דאין שום חוב לעדים
דהיינו שמתו ולחבו עפר בקבל רפאים ושם חללו רוגו,
ואין לו זולל וחוב את אחד הריקים מולו: זו או אף אם
ינקר עניני חלקו בחיים ופסא חסוב פנעורי' בית אבי'
ואשיותיו יעשו וכו' גשם הארבעה אחים בהעדר כי
יעדרון, לא ישמע את יורדן כלב לאונו עליו, כבוד
ה' כי יחופק עלי נפש המשללת ואור הבזיר זרות עליה זה
תכלית כל יקר וזה כל האדם: והמספר אחר המת
כאלו מספר אחר האבן, אבל כשהעדים חיים בריאות
ושלמים לית מאן דפליג דאין לפסול אותם שלא בפניהם
דאין לנו חוב גדול מזה וגרסינן (במס' קדושין דף ק'
תני' הקורא לתבירו עבד כו' רשע יורד עמו לחייו, וכ"ס
הבא לפסלו, כי אם נגזל כל הונו לא חזר לו כ"כ כי אם
ימוך את הוא לכל ישראל וחי עמה', והפסול לנפסל כאשר
יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן קשה לו הדבר הזה
להיותו רשע לכל ישת אדם ידוע עמו, ואין הפרש בין
חוב זה לחוב זוממן, דאין מקבלין ההזמה לדון ולקייב
העדים אם לא בפניהם, ואף שכתב אמרדכי שיש דוחק
שכל עניני הזמה חרוש הוא ולא ילפינן מיני', אקראין טעם
בריר חלמות, כי נהי פדים זוממים חרוש לקייב אותם
מטעם תרי ותרי נכחו מאי חזית כו', ולא במרינו
לחזובא ולחומרא, אבל לפפור ולקולא שפיר ילפינן מירי
ומכח ק"ו, אפילו עדים זוממן שבאו לאבד נפשות
מחייבו לטו שלא בפניהם עדי קדושין שבאו להגיל נפשות
מפח יקום עא"כ דאין לקייב אותם שלא בפניהם, וכן
מוכח מלשון רש"י בברק כל הבשר, גבי בשר בחלב,
פדום הוא דוקא חומרא הוא ללא לפרכן מיני', ועוד
מה לי אם ילפינו הזמה או לא ילפינו הא הזמה גופא
דאין מקבלין שלא בפני העדים לא גזרת הכתוב הוא אך
מטעם זה דק"ל לרבות לזמה שחוב לאדם אין מקבלין
שלא בפניו, כי קבלה הוי כמו דין, ואין דין אלא
בפניו דכתיב עד שמו לפני העדה למשפט ואף שכתב

גימל

הקטנה הנלווים כמקבלי קצת מן הקטנות שאין לעדי
לקטור בפני הבע"ד כדי שלא יעשו זה את זה קטנות
בקיטמתן פדוחם, וגם הדיתים לא יגלו ערות' שיקבלו
לכפלי הדיני למטן השלם, אבל עסקי ממוק מקבלין
בפני הבע"ד עכ"ל אין לטעות למלא שום הוראות היחר
מכאן לקבל עדות שלא בפני הבע"ד דהא על עסקי
משון הזהיר שלא לקבל שלא בפני הבע"ד ואם בדררא
לממונה כ"ש בדררא לנאמנות וכשרות וכן הביא (סי'
יב) ושארית וכוף (סי' עז) והרש"ל [פי' יא] ובחיבורו
הגדול והמשאלה בנימן (פי' קו) ומהר"ם בר' ברוך
(סי' קסו) בהשו"ת שלם הסכימו כלם וגזרו אומר
סאין הראשוני נפסלי עד שיעידו בפניהם, וכל איש
אשר עיניו לא עור סכל ולא שחטה עצלה יראה מקור זה
הדין מאין נובע מן הכתוב בחו"ק, לכתיב לא יקום
עד חמש באים וכתיב והנה עד סקר ענה באחיו וכתיב
לא יקום עד אחד באים לכל עון עד אחד הוא דלא
יקום, אבל שני עדים יקומו באים, לכל עון, מכל אלו
הפסוקי' מבוחר היטיב דאין לפסול עד אלא בפניו,
ואם באו לפניו' אלו לא העיזו לכחש כ"כ וכחשם בפניה'
יענה. ולא אפונה כי היו יכולים לעשות פסולי
לאורייתא כי באין פן כי חזרי גנבי כלם אכנס אף לא
ילתמים: אף כאשר נפשי יודעת מאלד כי החטאי'
האלה מוכרים נפשותם עבור נעלים: ובדלתי בלוי
סחבות אשר לא נסחו הנג רגלם במנועול על פארץ:
וכעירי ירקדו ברחובות קרי' ומכריון מאן בעי סהדי,
זהנמו מאשר לא יקדישו את קדוש ישראל ולא יאמינו
באלהי יעקב, ואיש אשר יראם ד' נגעה בלבן יבזו
לכל הון ולא ידבר בזדון לכסות עון הזה, ואין כוונתי בזה
שיביא עדים אשר הכרת פניהם תענה לדקתם כי לא
נמלא זה בחו"ק: כלנו בני איש אחד ואנשים אחים
אנחנו, יראת ד' תקונן בלב הדל כמו בלב העשיר,
אף על זה אנכי קורא דגר, איך הדיינים מלאו את לבם
לקבל עדות מפיהם שלא שלא בפני העדי קדושין,
ובדיעבד אם קבלו אין לדון ע"פ עדות קזה ולפסול אנשי'
כשרי' ונאמני' וכבדים שני ופלי תלוי בם, מכשרותן
ולהבאים ריקם המוז בעולם וכמו שהיו מחויבים להעיד

בפני העדי ק' ה' מחויבים להעיד בפני הבע"ד אם
הדייני' ג"כ התחכמו לעשות הכל בהסתר גדול לכל יודע
לו, מאין מלאו היתר להרע לו כ"ע"פ עדותם,
ולא ידעתי היס רעה גדולה מוז או היס מר מזה, אשר
התכלו לצמתי ולהסיר ממנו שמת עורו ולנתק ממנו
ללעו ולהעכרו בין עמו וכתבו עליו שטנה ברבנות המשטמה
כאשר כותבי' על חדל אישים, ועל אחד
הריקים, ואין חבין לאדם כ"כ שלא בפניו לך ל'
החסד ואחיה חסלם לאיש כמעשיהו, ויודע כי יש לעשה
בעליון ושדון זה ימים לא כצירים היס למראה
עיני פה ק"ק ברלין חסובה שכתב גאון אחד מפולין לחכמי
אפכנו ותבוס כל העיר על עולם בינתן וכל חכמיה
שבחוהו ונתנו יקר לבעליה, וכי היא זאת החסובה
מכוונת להלכה פסוקה ממני ששתי כעל כל הון יקר כי לא
לבדי אנכי הולך בדרך ואיני ערירי להוראה זו פ"כ
כתבתי בספר ולא למשמע און יוכיח אבל למראה עיניו
ישפוט קורא במשכיל
אחד ד'ש כמספט גי' ק' משו"ת אל מול עבר פני ילכו
והניחותי אור נערב ששתי כמולא שלל רב
בדון השאלה דשאל קטב כברי ידוע ומפורסם שגדר
דרכי בגזית שלא להשיב שום חסובה לצד אחד כי מופנה
מאלד אחד למידין ומשיבין ומשם לא תאלכל לחם של חורה
רק מעץ החיים שהוא דרך אמת קנה ואל חמכיר לשום
פלפלק כל שהוא, ות"ת לאחר מעשה אני קורא עליה'
שסם צד אחד ברובית ברוב דברים, בגלל הדבר הזה
דרכי להשיב רק בדרך מו"מ כל הדיני' המסתעפי' דיני'
האלו ולא על גוף המעשה להשיב או שאכור או מוחר
יאלו וראו הלא גראה בעליל שכוונתם לש"ס שלא יכשלו
איש באחז בחומר אמת איש, ועכ"ז מחמת אהבת
הניצוח החשו קצת אף בדברי ניצוח לפייע לצד השני
צראי' מה שכתבו נבי להזמה שלא בפניה' לא היו מ"מ
הכחשה הוה: ולבו לא כן עמי כי שם מירי דבעלי
דינים לפנינו אף העדי' אינם לפנינו והשתא כיון דלא
מקרי הזמה ואינו נוגע לעדי' רק לבעלי הדיני' כיון
דהוה הכחשה ונגע לבעלי דיני' וכיון דבעלי דיני' לפנינו
מקרי הכחשה: אבל בנ"ל דבע"ד אינם לפנינו אף
הכחשה לא מקרי מה לי הזמה שלא בפני העדי' או

הכחשה שלא בפני רבע"ד ואקדבא חירון שלהם אף
טבוא קלח אחת עם כל זאת לא נוח ל' אחר עיון היטיב
כי כשהעדי' אחרוני' פסגו לקמאי בגזלנותא הוה כמו
הזמנה להחזרה האמינה לאחרוני' רק שהוא שלא בדרך
חידוש עבור זה לדעת הנורדכי רשות לקבל העדות אחר
שנגבה שלא בפניה' אף פסול העדי' כי עיקר הטעם
מחומה מחמת חידוש אבל לאותו דיעה שאינם רשאים
לקבל העדות כשנגבה שלא בפניהם ועכ"ז נוכל לאמר
להכחשה הוה כמו שחי עדי' המכחישים התורה האמינה
לאחרוני' לפסול את הראשוני' דוקא בפניה' אבל שלא
פניה' מיקרי הכחשה כגוף העדות אף העיקר כמו
שכתבתי לאף גבי הזמנה באמת לריק לומר כך להוה
הכחשה כי שיהיו נאמני' לומר עמנו הייתם שלא בפניה'
אינם נאמני' רק לענין זה נאמני' דיהיו מקרי הכחשה
על גוף העדות, וצפירט שיהיו רבע"ד עומדי' לפני
צ"ד אם לא לדעת המרדכי להזמנה היא עיקר הטעם
משו' חידוש ותידעה התורה דוקא בפניה' וכמו כן בכל
דאף לאינם נאמני' לפסול העדות שלא בפניה' עם כל
זה מקרי הכחשה נגד רבע"ד כיון שעומדי' לפני רבע"ד'
אם לא לדעת המרדכי אזי יוכל לפסול' שלא בפניה' כי
הכחשה בגזלנותא לא הוה חידוש ורשאי להיות שלא
פניה' אבל לשאר דיעות אף הכחשה לא מקרי אם לא
כשבעי' דיניס עומדי' לפני רבע"ד, ולא מיקרי רק
הכחשה כמו חרי וחרי וזו באה בפני עצמה והעידה כו'
וכן מבואר להדיא בתשובת רש"ל אף קלח תיובת מלאתי
שם נגד המרדכי כי מהפסול על אחריו' והוא לריק לאותו
דבר כי השיג שם על המרדכי כי המרדכי פוסק בכל
מקום כי עדות שלא בפניו הוה עדות דוקא גבי הזמנה
דהיא חידוש מאי חזית לזיית להני ציית להני : וזוה
החמירה התורה לחקא בפניה' אבל שלא בפניה' בקולה
התורה לעדי' ראשוני' כשרי' והשיג שם מרש"י לחולין
בסוגיא לשיפת חלב דרש"י כחז דבשר בחלב חידוש הוא
דהא לחודי' שרי וע"י הערובות אכרי וכהזרש"י הילכך
לא ילפינן חומרא מבשר בחלב משמע מה שהקילה שפיר
ילפינן מבשר בחלב אף דהא חידוש, ולפע"ד המרדכי
מדויק היטב ולא דמי זה לזה כעובלל' להנא דבשלמא גבי
הזמנה החידוש הוא כגוף הדבר שהידעה תורה

האמינה לאחרוני' דוקא אימלא חידשה תורה
דוקא בפניה' אבל בפניה' לא חידשה החורה להאמין
לאחרוני' ונשאר הדבר כמו שהיו מאי חזית לזיית להני כו'
ובהו רק הכחשה ואהכחשה אין כאן חידוש וממילא הוה
הכחשה אף שלא בפניה' ואפשר מכת זה מוכיח המרדכי
דכל מקו' כשנגבה העדות שלא בפניה' הוה עדות כי
המרדכי לא רלה לאוקמי כשבע"ד עומדי' לפניו ומה גס
לענין עדות גיפא מאי טעמא מהני לענין הכחשה שלא
פניה' אלא ודאי עיקר הטעם מחמת חידוש ובהכחשה
לנכח חידוש ועבור זה מכחשין אפ"ו שלא בפניה' אבל
גבי בשר בחלב חידוש הוא דבר אחר שאף שהוא הישר
בהישר עם כל זאת אהרה התורה מחמת זה החמירה
החורה עוד חומרא אחרת לענין טעם כעיקר ולא יוכל
ללמוד על מקום אחר החומרא הזאת דלמא דוקא כאן
החמירה התורה כיון דאף חומרא אחרת החמירה
התורה כאן אבל לקולא בודאי יוכל למילף כיון שהחמיר'
התורה אף הישר בהישר ועם כל זאת הקילה התורה
קולא אחרת אשר לא שייך לחומרא מחדש מכ"ס מקומות
אחריו' שמה ראוי להקל אבל חומרא לא יוכל למילף אבל
בכאן שרי חידושי' דבשר אחר להחורה האמינה לאחרוני'
ודוקא כשהזמנו בפניה' דוק היטב פירט אמת גומר
ואיז מרדכי הולך וגדול בדרך אמת, ושניות מדברי
סופרי' מה שחלקו בין עדות דק"ק פעטרק וצין עדות
מעיר מלוכה כי שם שלחו ולא באו באמת זה קלח טעות
דחילק זה שייך רק בדיוני ממונות להפקר צ"ד הפקר אבל
גבי איבור לא דהא אחת שאף ששלחו ולא באו לא יוכל
לגבות שלא בפניה', אף עם כל זאת האמת אחת בדיון
מטעם אחר ולא שייך למימר ממנהפסך אם הדיון דבצ"ע
שלא בפניו הוא טוב א"כ אף הגבוה עדות זאת היא טוב
ואם לא טוב עשה שהגבה עדות שלא בפניו בפיעטרק
א"כ לא טוב הוא דז"א דאף דאין גודין עדות שלא בפניו
כי שלא בפניו יוכלו בעדים לומר סקר ולא האמינם
התורה עם כל זאת מידי הפיקא לא נפקי, דילמא אמרו
בעדי' האמת והוה עכ"פ הפק קדושין והגע בצלמך כי
צויהי אין גופין שלא בפניו אף אמרו אח"כ בפניו לא
הוה עדות כי החזיקו דבריה' הראשוני' והסתא עבור
שגבה עדות שלא בפניו שרי א"א לעלמא וז"ו מלומר ק

כתיב ע"ז אמרינו מים גנוזי' אלא ודאי המשמעות מב"ס
לאף בכ"ן מים גנוזי' כוונו בדברים ובכ"ן יש כמה דבני'
לדבר מזה אף מחמת שאינה ידוע הפסול' מעדות
חרתי בלבי למשך ילי בקסת הסופר מקצר * אם לא
לדחו' ע"פ חסובת הריב"ם כי מעשה היה אצלו מכבד
שהיו בצוואה אחת כמה עדים כשרי' רק חסובת אחד
היה נוגע נקבעת הלכה למעשה ללענין נוגע לא סייך
נמצא אקד' מן קרוב או פסול עדותן בטילה דהא
באמת אלא אמר נוגע כהיום דהא בלא"ה יש בני עדים
אך לענין קרוב גזירת הכתוב הוא דקרוב מגרע גרע או
פסול אובל לענין נוגע דהוא בעלמו כשר לא סייך נמצא
פסול דהא לאו פסול הוא כיון דלא היה נוגע מחמת
אכיר' סלו דהא בלא"ה יש שני עדי' כשרי' א"כ הוא בעלמו
כשר כיון דלא היה נוגע, ואח"כ מלאתי בחשו' ריב"ם
דנוגע הוא כמו בע"ד וא"כ בלא"ה לא סייך לומר נמצא
אחד מהם קרוב או פסול ועיין בגמ' דשכות ובודאי לפי
דעתי אין טעם לדברי' הב"ם כיון דהוא בעלמו יודע
שהוא שקר וליכא מים גנוזי' א"כ כשר לעדות אך לפי
חסובת הריב"ם יש לדחוק כיון דהוא נוגע באמת הדבר
מחמת מים גנוזים א"כ חסוב כבע"ד עם כל זה לא ניחא
לי להחיר' א"ה על פירש זה והשתא אבאר הטיפה בעמי
כל הדיני' המחדשי' אשר כלמחו מזה החסובה, ראשון
דמטיקרא כששניה' מודי' לקידושין או ע"פ עדות בשניה'
או ע"פ איזה אופן אחר אוי רשות לגבות בגוף עדי
קידושין שלא בפניה' כי בגב"ע הוא הוא עיקר לאהרינא
ולא צריך בפניהם, שניות מדברי' סופרי' דכומה שלא
בפניה' לא מיקרי רק הכחשה רק דווקא אם הוא הוא
בפני' הבע"ד שלא בפני' העדו' ואז מקרי הכחש' אבל שלא
בפני' הבע"ד לא מקרי הכחשה ואף אם פסלו בגולותא
שלא בפניהם אבל בפני' הבע"ד הוא הכחשה על גוף
העדות ושלא בפני' הבע"ד אוי לדעת המרדכי דהטעם
משום חידוש אוי מהני העדות על גוף הדבר ואף לפסול
העדות שלא בפניה' ולדעת שאר פוסקי' דהטעם משום
אוי הכחשה לא מיקרי כי אם בפני' הבע"ד אף שלא
בפני' העדות ושלא בפני' הבע"ד ועדות אף הכחשה לא
מיקרי ודעת המרדכי הוא עמוד גדול מאחר שדחיתי
דברי' הרש"ל והשליטת דאף אם אין גובין העדות שלא

בפניהם

כתיב ע"ז אמרינו מים גנוזי' אלא ודאי המשמעות מב"ס
לאף בכ"ן מים גנוזי' כוונו בדברים ובכ"ן יש כמה דבני'
לדבר מזה אף מחמת שאינה ידוע הפסול' מעדות
חרתי בלבי למשך ילי בקסת הסופר מקצר * אם לא
לדחו' ע"פ חסובת הריב"ם כי מעשה היה אצלו מכבד
שהיו בצוואה אחת כמה עדים כשרי' רק חסובת אחד
היה נוגע נקבעת הלכה למעשה ללענין נוגע לא סייך
נמצא אקד' מן קרוב או פסול עדותן בטילה דהא
באמת אלא אמר נוגע כהיום דהא בלא"ה יש בני עדים
אך לענין קרוב גזירת הכתוב הוא דקרוב מגרע גרע או
פסול אובל לענין נוגע דהוא בעלמו כשר לא סייך נמצא
פסול דהא לאו פסול הוא כיון דלא היה נוגע מחמת
אכיר' סלו דהא בלא"ה יש שני עדי' כשרי' א"כ הוא בעלמו
כשר כיון דלא היה נוגע, ואח"כ מלאתי בחשו' ריב"ם
דנוגע הוא כמו בע"ד וא"כ בלא"ה לא סייך לומר נמצא
אחד מהם קרוב או פסול ועיין בגמ' דשכות ובודאי לפי
דעתי אין טעם לדברי' הב"ם כיון דהוא בעלמו יודע
שהוא שקר וליכא מים גנוזי' א"כ כשר לעדות אך לפי
חסובת הריב"ם יש לדחוק כיון דהוא נוגע באמת הדבר
מחמת מים גנוזים א"כ חסוב כבע"ד עם כל זה לא ניחא
לי להחיר' א"ה על פירש זה והשתא אבאר הטיפה בעמי
כל הדיני' המחדשי' אשר כלמחו מזה החסובה, ראשון
דמטיקרא כששניה' מודי' לקידושין או ע"פ עדות בשניה'
או ע"פ איזה אופן אחר אוי רשות לגבות בגוף עדי
קידושין שלא בפניה' כי בגב"ע הוא הוא עיקר לאהרינא
ולא צריך בפניהם, שניות מדברי' סופרי' דכומה שלא
בפניה' לא מיקרי רק הכחשה רק דווקא אם הוא הוא
בפני' הבע"ד שלא בפני' העדו' ואז מקרי הכחש' אבל שלא
בפני' הבע"ד לא מקרי הכחשה ואף אם פסלו בגולותא
שלא בפניהם אבל בפני' הבע"ד הוא הכחשה על גוף
העדות ושלא בפני' הבע"ד אוי לדעת המרדכי דהטעם
משום חידוש אוי מהני העדות על גוף הדבר ואף לפסול
העדות שלא בפניה' ולדעת שאר פוסקי' דהטעם משום
אוי הכחשה לא מיקרי כי אם בפני' הבע"ד אף שלא
בפני' העדות ושלא בפני' הבע"ד ועדות אף הכחשה לא
מיקרי ודעת המרדכי הוא עמוד גדול מאחר שדחיתי
דברי' הרש"ל והשליטת דאף אם אין גובין העדות שלא

צפניה' מידו הפיקא לא נפקא וילמחו מזה כמה דיני'
 באם סיגבא על ג' הקדושין שלא צפניה' ואף על פסולי
 עדות נגבא שלא צפניה' עם כל זאת הוי ספק קידושין
 כי לילמא בראשונה אמרו האמת והתירוני אמרו סקר
 ואף גב זאת כשיגבא שלא צפניה' על עלי פסולי'
 למאן דאמר דאף פסולי' בגולגותא לריך להיות צפניה'
 דלא כמרדכי אז הוי דלאי קידושין כשנגבא לגוף העדות
 דלת כי נגד הספק מעדות איכא עכ"פ ספק שמה הדרו
 חשובה עד בנידן עדים פסולי' יס לי הרבה לעיין
 כשיבורר היטב כ"ס בחשובה סתמתי כבר אך אל
 השמועה כי ב"א סכבר כשא"ה האשה עמון בארץ כמוני
 רב יוסף ודקרת קחצנא איכא את אשר כבר עשה
 חצב לגבות ממני אך היום הזה שמעתי וחרגו בטני לקול
 צללו ספתי שהרב אחד וגדול החורה עשה מעשה שעל
 פיו פשטה אשת איש את ידה וקבלה קידושין מאחר ואף
 שהרב יאמר כן מבואר בתשובת רמ"א עם כל זאת
 לבו כל עמו יודע שהחשבות וזמן הלכות הוא יודע
 ועל וכו' דלאי רמ"א ז"ל לא דיבר מזה כשכבר העירו
 עלי' אך אחר זה פסלו ואף אם האמת ככת המתיירי'
 עם כל זאת כשבעל אומר ויועק שיש לי עוד עלי' כשרי'
 הם מלהזכיר : (נגד עלי' פסולי' לא אמרינו מיגו ומכ"ס
 להמתין על עלי' כשרי' וחד מאי עלתה שהאמת כן)
 שרמא דובר מזה שלא להמתין על עלי' כשרי' ודומה
 לזה פסק הר"א ש' דאף מיגו נגד עלי' פסולי' לא אמרינו
 ומכ"ס להמתין על עלי' כשרי' וחזי מה עלתה שהאמת
 כן ואוי לדור סקר עלתה בימיה' ואף אם הרב עשה
 כהוגן כי יודע לו : שהוא גברא רבא בחורה וביראה
 כשלמה עוסה חורה עז כל זאת האשה עשתה שלא
 כהוגן ולא מקרי כלל נשאת ע"פ צ"ד לזאת קירא
 אזי על האשה כל הדיני' השני' במשנותינו ובולאי מוטל
 על כל גדולי הדור מאימתיים של פולין וכדאי, הוא לחוב
 בעלמיה' כממייובל בדבר לקאקנאת ד' לבאות לרדפה
 בדיניה' מלא ומניס' לו כח לעמוד בהיכל מלך ושרי'
 שלא לקצר במילין קצור מילין מי וכל בנושא חמור כזה ,
 מי יתן מלי בספר ויחקו גב על לות ישרי' בלכותה גב
 הם יורו דעה כאשר יורו מן השמי' , יסופמו רבים
 תרבה דעת זאת בכל הארץ כמים לים מכסי' ישב ממור

באשדוד ומתנה ישראל יהיה קדוש , ולכן ולתת
 קנאת ה' לבאות העשה זאת את ב' אגזל והנורא אגזל
 והלחמו דעו שקן ולא תחבו , שקלו צמק גזל העין נטל
 החול וכבוד - האזן ועין הזה משניה' , תשו לא קלטה
 נלה העטין בלף ת"ו מדור דור , כמו שאמר הנביא
 יוסף העין הזה לכם עד תמותן , וכן אמר איוב כי
 היא זימה והיא עון פלילי' , כי אש היא עד אבדון
 האכל יע"כ סורו מפחמיה כי המה פתיחות , כ"צ
 אסופה הגרסת בעפר רגלי התכמי' והרבה והפליר
 בחפלה קנאה של מי שנגעה יראת ה' בלבבו לקנא
 קנאת ה' לבאות לבער רשעת מן הארץ יתנו חטאי'
 ונאמרה ונשנית להכות לזה ולזה נאמרה אף לבני מת
 לכוף ע"י עכו"ש עשו מה שישראל אומרי' , ומחמת
 שבטות אזי באחינו בני ישראל שיקדימו נעשה לנשמת
 השמע זאת בקרב אחינו בני ישראל , וכאשר מבואר
 היטב מאגרת של הרב הגאון מקראקא הלכתי אחרי
 הקולרי' במאמר ה"ק יוסף גינלבורג : דמתקרי דן החונה
 בק"ק כמעין זהגלילות חותם פה ק"ק ברלד :

שאלה

שמעון

ולר אחים ומה פאעק בלא בני' ונשארם
 האלמנה מעוברת ובל ראוון והסקה
 כוס של פיקן לעקר ולשרט העובר ממיעים נשאלתי
 מה תהא עלין :

תשובה

בדן היבוס לית למסקל ולית למטר
 כנראה מדברי השואל מה טיבו של
 עובר זה שלא היה בן קימא לפי שלא כלו חדשיו , ואכל
 אפין לו דין נפל , ומ"מ הכליטל אשר היה בעוכרה
 יעשה אותה החשובה לפרק זה בורר , ילכס שחורים
 ויתכסה שחורי' וילך למקו' שאין מכירין אותו וזה הוא
 מאמר האחר הקדום (פ' טמות) מאן דקטל הווא
 עוברא דמתעברא איתחא וגריס לקטלא ליה במעשה
 דבזיר בנינא דקב"ה ואומנותא דליה אית מאן דקטיל
 בר כס והאי קמל בני' תלמא ביטק עבד דבל עלמא לא
 יכיל למסבל , ועל לא עלמא מתמוגגא זעיר זעיר

דלת

ול

על פניהם... וחסטתא בעלמא ולא
רחתא דקולטא... עכיד צביה
על פניהם... וחסטתא בעלמא ולא
רחתא דקולטא... עכיד צביה
על פניהם... וחסטתא בעלמא ולא
רחתא דקולטא... עכיד צביה

חשובה מונה חובן השאלה, ממעסה שהיה
ב"ק ויטענארג בשנת ח"ל עיקרא
שלי מלחא איתא בגיטין פרק בהרא (פ"א) ח"ר
למיה (פט) בר אבא שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו
לבינו יצא עליה קול מראשון וצ"ל אחר וקאסה קדושי
טורס מהו, שלח לכו חלל והעמידו דבר, על צוריו
ובדיעבד, ופרקי בגמרא לפיכך מלי והעמידו
פילימא דלי מבליית מלחא דקדושי קמח לאו קדושי
מעליית נינהו מבטלין ק"ל והא נהרדעא אחריה
דשמואל הוה ולא מבטלין ק"ל, ואפ"ג לאסיקנא
לעיל אחרותא נינהו בסורא מבטלי ק"ל נהרדעא
לא מבטלי ק"ל וסורא אחריה דרב הפילו הכי רב לא
הוה מורי לכו להלמידין לא כנפשיה דמפרשי בחוספוס
ומהא שמעינן לאפילו בסורא עבדי נהרדעא לא
מבטלין ק"ל, והא דאמר אחרותא וכו', דעמו של
רב אשמעילין ואפילו הכי חס ליה רב להא דשמואל ושלחו
מבי רב לשמואל כי היכי לזורי לכו לא מבטלין ק"ל,
ואת ועוד אחרת טנינו יצא שמה בעיר שהיה מקודשת
הדי היא מקודשת ולא חכשא לאחר על שיגרסנה הראשון
מגירסא הריזו מגורשת ולא תגשא לכהונה ואמר עולא
עלה לא שיטענו קול הברה כו' וכן אמר רב בר
מנא, ורבה אמר רב הונא אמר רב לא בקול הברה
אלא כד שיאמר פ"וני מריבן שמע מפלוני ותלוני והלכו
למדינת הים, זה הוא ק"ל לא מבטלין וזאת הייתה
לשומה גם צפי הרמב"ם ז"ל (פרק פ') מהלכות
אמונה, האשה שיצא עליה קול שהיחה מקודשת לפ"וני
הריזו מקודשת אפ"פ שאין שם ראייה ברורה, וכן
פירוש רש"י בדק הא ק"ל בגן שטעמו מפי נשים וחינוך

למדינת פלוני... חס מפלוני וליהנהא דלמדינתו, אי נמי
מורי אותו פלוני ממדינת הים ואמרו להד"מ לא מבטלין
ק"ל, מאן יריב לו נשפריה ומלין לעינין ומסוס
הא לא המטינן אפימינהו לבטל בקול דרבך ורמ"ב ז"ל
כחב אה צ"ל בעדים ממדינת הים ואמרו להד"מ צפורת
מבטלין ק"ל ולא נהרדעא פסוס דאיכא חסד ורין על
אוחו צ"ל נגורו סיקוסו לו ועכשו מבטלין אותו שיאמרו
רלו שמפירין א"ל צבורא דדיינא' ובריק וברמב"ם
וכסמ"ג ורישעיה ז"ל לא קינו בספריהם דין ציטול,
וכחב הר"ן ז"ל סוף פ' המגרה נראה שערשו צבהש
מקומות אין מבטלין אפ"פ שחזרו ממדינת הים ואמרו
להד"מ ולכן ראוי להחמיר שלא לבטל בקול אפ"פ
שנחזר לב"ד שהוא שקר גמור, עכ"ל, ומו"ר מידק
דייק לכל היכי דאחו ממדינת הים ואמרו להד"מ הא
ולא יתקרי ציטול ק"ל ומבטלין ק"ל צבורא אכל אלג
הוה הכא ואמרי אינשי או נסי כך שמענו ועכשו אומרים
להד"מ לא דאחי למימר אסת איס יצא בליגט פן יאמרו
נחנו להם ממון לכפור בעדותו, עכ"ל, ואימתי הוה
ק"ל הרמב"ם כחב דאינו ק"ל על שאוחז צ"ד, ולפי
דעת הרמב"ן הוה ק"ל אפילו בזהא שאמרה מבי חרי,
ובטל הטורים בחב וז"ל כתב הרמ"ם אי קדיש צמלי כו'
ואם אפשר להחזיר ע"י עדים חיישינן לכו ולא שרינן
לה אפילו העדים רחוקים מכאן הרבה, ולא מציעא
אם ידוע שיש עדים שולעים אלא אפילו יצא בקול שיש
עדים חיישינן לכו עכ"ל וכן גרסא דאבא ורבה ורב
חסדא ביה קמפליגי (קדושין יא עב) גבי הוה גברא
קדיש באבנא דכו חלל, יתיב רב חסדא וקא מעיין
כו' אמרי ליה רבין לרב חסדא אמאי הא איכא סהדי
באורית דידעי בההא מיחא ליחגבו קמן אבוי ורבה לא
ס"ל להא דרב חסדא אשתאר מההוא משפחה צבורא
ופראו רבין מינה, משום דס"ל לאבוי ורבה ולא כרב
חסדא אה הקלו צבוייה דמנוולא נפשה גבי צבוייה נקיל
בא"א ונ"ל לפיגוי ביצא בקול שיש עדים באורית אבל
בשידוע שיש עדים שולעים ואפילו באורית כלי עלמא
מודו לאשרינן לה עד שיהזרר הדבר, כי איך אפשר
לומר דרב חסדא לא חייש צידוע שיש עדים וריב"ל
מידק דייק לפי דכחוספוס גרסו והא איכא סהדי
באורית

באורח הפילו של יצא קול אלא שבא אחר ואחר פים
עדים במקום פלוגי הפילו פשטה ידה וקבלה קדושין
מאחר חייטנין כיון דאפסה להחזרה , וכלאמריון
ברוב מלוין אלא הויסה מומחין הם דלא מכריעין אלא
רובא אלא היכא ליתיה קמן גניטיליה , אלא אי
איתיה קמן בדקנין ליה , ולפי דברי הרמ"ה יראה
אפילו בכיטור מוקים ואפסר להחזרה קאמר דחייטנין
היכא אלא קולאם עדים וכ"ס היכא אידוע איס עדים
שוודעים ובטנין כזה כהב הרשב"א שנופין אוחו לברר
טענתו או לגרס , ומנחם לה מדאמריון צפרק בהרא
לנחובות אלא פסק עלי או כניס או פטור , וקני למלו
כל מהור לב"ד יראי שמים , ובפרט בנין דין
שקול הוחקן בכמה בתי דינים היינו צוויטמבערג
ובפטר אסטבורג ובבאר דת קמן ולא היה טוב סובר לקול
זה וגם במקדשת עמדה זמן רב בשתיקותא על כי
נאספו אליה נכים דלמי אחיגרייהו ויראה לנפשה לבל
תשאר בקדשתה ללדקן העיזה שלא בפני בעלה ולפ"ז
הכתשה לא נחשב למאומה וכדאמריון בכמה דוכתי
דחלמודא בני גרוסין צפרק שני דנחובות ובפרק האומר
וליהמנא מהרב המנוחא דאמר האשה שאמרה לבעלה
גרסתני נאמנת חוקה דאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה
הכא דאיכא עדים דמסייעי לה מעיזה ומעידה ודברי
אלו היו לשומה בפני הרשב"א בחשובה שאם התחילה
לומר שלא בפני בעלה טוב אין נאמנת השתא עבדא
לאחזקי שקרא : ובסגנון זה כתב בעל הטורים (בסל'
קנ"ב) ו"ל אש היא אומרת גרסתני וסווא מכחיזה
נאמנת שאין האשה מעיזה פניה לומר לבעלה גרסתני
אבל שלא בפני מעיזה ואינה נאמנת אפילו אם נשאת או
נחקדה וכשבא בעל החוקק בדבריה ואומרת לו
גרסתה אינה נאמנת שלחוקק בדבריה אומרת קן ואינה
לריפה בט מהשני , וגם הרמ"ם כבירא ליה הכי
בחשובה כהב הא דמיהמנא למית גרסתני"מ קודם
שנפאת אבל זו מעיזה ומעיה שלא העסה עצמה אנה
ט"כ , ועוד נראה להית דברי ריב"ש דכתב בחשובה
ניבה הנה בהוא עובדא דאבנא דכותלה אע"ג דלא
מחינן לומר איס לו עדים במקום אחר הכא דברי
דבנין דאיכא למיתקם כיון דילעו בודאי שהיא פשטה ידה

ונחקדה וי"ל דה"ל כדפי' סווא ה"ל אחרת
חייטנין לקלא אפי' לילא אחפזקהווא דשברי
בכס"ג דשבוים ודאית אלא כהפק : אם נבעלם פלוג
שומענין דחייטנין ויראה דדמי לדיק דיון החוקק
בכמה ב"ד לעקובת ודאית גורו לפוס ולית כלן הפיקא
אלא חסר רטן על אזה עבדודאי בכס"ג כ"ע מודו
ללא מבטלין ועוד איך אפשר שבעטו הלו בגורו לחוס ,
הא עיקר הטעם ללא מבטלין מפני החסד והריון
דכחבר רס"י וכרמז"ן וכרמ"ס ז"ל וכן נראה מדברי
הראב"ד ז"ל ועתה מה יאמרו בכרית מה ראו האוסרי'
לכתור בסברה גרידא אלא ראו סגנת ר' נתן הנאמרה
בקדושין ר' גתן אומר בצכר סאעסה עמך וכ"ס בצכר
שעסתי עמך אינה מקודשת ובדק הילודים אי
אמריון לפי שלא תפסו קדושין אף זעולותיו יוסרים
אותה כמו שאמרו בקדושי טענת שאפילו בנה מורכב על
כחיפה ממאנת והולכת ור"ל שאין קדושו קדושין או אי
בויא כנשאת דרך נכרים והריא אללו כפלגס דאין להוה
כלל לבעולותי , או דילצא שאני הכא ללא מיירי בפנייה
עוד חזון למועד לישא וליתן בפי' טעם ובין כך יסב
הילוד באש דוד והיה מקנינו קיום ופלוס על ישראל יחוד
וקדושת כפס הככבד ב"ה ויהעלה סויתי לגדי ומכתי
בפפר דל מאנוס חולעת יעקב כי קמן הוא :

תשובה הבאת לי מרצ' האי גאון להית חכמה
אל בית פינמה , קדוש מדברי'
אלי מתוך אגרת אלי כחובה ו"ל :

- י מן הצלחן בנין בית יעקב המצוי במעלותיו :
- ע לי אכן כדאשה הוועבעו אלנו ואשיותיו :
- ק רשו ואלנו מצוי דע' מעלפים ספירי' כל קירותיו :
- ב קרקע ים החלמוד כרצו ובהשמים מעליותיו :
- ל עד יוקסמו כל יצאן' אהלו כל יסעו יחידותיו :
- ו שבט סופר לא יפור מממנו ומחוקק מדין אלבעותיו :
- ז כון העליון בצע אמרותיו :

הבביר'ים שואגים ואין סומע להם ואיך ישמעו לספק
הסלע אק מלפנת שמים ומורה היא
יחוד

יחול וקחמת הקס הנכבד ב"ה ויתעלה צאת שויתי לנגדי
ע"כ מלא לבי לדבר אש דתבוערת בקרבי חלה בקירות
לבי תחמנה מוימחרי כמוקדי עולם , עוד משאת
דומה לא אכול בלבל , ובכן ראיתי זכום וחוב עלי לבל
להסיב ציר הס'ת אלי מהרב ב"ה גם בפעם הזאת
ריקס , וכחצתי זאת החשיבה בקפוי ואולי לא
עמדתי על נקודת האמת , הרגשותי לוח ורווח משמן
הבונה , זקנתי מהיות לאיש שואל אחי בעצמי ומקלי
יגיד לי כי פיק בצרכים ורפיון ברבלי נהפך לשדי וכמוקד
נחרו לחות השרשי ועי"ז יום יום אל אמה הכלינה
מלמעלה : התבוננתי נרפים הנה כעת ואולי לא
פעלו אלא זעיר שם זעיר שם או אולי שגו מחמת יריעת
בעל הדרך אשר ירט לנגדי ואיך יעוז אנוש אנוש כמוני
לאמר זך לקחי , איני נופל מאיש ואיני יותר מן
האדם ועל הנבחרים שבמין לאמר אמרתי בני עליון
כלכה אכן כאלה הדרכין , ומפאת שהיא אדם לא ימלט
משגיאה אף אחר העיון רב , ושקידה רבה כדבר
איש אלהים שגיאות מי יבין , ותסרון הזה גם בחיק
גאלי ארץ ינוח אף כי בער מדעת כמוני והטרד דולף
עלי כביס בגריר וכשל כח הסבל , וכל דברי אשר
זריתי על היריעות זריתי כבן כפר הזורה זרע על
הערובות חיש מהר וכלי התבוננות ואם הייתי יודע
שמטאף ישאלו על דברי בענין להסיב להם כהלכה
הייתי מצוה לך להיות שמוי נקרא על החשובה ולא הייתי
בזם להטודות אש שגתי , מחמת שאני אדם הכותב
בחפז , אמנם אולי יטרדוני לשאול לנח , ואמר
החכם אין מי שרריך לחמול עליו כחכם שנפל עליו דין
לוח , כי השואל צ'סמוע לא ישאל על הדבר הנכון
בעיניו , והשואל לנח יודע כי הדבר על כבן , ואך
היאנה מבקש ועלילות דברים , לזאת שואל ומבקש
אני מורך , ואם לא תאבה שמוע אלי דרני גזר עליך
ועל ב"ה הרב נ"י בכלל בכל חומר שבקול' שלא חכמו אותי
בשמי העצם , ולו ישמע עוד קול מלאכה אבא אליך
באגרות שום שכל וצרכתיך בכל עת לא יחסר הגיון
מריב לשונות לשוני מלאה אל יחסר המזג אם יאריך
השם הנכבד ימי ארבעים שנה תקוט בדור ואומר עם
סעי לבב הם קנאת ה' נבואות העלה זאת אליך

מקף כל אויביך , ידני חכיה בכל עת נטויה וקסתי
דרוכה לירות חלי שמונים במנאצי אל ולהכניע ידי עושי
עמל , וגם זאת בכלל ארור עושה מלאכה ה' רמיה
לבל חוסף ולבל הגרע אות מאשר בעליתים על
התשובה , כהצניחה וכלמה הן בספר ויחקו :
אמר איש פלאי אל דעות ה' ולו נחכנו מחשבותי
כי משולם נקלותי צעיני מאל לבקש מושב
כסא של הוראה כאשר זכו כל חב רי ועליה למרום רום
גבהות עולם ישיבו , כדן מלכי רבנן , אחרי כי
נחאמת לי לעת קדושי עליון כי המורה בעדתו הוא על
משקל ברועה צעדו , אם צעירו יצטרו בשדי אחר
אם זאב ערבות ישבד שיו , או כי יעבטו אורחותם
ויפלו באחת בגאיות , או כי ישחו ממקור משחת , או
כי ירעו מדשא מלוח , אשר מאת מאחת מאלה יקרה
אסון , הנה האשם תלוי ברועה , להפקד ממנו נפש
כל חי אשר הפקד אתו לרעות בדוחן , אף אם הוא חף
ונקי מכל קסם מרי הוא שאמר הכתוב (ישעי' כו)
הצדיק אבד מן הארץ ואין איש שם על לב כי מפני הרעה
לאהף הצדיק , כי הצדיק הראוי לכחות בשם רועה
כאמן יחסה צמותו על לאן מרעיתו והרע גם בקלה
השני אם הרעה באמת יאשה כי חזא ממנו אם ונאלל
גדים הנה בעל הגדים לא ירדוף אחר קולבא רעיה אבל
מפיל הרשת על העדר ויוליכו שבי פו משפט המורה
בעדתו כמו שכתב בזוהר הקדוש (פ' בא) א"ר יומי
מסתכל הוינא בדעתאי לית עלמא מתקיימת אלא על
ריסיהון דעמא , אי ריסי עמא זכאין טב לעמא ואי לא
זכאין ווי לעמא ווי לעמא א"ר חייא ודאי כך הוא מנלן
דכתיב (ד"ה ב' י"ח) ראיתי את כל יבראל נפולים על
ההרים כלאן אשר אין להם , רעה ואמר ה' לא אדונים
לאלה ישיבו איש לב יתן בשלוש , ישיבו יבנו מצעי ליה ,
לביחו בביתו מצעי ליה להא באהרייהו קיימו , אלא הכי
תנין אי ריסייהון דעמא לא זכאין עמא מהפכו בחובו
מלן דכתיב (ד"ה א' כא) ויאמר דוד וגו' ואני הוא אשר
קטאתי והרע ברעותי ואלה האין מה עשו דוד חב
וישראל סבלו , כו' ועל דרך זה פירש הראב"ע ויקרא
ד בפסוק אם הבין המשיח יחטא לאשמת העם ,
שארה שלא כהוגן ואשם העם וכלם שוגגים או פירות
לשמות

לאמאט מוט בלאמת כל בני אדם בעצור סתוא נובא
שחורה וכן פירשתי בדרך הגדפססן הלון ולכפר
עליהם :

זאת

גם זאת שמתי אל לבי פ"ב ונעתי לסקודע
ח"ט יחד במקום מסוכן כוז ובכחא קוראס תלמי חף כי
דגלס עלי אבנה ולולא הזמן בועס וברפס הדמיו
פירשתי על כחא דין ומפס ישראל הנה הסיבה היה
דוקה כי ונח הייתי יודע מהות המורה נבוכים ואלף
אחריו כי נהייתי לתב"ד בתמי מהגדת מוכח לדלתי פי
פלטפיכ לכל מבקש מפי דעס, זאת לשואה צפי איני
גדול בעיר קטנה ואולי בכל משפחה נמלאים גדולים
ממני בעעלה השנתי לכל שואל

אמנם

זה חודש ימים אשר הרבנים המאורים
הגדולים יושבי על פדין צ"ק לונל'
פרישים אלי אנרוסייה גם כל עונתי דרך עירנו
לא יפנינו עד בלעי רקי זה אח"ז וכולס באחד
פונים ואומרים ביראס' הגדר פירוק אל סק פלחה
צימיו להמיר אל' לטוק נכח הפקר צ"ה יושבי על
פדין דנין מותר אל' בשולח דרייני :

הנה

בשמעתי זאת חיל ורעדה אחזיני עד כי אתרתי
השכך סוא עם כל זה לבי היס קשוח מאד
לחוח פיו לאיסור , לבי אמר מה לך להרהר
בדבר שיש לו מחירין , ולמס הפרוך הסומה אשר
גדרת מפסיב לפיך לכל ינאו מפיד מליך : הן להיפסר
והן לאיסור וזה דרך מעידך :

אמנם

אחרי כי הראני רבז בגאון פאר ישראל
ונזרו הקודש ש"ב ואור' האב"ד דקרקא ,
מכחז אליו כחיז כוננה ידו בגאון ישראל האב"ד דק"ק
סאכטס בעל המסדר קדושיה לכוכל פשני , שס
משך זרופו וידו נמ"ה להביא מסלח על שגגחו וקורא
ואומר מי לפ' לקחא קנאס ה' זכאוס בנשחולי נפחלים
אני כראשון לנין : ודעה בגאון האב"ד דקרקא
עמו וכמו כן שמע איס בריחי איס אשר אמוןבו בהיותו
בפ"ת מפי בגאון האב"ד דסאכטס קרא פגרי ומתרה
להחמאים בנפשותם וליח שאן די שגח בדרבנן :

ובסו בן

שמע מפי זקן ימיס ושבע סנונה בגאון
האב"ד דרווא ני' שפיסר לו סגודל
פוחס על המסירין כאשר נסאו יודע מאד :
כי יד' לטניו גלוי הכל כלהרים ויודע על נכון יחד
גרעע הלוי עליו ספרות סקיפר , כי גס סוא סיה

סגור נמוכנותם בין הדיינים ומחירין בכל פת אשר
סקלו ומריו וזנו בנין פסיור , כלס נקשושדן
מבקשים חרות , מהימר מסיבו , כי הוא נגד כל
ממחירין כמלאך ה' זכאוס , ולא מלאו חוון , ועשו
פטים מאנה נפשו , מסך ידיו לאחוריו מאשר תכאח לו :

גם

הי' למראה עיני הש"ת של בגאון האב"ד דק סגמי
גס סוא נמן קול קורא , ואומר צטוק פחשובת
מי לה' אלי לרדפה צרדיפה מלא יתמו חסאים ומי
צים לו כח לעמוד בהיכל מלך ובריס שלא לקר במלון ,
ונאמרה ונושנית לכבוש לזס ולזה חף לנני נח לכוף
ע"י פכוס מה בישראל אומרים :

גם

כיה למראה עיני נוסח הש"ת של בגאון הגדול
חד בדורו האב"ד דק"ק צרלין יד ה' נחה עליו
כי לא נשכל אנוסי : יגבר גבור בארץ תולח , סרי
שוקר הרים להרוס ולנחוך נמות בים פדועל סגמי
ולסחון מד עפר דק כל מלכת חון :

ומי

לנו גדול מרבינו הקדוש וסעבור האון אפיחי
האב"ד דק"ק אכסרי גס סוא , טרח לינח
לעורתס' בגבורים ובעברי דרך ק"ק ל' נאסמו אלי
רבים וכן סלימים לא לבר פצ"ד ז' וס' לכל משמחוח
משפחותה באשר יודעים על גבון אלהינו רבות הנה
לא ידעמי ספורות הרלו לפני אגרות , וזה האשה וכלס
העידו על כח ידה נראס צרו' גסמי צלהרים שלבס
דוי מאד מלא ומלי להסדווג , בעלס ממקדס הראשון
ונאגרוס שנהבה אליו מיוס' ב' סבע ואלך כחנס
צאר כיטיב שלוס לאכוזי בעלי , מוראל ונופלג
המוסלס בכל המעלות והמדות מוס' : וספור הזהן
הנס על זה כל ירא' ה' ומושני סס הנכבד צס' ויתעלה
קרעו ולא דמו :

אחרי

הידיע כל זאח ספקמי על כפיס נכאחי
קינה ! טס נאנחס בהמס נכבו הגדריס
באין מרעס כי כרועים נאסמו , הפלח היא לבת ניין
כי כך נמלאו סשעי ישראל :

והרשביא

ז'ל לוח ככרוכיא ואמר ופ"ט
רואה אחי כי רבו היום אנוסי
מהסרנות ואין איס בארץ אס על לב , להוכיח לרעע
ולגלות

היא

אלולם מומו ולאמר למקלקל מקומו מדוע ככה עשית
 ובניית ישראל כנועת הן אלה שדור מעלות, עכ"ל :
הנה לקול סגולם גדולה באשר ששטתאח רובך
 שירות השטרורוס כסרוני, גדודי טעונות
 שטרוני, שכבוני גם שכבוני כששעים, הן סנה אללוני,
 לחצוני, האיטוני, הקיטוני, מה לך נרדם
 קום סא סליך וקפאך, כלח רכב על דגד אמת נא
 במרכבות רכבי ישראל ופרשיהם,
הנה קול סמולה יכרם אוןן וואמו הששעים יכשו
 לקול סקורא אלני מכוסלי מכמכים אבר
 מריצים אלני מסביב, סבעירו בי מאכולה אש דח ויקוד
 קנאם ס' צבאום ששלקאם שלסט מורשי עדי נחכו ולכי
 הקצית נעם כדונג עגני האש דח אשר גליחו אח לכי
 ספרור, ויהי לגחל שרף ואם סים לכי לכ אבן סיה
 כימות, ולכ ברזל הים מתפוצץ, להלמות השון הסולם
 סעם כשעם כשעם, עד כי כריחי נרוז מלחי סי סנד
 וחנם לשיני סונג ופחם חסלך בארץ, לקרא על הכפיר
 היושב על הטריסה מלא רעים, רועי סם פורום
 ישראל, מלומדי מלחמה כסרב פסיות, ואף חלש
 כמורי ישרא, נכור אני ללחום במלחמתך של סורתינו
 הקדושה ולגדור סערך בארץ :

ואנכי סעם ללמות דברי ר' לוי (ירושלמי מסכת
 שרומ פ"ג) כי נועדו יחדיו עם רבי
 ועירא ורבי כסנא יסוה ר' זעירא מקנטר כו'
 אמר ליה סהדיין דכתיב (סהל"כ עו) כי תמת אדם
 חונך סלריה סחנור אמר ליה כו' אמר ר' לוי
 לכסחענור סהדיין על הרשעים סהדיקים רואים מה
 אמת ופסא סעם והם עושים לשמך :

אבר לא אכביר במלים ולא אנרע שיחה : ואך
 אחת אדברה, אף השכלתם לקנץ כל
 גטיעית סגושים פרי איסורים, הנם מרית מי צור
 ס נסכים מן ספלע יפייחו, וכבדע סחלשות יחליפו
 כח, יבו סרשם כלבנון יסלחו קציריהם מים ועד ים
 סחלמוד י כלל דליוחם ישכנוו כנירשף רשפי
 סחורם אשר יגניי סיף השמים לרום, ובין עפאים
 לאע יסלך רוח צת יסשיע פונג לאלף ירב ענמה לאין
 אונים כי שרשיפת ספואוח כבו, יסלכו וינקו מסוד
 סגדולים אשר בארץ פמה אמת כל סלח סמכלכל עך
 עונה פיי, סוך רחמי נועם נגר ככל סעיף סלכל
 סומר לסיוח למחיה אל כל עץ עושה פיי איסר עלי נשם
 ועלי סעלים עפים יסכב, יבעו סשם' כנו
 פיהם ימינו אומר קדושי עליון באשר סעשיה סדבורים
 וכעשיהם

אלולם מומו ולאמר למקלקל מקומו מדוע ככה עשית
 ובניית ישראל כנועת הן אלה שדור מעלות, עכ"ל :
הנה לקול סגולם גדולה באשר ששטתאח רובך
 שירות השטרורוס כסרוני, גדודי טעונות
 שטרוני, שכבוני גם שכבוני כששעים, הן סנה אללוני,
 לחצוני, האיטוני, הקיטוני, מה לך נרדם
 קום סא סליך וקפאך, כלח רכב על דגד אמת נא
 במרכבות רכבי ישראל ופרשיהם,

הנה קול סמולה יכרם אוןן וואמו הששעים יכשו
 לקול סקורא אלני מכוסלי מכמכים אבר
 מריצים אלני מסביב, סבעירו בי מאכולה אש דח ויקוד
 קנאם ס' צבאום ששלקאם שלסט מורשי עדי נחכו ולכי
 הקצית נעם כדונג עגני האש דח אשר גליחו אח לכי
 ספרור, ויהי לגחל שרף ואם סים לכי לכ אבן סיה
 כימות, ולכ ברזל הים מתפוצץ, להלמות השון הסולם
 סעם כשעם כשעם, עד כי כריחי נרוז מלחי סי סנד
 וחנם לשיני סונג ופחם חסלך בארץ, לקרא על הכפיר
 היושב על הטריסה מלא רעים, רועי סם פורום
 ישראל, מלומדי מלחמה כסרב פסיות, ואף חלש
 כמורי ישרא, נכור אני ללחום במלחמתך של סורתינו
 הקדושה ולגדור סערך בארץ :

ואנכי סעם ללמות דברי ר' לוי (ירושלמי מסכת
 שרומ פ"ג) כי נועדו יחדיו עם רבי
 ועירא ורבי כסנא יסוה ר' זעירא מקנטר כו'
 אמר ליה סהדיין דכתיב (סהל"כ עו) כי תמת אדם
 חונך סלריה סחנור אמר ליה כו' אמר ר' לוי
 לכסחענור סהדיין על הרשעים סהדיקים רואים מה
 אמת ופסא סעם והם עושים לשמך :

אבן מקיר סהיית יועץ, וכשים מכלו יענה, כי
 סאשיות וסמוקרות אשר סמו למו סמסירין
 לקצוע עליהם אדני סהיית סלים מסער להם,

במעשה ישב אל הדבש והדב , וסדנג יום בהם
באם דחודין , וימלאו בריכות החיכוכות עד כי
יסיקו גס הם אפיקי מי סלעים , המלא הארץ דפת
קדושים כמים לים מכסים

ועתה

החילה לי מחשוב להורות הלכה פסומה
לבעלי כשר , מי פתי ולא יבין זאת
כל בעל כשר יעלה על מנדום שכלו ואולי בהשקפה
ראשונה ובמעט החכונות כסלים לחושיה יור מה
טאני היתיעולת מן הנולה אחר העיון ושקידה רבה אף
בי בחפזי , אבל אל הפחאים חסירילב . ריקי המוח
ולאשר עיניהם בחוריהם ולא יראו משפט ה' , ולשונם
לא נסחה הנג בעדות נאמנה , אליהם אני קורא ואומר
בצרו על סלסולתי מוללו מליכותי מלי מנסע נעמן משפט
ה' מהום רבה רוממחה , טעמו וחארכה עיניכם :

דרמבם

ז'ל ורבים מן הראשונים הצריכו גט
לשקדש בפסולי דרבנן או בשפק פסולי
דאורייתא ואפלו שניהם פסולים אבל באחד כשר ואחד
פסול ליכא מאן דפליג דתויא מקודשא , ונשמע בין
חמים שהולאו לנו על ר"ם שהוא חמוד על עריות מטעם
זה פסולו , עינים להם ולא ראו מאמר רב נחמן דאמר
החמוד על עריות דכשר לעדות ועודה ר' נחמן בעדות
אזא שפסול זה מ' לא פוקי אבל לעיולי מהימן וכשר ואם
סמכו יחידות על פריף ז'ל מדעתו מסבמת שאין בין
פסולי דרבנן לבין פ"ד , מ'מ שקלו וטריו הרבנן זא"ז
עד רב אחאי גאון דמפיק לה מדיוקא הצריכה גט משפק
ואם ימצאו סגד לתימר סברות בעל העיסור שכתב כל הני
פסולין בגין הרועים כו' הנם הסברה נשברת ע"י הרמבם
ז'ל כי סוף גזר אומר שאף במקדש בשפק פסולי
דאורייתא אם רוצה לכוון מור ומקדש בעלים כשרים
לא רצה לכוון צריכה גט משפק , ואפילו קשרה האשה
ואמרה לא תתקדשתי כושין אוחו לימן גט ותורה נות לנו
משה דכתיב א"א אזליין , כ"כ לחומר דאף סיכא
דאשקינהו רבנן לקדושין (כמו יבמות פירק ב"ש עובדא
דגוס בר נש דאקידשא כו' ובפרק ח"ס אמר המימר
פלות וקדים בו) לא אמרינן אלא סיכא דאמר , זאן
מנסי זין לא אמרינן , ושאיני בהם ובדורות הראשונים
שהיו יודעים הדברים בכבותיהם , אבל בדורות אלו
מאן לימא לן דיש כח בדינו להפקיע קדושי האורם
ע"ד :

ועתה

לא ורואו אם הראשונים לנו לא מצאו אם
לנסי (שהיו כפחה תולם) ואלו דייני כלחי

סלע המהלקות

מצאו אם לנסי לואת הספרות , ומקטן זאם צטיניהם
להפקיע קדושי האורם , לא נימן כח הפקר לב"ד אלא
במחון (והטעם בלא תעל הדלח) אבל בדיני נפשות
וביוצא בזה חומר א"א / החילה לשפך דמים דמים בנח
הפקר , וכבודא דדייני , נעל כחול וכובד האבן וחומר
א"א משניהם , ומאן דאסיק אדעתיה לעסיק צטיב
גיטין וקדושין להחיר א"א / לבוק לבעל קול ברור וצליב
דהחוק בנמה בתי דינים , להפיל ארנא פראיות ברורות
ואומדנות המוכחות ולקנץ הידים והרגליש אשר לדבר ,
בסברות נטומות דקיש שדושות רוח עושים דכל כי האי
גונא קרינא לפו מקנץ . בנטיעות , ומלחא ברירא היא
דכי משלפלין ובקלין וטרינן במוס' או בחדושין
בחריפות ולחודי , רגילין אנו למסקל ולמטרי בדקדוק
ובחלוקים דקיש וצריח דמיעל פילא בקופא דמחטא ,
אולם לחזק דבר שיש בו מותר ואסור וכ"ס איסור
א"א מעיות באין לו חיקין און להחירו בסברה כל דהו
אבל בראיות ברורות , מלובכות ומחוררות היטב ונכון
מחוק פשטא סגינא דשעשחא , ולא בסברות צרי
ברורות ומחומות , ואדרבה מדקדקין גט פסול
בקופא דמחטא להחמיר ולא להקל , וידעו א"א האומר
לאשה כרי אח מקודשת לי על מנת שאם צדיק אפילו
סוף רשע גמור מקודשת שמה הבהר חשבון כלבו , הרי
בפדיא אמרו הס"ל דבששטא בשלמא גוס סומר א"א
מחמירין מלי האי ,

ויש דמדיום אשכחן ביבמות ר' ש' אומר נשאת
אלא ברשות מוכרה לחזור לו וא"ע דאמרינן
כי פלין הלכה לא סמבין פלין דהא רב פסא סבר
למעבד פונדל דמה הוה ה' לשפד אמר ליה רב ה' נא
צריס לרב יהושע והא אפן תנן ז' מחימת אמר ליה
ולא סיננהו אמר ליה אשכחתי ליה לית הלכת
כוחיה דרב ולא כר' שמעון אלא אצריכהו לנו מזה היום
שמה יאמרו ברם זה ונשא זה ונשאת א"א / עטאלא בלי
גט , ה' ולא מזה ללא מאקמה ה' נא בדנוי גאלו
שנויי רווחי , שנויי דחיקי דחיקי כל כי ה' גונא
דמחירין , עאכ"ו , חליית הלכתא סמני ה' בנרומריקות
ומה שכבוו שפדים העידו לבניהם שהמקודשת היתה
חולה בזה היום מי ימן ואדע אפ"ס ה' / ע' כוזומי
ימן ואדע אם כחוב שם שהעידו כדן בקנב גמטין רוס
שלא זזה מחוק ידינו בני ימים רצוים : ואם
העידו כן היום אמתן כס דאני פלחא לא רמי' בו'
וכי ידעו סיטע' כו' להעיד על זה לכל יעלימו עין ממנה .

ובכ"ט ששעתי אפי מגידי אמת אנשים כשרים הדורים
 יחד במלך אחד עם המקודשת אמרו כחם לכם שבכל
 משך האורף היה ככרוש רפני ובריחה אולם וכו' היום
 קאם המקדש הראשון ממנה סחור' נדירתם פתיחות
 נהם נאשרשם נועדו יחדיו . ועד נאמן לדבר הסגקס
 כחוסוסיד כוחתם כל מכירה ומכירה השמות שנתמר
 זה יום , הנה נבואה שנתן שכוכב ר' הירשלי פיועדבי
 יונה ככל שומר שבקודש אם לא נשחנה . או אם לא
 נגנו זה הענק , פנה יראה לפני כל איד כחוכ שם סחור'
 ועדן שפקדש לבוש מחלופ מאלו בסחורות ולא אלו
 בלבד אבל שמשו אומרים רבים וכן שלימים בזה
 היום שנקר על ערב ברחובות קרים כדרכת מלוא
 ומלפנים ועתה , הלכה אנה ואנח ,

ויצוד יום לעשדי נרגי כאשר נאמץ בין החיים
 שמשרפיו הן . עדיו בדבר , מנה בכני
 שבטים אכה על קדקדם א' שגם בזה רבו השאלקות
 בין השאסקים למשרתי הנים אינם נאמנים נהגיד
 ובחומר א' א' ודאי להומרא : ב' נהי דקומכי שולחנו
 נאמנו להגיד ה' שפוד להז עמנו פאולים מלד
 אחר פלמח הירוע לכל שכנס שונאים ואחרים לדם
 שזקדש ירוע ששומד גם שמהם במשפטי היום
 אשר סביב ינו : ואני המקודשת ה' לנשם . בגדי
 נקם וכחשם מוכנים ליפול צעד ה' ולח אם ידפו כי
 ירעו לו איד לדבר כך גדלם טחחם : וכח רבינו
 שלמה ז"ל ד' אגמור פסול לעדות מדמסקין ס"פ
 דמכות ה' יוג יל נרבע יציל , ופירשו הזוספות
 משום נהיה שומה ואוף שגדי נרבע סחרו העם ,
 ופירשו בע"מ מ' אהרונג-יציל כו' עומד זה הירוע על
 אופנה , מפני שאל שונא לו , וכן פירשו בפ"ק
 דסוה"ט : הלא שונא כשר להגיד דא"כ הל"ל
 ביהח ל' נק' למכארי שונא אלא לר' עדה מאל' ועוד
 שא"כ לר' עקיבא קדריש הזם בעתנימין מאי
 שטם נמצא אסד מהן קרוב או פסול עדותן כפילה
 כו' דלמא סוא סבר כרבתן ור' יודה סבר כרבי דאמר
 טחם בעתנימין כד"א ככה ציונס אכל לא הערו כהז ,
 מה יפשו שני אחים שראו באחד כה"ג אח' ס' טס :
 ובחוטפות הגליון תאספות ישניסקשיא זו בחימה עומד'
 נגר ובר נגר צריכס לפולמס נאחר שריד לאדירי' מקר'
 להחגדה דכודאי שונא גמיר כפירוג וכשמה לו פסול
 למדות ולא פליגי אלא בקחם שוכא היינו דלא דיבר

עמו ג ימים כדליחא חחם להדיח בעתנימין דכשופא
 בזה פליגי , אבל שוכא גמיר שוקח לו באחד מן
 הרודפים ומבקם להחנקם ממנו אין לך נוגע בעדות
 גדול מזה , וכל היכא דאיכא לשיחם שהוא עוסק להנאשו
 פסליגין , וכן כתב הרמב"ם ז"ל והסור ו"ל כל ביוצא
 בזה לא יעיד עליהם ודברים אלו אינן חלוין אלא בדעת
 הדיין ושולם בינתו שיבין עקרי המשפטים וידע הדבר
 הנורש לדבר אחר , וידע הדבר לתעמיד ולראות ואם
 ידע שיש לעד שום דל הנאה שבשולם בעדות זו אפילו
 בדבר רשותק ונצלאת סרי זה לא יעיד בה , ובגידן
 דידן נראה ברור כשאלה שגם הדיינים המתירים שונאים
 להתקדש הראשון גם שפול גם שלשום והגידו לי אנשי

אמת ראינו לדבר ואוסדנות המוכיחות שאחד הגדול
 שבמחירין היה מלמד ולפי שבמקדש הראשון ראה רשע
 נגד מלמד הנ"ל שג' עזמו ורית חורה נמר חקנו
 עשה החשבלת עד כי דעה אומר ממלכו , ועשה סים
 לזה סדיין יוס נקס ושלם , ושמשו שגם שאר
 סד יגים רבו גם רבו עם הפקדש מלוא בל להוביחעל
 סניחם על עוחחם נפלה ביניהם המחלקות ברבם
 המשטמת והקרת אחס לדין , למשפט שולחן נאמה
 ופרס כלום משפטס נגיש חור משפט הקדושין , יום
 אשר שברו לו עשאו יוס נקס ושלם , וכאשר זיה
 למראה עיננו כמה החראות ואויזאניש שחרה אחס
 המקדש הראשון שהם פאולים לדין משפט זה מקנאחס
 ונאחחס עליו מלוא , ואם אלו העידו ואלו דמ
 נפסק החבל במרין ראשין : ואם פסלו עד אחד שזמו
 ר' ראובין בעתנית טעם לפנס באחרס
 שנמצא עליו כתב נושן שהוא מותרס סנה לעין סקדרא
 חורף ה אכת והרוא' ירא' שאין בו ממש ולא כלים , ואם
 בום כדאי לתאירס דדאי קנף ובזיון כחמס פנים , הסן
 הא' זם סכתב הוא מוויף כאשר יעירו הכ"ד הגדול
 דלר"ב ואם היה אמת סדבר נראה מ' אלו המחרימים
 ועל מה , ובוה סכתב כחוכ שחחרס הוה יהיה כהסאר
 גדולעד שלשים ועד רבעים (סכילו לזייץ בזה חלשון
 דקאי לחו איד אשאר שיחאמס הסקר שאין אחד מבני
 סעיר זוכר וידע מוז סענין לא דבר ולא סני דבר)
 ואם היה זם סאיס אז ראוי לכדומו , חנס סוא לא איס
 מדון ולא בעל רוע לא או ולא עשז ועימיו לא נשא על
 שכמו אלומות האלמות עימיו היה כראת נגר איס ריבו
 אשר קס גליו סכתב קמן . לרוב גדלומו של איס

דיבו והיה יכול לפרסם קלומו ברבים ולא להסחיר עד כי יעיד נגד בתוסף, הפן ה' צ"ח א"ס נאמין לשוא ונאמר שאמת הדבר הנה מ"מ הוא כשר לעדות ובפ"ל כל הנשבעין בשמעתא דחמוד, נראה דאף העובר על חרם הקהל דכשר להעיד ואף כי בנידון דידן ואם אמת שהי' מאו איזה כחז חרם הנה על כל פנים היה שלא כדין כאשר החל לבאר ואומר :

איתא

בש"ס (ב"ק דף ק"ד א"ע) ההוא שהיה דהוי מנני עלה כי הרי האי אמר דידי הוא והאי אמר דידי הוא אול חד מניכו ומסר' לפרהגנא דמלכא: אמר אב"י יכול לומר אלא דידי מסרי' א"ל רבא וכל כמינה . חלה אמר רבא משמתינן ליה עד דמייחי ליה וקא צדינא . ופסק הרמב"ם ז"ל : צפ"ת מהר"ב חוב' : הלכה ו' , כרבא דמשמתינן ליה וכן פסק הטור והב"י (בסימן שש סעיף ה') וא"כ לבאורה נראה דהדין עמס דלמסר מנדין ועל זה ראובן נחברר במסר את שמעון : אבל אחר מעט העיון וההסק פה ראונה נראה כי זה קרן הפוך : מכמה פנים, הפן הא' כי הדבר מביאר באר היטיב (ברמ"א סימן הכל סעיף יב) מי שרונה לברוח ולא לשלם לעכו"ם מה שחייב לו' ואחר גילה הדבר לעבוס : אין לו דין מסר כלל : והטעם דהא לא הנסידורק שחייבו לשלם מה שחייב לעבוס : ובנידון דידן מעשה שהיה כך היה לא נפל דבר ארצה שעי' גלוי הקוד של ראובן להסחירים ::::: היה שמעון צריך לשלם המצב שהיה מגיע להם : ולפי' אין לו דין מסר כלל ולא היה ראוי לכדומו . הפן ה' מחוד הנה חז חרם נראה בעליל שהכל נעשה בהסתר ובליענה והגביות עדות על ראובן היה שלא בפניו : הנה לפי דה' אין צוה לא ממש ולא כלום ואף דקי"ל דדין מסר מקבלין עדות שלא בפניו דהיינו אם רונים להרוג אותו צדיני עכו"ם ומטעם שכחז שס הטור סוף סימן ס"ל וז"ל כי הדבר ידוע מי שהיה מוחזק מסור ומלשין ומקרבין העבוס אותו נשכיל הנאחזן ואלו רוגין לקבל עדות בפניו ולדרוש ולחקור היטיב צדיני לשולם לא יעשה לו דין כי כלול ע"י מסירה כי אפילו צדיניו צדקתו מוסר יחידים ורבים וכ"ס כפרתה עמנו צדקתו ע"כ להון הטור, וכן הביא הסמ"ע ק"ל ד וכן הביא הב"י כעיקר ד' סימן הכל וז"ל א"ע שאין מקבלין עדות שלא בפני הנש"ד אבל מלתי להסובה להרא"ש ז"ל בעקבות עדות

נגד המוחזק במסירות כדי לדין אותו ע"י נכריש אין צריך לקבל עדות בפניו : וכן הד"מ שס"ק י"ז כהז אש"ג דצדיני ממנות אין מקבלין עדות עד שיומעי' מפי הנשבע החלה משא"כ צדיני נפשות ע"ש ובס"ס השינוי צר ששח צסימן רל"ח , הונח שהוא מסקפק צדין זה אם לקבל עדות מסר שלא בפניו אף שהוא לענין נפשות : הנה עכ"ס תקבלות עדות על ראובן אין צו ממש ולא כלום ואין כדאי להחרימו' כי כל הטעמים דלעיל אין להם שום שייכות לבאן כי זה האיש מימיו לא היה מוחזק במסירות וענינם לא היה ענין נפשות אחר בענין כזה אין צדירה כמ"ס הטור אבל לענין כזה להחרימו ולפסלו לעדות ודאי אין מקבלין רק בפניו וכמו שסיים ס"ס הב"י וז"ל ובגדון זה אינו נראה שיהיה צדק זה שצרי לא מסר זה פעמים גם שאינו נראה שהי' גנבא חלמא ובעל זרוע ולזה ראוי לקבל העדות בפניו דוקא ע"כ : הפן ה' קי"ל ברמ"א ס"ס סעיף יב דלניס שמסרו זה לזה מה שמסר אחד את חברו יותר : במש"כ המומר, עוד יד הרמ"א נטויה הא דקי"ל דאסור למסור לישראל ביד עכו"ם אפילו היה מצער לו ואלתרי וקיינו דוקא דמצער לו צדדים בעלמא . אבל אם מסר אותו מותר למסרו דהא יוכל להרגו ע"ל לשון הרמ"א וא"כ בנידון דידן נאמר היה למראש עיני הגבוע מהצד"ק לובלי נראה שמעשה שהיה כח"סיה שמעון טען שכל החילופים אחר הם חמסידי הפוחרים הם חזוייפים ע"י ראובן נראה בעליל שבמעון מסר את ראובן למית' . וא"כ פותרם לראובן ע"פ דהה"ק למסרו ז"ל כל מה שהיה יכול למסרו : והוא לא עשה כן רק הראש בראיות ברורות שהאמת אהו שהוא חף . ונקי מכל קסמ מרי ובל מגמה שבעון למעיל ולהלפרוע , א"כ לא היה להעניש את ראובן כל מאומה , ודפרצו לדעת הרא"ש ד וררנני מו' אפרים אבר בביא הרבצ"א ז' וז"ל ורצ"ד מהלק בין אונס שהוא אונס ממון ובין אונס שהוא אונס נפשות , דבאונס ממון אם הראה ממון חבירו לגליל את שלו כטור דגומא בעלמא הוא , וצ"כ נשא ונתן ציד היינו צדכור להליל את המון שלו צדקתו וצדור , וצ"ל הנכסיהו אונס נפשות אפילו נשא ונתן ציד כבוד , כי אין לו דין מסור כלל פכ"ל וא"כ צ"ד שזה ראובן לא נשא ונתן ציד

ובג'ו איצילו חס ללך. שיהי ריק אנט ממן חיה פאור
 ואף כי אנטו סיה חסא בכשו שמעון מק' ולתיהז
 ובדחוי בדיו וכדיו עשה בגילה להסותיים מחזקתו
 שרעה שלאל ידו לשלס ודיון לבו השיאו לעשותי נבלס,
 ומה דחיהא בב'ק דק קיג ע"ב, מכריז רבא ואיתיהא
 רב הניא דסליק לעילא ודנחזין לחזא סאי בר ישרי
 דיזע סגדווחא לנכרי ולא חבשי מיניה ואזיל ואסגיד
 בדיגי דנכרי על ישראל חבירו משמחנין ליה סאי
 טעורא חגיני מסקא מצואה אשימי דחד סגדי ולא
 אמרין אללא בחד רבל בחיי לא וחד נמי לא אמרין
 אללא בדינא דמגיסתא (פירש צני בפ' אין יודעין
 צניצ הניאות ומשפט) אכל בי דוואר (פירש
 עלטנוסא) אינוו נמי שמו לחק ומשפט דאין לגבות
 פ"ג עד אחר, וכן כתב סרמבס וספור ותריף באשר
 אכחוב לקזן: אנה לכאורה נראה שהדין סיה לאמרים
 אחר ראוון סג'ל בדיןמי שמעיד לנכרי יחדי דמשמחנין
 ליה ואם וזה ראו לשאלו סנו צרואה לא ירדו לעומקה
 אל הלכה לעיין סייטוב ולסוליא סדין לאגלחו לא ירדו
 לס' דעסס אל סרא שונים נעלמה מהס הלכה וזה לשון
 ספור צנין כ"ח אכל א"א קילא"ס ז"ל כתב ובלזס
 צללא יתה הנכרי לסד אכל אס מחחילה יחדו הנכרי
 לסעיד חיה יגול סהס אס לא ישירו וסיים סס ספור
 צנין וזה צ"ל לא יחדו לעדות נמי מותר להעיד אף
 שיאל ממנו סיעיד לו וכן סביא סג'ו"ל ותא
 דקי"ל ב"ד סומן סלד שמעיד על ישראל בערכאות
 על גוי וסוי"ל סנו מצוח סללא בדין דמתדין אוחו
 פד סייאלס ע"כ צ"ב אנו לסרס דאס פ' דמירי סהס
 מדי דוגן חיה"ל ס' ס' יירי כשמעיד לגוי מעלמו בלי
 סאל זקארס סגור סן שמעיד סקר אכל כסחגרי סאל
 סמו וזה צ"ל אשה ביהאי יוכל להעיד בזמן סוס אס"ס
 סלא יחדו לעדות ע"כ לסין סב"ח: וזה לשון סרשבא
 צסס ארנד וסל דאגריגן צבר ישראל דיזע סגדווחא
 על ישראל והעיד לנכרי דמשמחנין ליה סיינו בעדות
 סייכל למען עליו בדיגיני ודיגיניהס מונאסס ממן
 אכל בעדות סאין למען עליו סוס טענס סיון שהודה
 לו בסיינ: וזהו לעדות וחד לו אנו רונת לכפור
 ונחלוק ביני וביניך, אנה לסעד צרור כזלמה
 סהרציה אינו כסוס טענה סל אסס אומר אני כי זס
 סילל ססס ואסר, וב"ס ציקוס סרונין להסביע
 ססעד אס אינו יודע לסעיד סיבא לידי סכופס סוא

סבורתי מותר להעיד ע"כ ל הרש"ז צ"ל
 וכן סר"ס סצצקין וכן סרמב"ס פ"ו מה"ל ס"ח ס"ל ט'
 וכן סרי"ק ז"ל וכן סב"י צסימן סג'ל סעיף ג' מחלקים
 ג"כ סאי סולקא צין מגיסתא וצין דוואר וגם צין
 יחדו ספכוס וצין לא יחדו: וכיתר סלח ויתר סונו כחצ
 סס"ך צסס סהר"ל סל דאף אס לא יחדו רק סהעסס
 מרגיסיס אפישראל יודע צדבר, שמעיד לכחחילה,
 אנה צארתי את הקודש מן חבית יעקב צאר היטיב מכל
 ספוסקיס דתא דקי"ל צ"ד סימן סלד סעיף מ"ג
 דשמעיד לנכרי יחדי דמשמחנין ליה סיינו דוקא אס
 איבא כל הנכו רשוחא לצנינו דהיינו שמעיד יחדי וסתיס
 לפני מגיסתא וסלא יחדו ספכוס וסיה צענין אסר
 יכול למעין בדינוו וסזכוס לא סיו מרגיסיס שישראל
 יודע לסעיד, ואין סמעידו לסצועס, ובצכוס
 סוכר סרמב"ס צחלקות ע"ז סכוסריס צבורס עולס
 וכהסגחוס, אכל בנדין דידין סזס סמשפס סיה על
 סלחן גבוה צמשפט סקא"ס ס'קן סתה
 יסנו כסאוס לפספס סיוסביס רלסנה צחלקות,
 והסתייסיס סמו אחר ראוון צמשפר ויחדו אוחו לעדות
 ובצנין סלא סיה יכול למען בדיגנו, וססותיסיס
 סיו מרגיסיס ויודעיס על ככון סאך זס ר' ראוון יודע
 להעיד כי סוא סמגילא וסמביא סמסא וממן ככל מסגרו
 וקנינו וסיה צן מסק צימו, וכל סיה כסוס אספן
 לפטור א"פ מסכופס,
 ואצטלי דיגיס סיו גס אחיס וגם נכריס, ומנכריס
 אסר צימינו אסר אנטנו גריס וסוסביס צארצחוס
 מחמיניס צבורס פולס צח' זיאעילס חנשי אמת אוחלי
 אמת נוסמיס כבוד לחורה ויקר לצעילה אף יסר ימוו
 סנימו, וכל אסר מכוונת צסס אדם אף אס לא יודע
 משמחס עלי סלדמה סנסיס אחיס יקראו כנחלסס,
 וחלילה מחשוב כי כל סקיס סנמלא צחלמוד מלח סכוס
 וגוי סיינו סולך וסוכב על פס אסר אנטנו צקיינו סיוס
 כלנו סייס, וסלמיסיס סס אנטנו: אנה על כל פניס לא
 נראס ולא נשמע סוס צד איסור מלמעיד ערוס סהעיד ר'
 ראוון וסדרבס אס לא סיה רצס לנלוח סלחס סיה סילל
 סה' וכי בדינוו ג"כ לא ס'י יוכל איס ריבדו לספור א"ע
 לפי סצרו לנכוס צספרי ח' וספר צידי מלי צען, וכאסר
 סוכחתי מכל הנכו ספוסקיס. אנס זה סיה טעה צדבר
 סטנה וסור, כאסר כחצ ספור צסימן כ"ח דאף אס
 חולק אל חיוס גלון אסר קבלו דבריו דהיה עתה צדבר

משנה וחזר , ומכ"ס בנידן דידן של ל הגאונים סברו
 דלא כוותי' הלא המט הרעב ס' הרי"ף והרשב"א והרב"ד
 והרא"ש והסו"ר והר"ם שלוש"ך , וכל הראיות ברורות
 יתנו פדיהן וינדיקו , וכל המרשיע את ר' ראובן על זס
 גדול עונו מנשא וזס לשין הרמבם בס"ו מהלכ"ה ס"א
 הלכה ט' המנדה למי שאינו פייב נידה , הרי זה עומד
 לנידה ומנדין אותו , וכן הסוד בסיומן שלר בחז כמו כן
 להעיר על הגנדים כוס הסרעלה , ואשר המזייף שכל
 את ידו לאחוס על הכתב חרס את ס"ב הגאון מ' יוסף
 החותים לכל יקרצ זר למשדי נרגז , וכמו שאמרו תרונה
 לאמק א"ע יתלה בחילן גדול , הנה פחומו , אל סיקו
 חשוב , מי פתי יסור חנה ויראה ש"ב הגאון חחוס על כתב
 כזה , ולא יאמר כי הוא מזויף , איס בוקי סריקי יחזו'
 על כתב כוס ולא יוסף חחומים בקי בכל הש"ס וצכל
 הפוטקים ראשונים ואחרונים , ואיך תוכל להאמין ,
 שיצא מחת ידו דבר שאינו מחוקן לחעודה , וחלילה
 לומר שבעלם דין שפורש בכמה מקומות מעומד
 לנכ עמים , אבל הוא נקי מנוחתו בכבוד והס עמידים
 ליה את הדיו ולפ"ו היה להמקדש הראשון נקל לברר
 מזויף כמזוהר בהפס"ד מהדירי ארבת דק' לובליף
 החחומים לראשים ובשס מנהיגים ואחד מהס פאליק
 שמוקלר חחוס במ"ק על הכתב חרס בשס ראש ומנהיג
 ונחזרר שלא היה לו כלל באומו שנה שוס החמנוס רק
 בשנה שלפניה , בשנת שבעלי החלחמות נכשו ולתנו את
 הראשי עיר בחרו בו לראש , טכן אף אם נודה לשוא
 שכחב פחרס איננו מזויף ושכדין חמרימו אותו והדין
 היה עם החמרימים , הנה עכ"פ בנידן דידן שלא בדין
 עשו המתירים שמתאו את לנכ להחיר א"א לשוק מחמת
 פסולי עדות כזת מלבד כל הנקו טעמים ללעיל רק
 חטעמים אחרים אשר לא ראו או עשו א"ע כאלו לא
 ראו חמזירין דברי הפוסקים , ואלו כן

זה לשון

הרמבם (ז"ל פ"י משלכות עדות
 סלכה ג) עבר עבירה שחייבים עליה
 מלקים מן החורה ה"ז פסול מן החורה ואם היה חחוב
 שנה מדבריהם ה"ז פסול מדבריהם , כינוד אבל בשר
 בשמ' בחלב אי שאל כללו וסקנ' וכיוצא בהם אי שחולל
 י"ט ראשון או שלבס שפענו סכוא שוע או עוויוחוני ס"ז
 פסול מן החורה אבל חלב בשר עוף בלכ או שחולל
 י"ט שני של גליות או שלבס כגד למר שעבר בו חוס של
 פסחן וכיוצא בהם ס"ו פסול מדבריהם עכ"ל . הנה

לפי דברי הרמב"ם נראה שיכי לעבר ס' חמס מדחי איש
 נפסל מן החורה אלא שחריבס , והרמבם וחמור
 ורב"י בסיומן לר פיסקן דפסולי דרננו לריכין חכרזס
 וא"ל הופרו עליהם כל העדות שניפידו ככרים , וא"כ
 בנידן דידן שעל העדי קדושין לא הוכרו כלל כאשר
 נראה מהך כחז חרס שסדבר נעשס צמוד סודות א"כ
 כל מה שהעיד שרירין וקיימין . ועוד אף אם היה
 חמעטס שהוכרז עליו מ"מ היה כשר לעדות זה ועכ"ס
 האשה חזאה לרוכס גט מן המקדש הראשין : דהא חנן
 קי"ל בא"ה סיומן מז סעיף ה שהמקדש צספלי
 דרננו שחוסשין לקדושין וכן בא"ה סיומן מז סעיף ה
 שצכ"ס אפורה לשוק בלא גט , וז"ל מ"ס ק"ג גופין
 אחו ליחן גט והרמבם כתב כוסין אחת ליקח גט וב"א
 היא חסורה לעלמא בלא גט , מאחר ששנים מעידים
 על הקדושין שהס כשרים מן החורס , אך לכוף אחזו
 לא ידעתי כמה נחתיי לכוף אם הוא מוכן פעס
 שניה וכבר קדשה קדושי חורה פכ"ד , וסנה אף אם
 פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר קי"ל שס שצריכת
 גט , ואם רצו החמזירין להוכיח מדברי הסוד , וסכ"י
 שלא בדברי הרמבם כי הם סוברים דעת סר"ה הנה
 מ"מ שלא בדין עשו החמזירין גם טעפמים אחרים ז"ל
 ססוד וסכ"י בסיומן לר סעיף ה הסובר על שבושה אחד
 שבושה אחר ואחד שבושס ציפו פסול , ונראה דאפילו
 עבר על פחרס נמי פסול מן החורה כיון דקנאי ליה
 בחלס כבא שס שבושות שאל וביטוי וכיוצא באלו ודאי
 פסול מדאורייתא , כדאיחא בשבושסדק מו ע"א גבי
 חא דפסק ליה חחס קחני ליה רישא , ומארן קחני פסולי
 דאורייתא וקחני פסולי דרננו ל"א דקמני חחס
 צרישא חסוד על שבושה זה פסול דאורייתא אבל
 משחק בקוביא אינו אלא פסול מדרננו , ולפ"ו מוכח
 היכי לעבר על חחרס ג"כ סוא פסול מן החורה וא"כ
 שיכי לעבר על חחרס ג"כ סוא פסול מדאורייתא ונראה
 לכחורה שדין עם החמרימין , חמנס עאלמח סנו
 צרוחה ולא מלאו את ידיהם ורגליהם , כי דעת שהביא
 חמחבר בסיומן הנ"ל היא דעת רש"י , והר"ן בשס ר"ח
 והמרדכי והרא"ב ביה זכרת"ן ובהרשב"א והרי"ב כס ורי"ב
 ורדב"ם מן הגאונים - כתבו שדעת רש"י עיקר כאשר
 אכחזב לקחן בשס משלח בנימין דודאי דעזרס"י עיקר
 דסברי דוקא בשבושה דלעבר סוא דנפסל משוס דכ"ע
 שיצא השבושה מפיו יצא לשקר אבל בשבושה דלכחל

כגון שלא אוכל ואכל לא פ"כ: ולפי דעות הנ"ל בודאי
 היכי דעבר על הדין הוא כשר להפיד משום דבשעת
 שיצא החרס לא יצא לשקל כמו שכחבו שם החי'
 דף מ"ו ע"ב ד"ח אבל שבועת ביטוי לא יצא למימר
 בקושטא משמע לא קחני וכחבו הסו' מכאן רצו לדקדק
 דמי שטבר על החרס לא יפאל לשבועה כיון דבשעת
 קבלת החרס איכא למימר בקושטא משמע ע"כ וא"כ אם
 הוא כשר לשבועה מחמת טעם הקהל הרי הוא כשבווע'
 דהוא כשר לעדות מחמת טעם הנ"ל ו"ל הכ"י בשם
 הרי"ב ע"ב ו"ל והחרס שהחרימו הקהל הרי הוא כשבווע'
 דלהבא וגרע מניה שהרי לא יצא שבועה משיו כלל ע"כ
 וא"כ נראה לפי דעת היר"א דלעיל דודאי הפד הוה הוא
 כשר לעדות, והנה הדעה הראשונה שהביא הכ"י אשר
 חליבא' פסול הפד הוה כיון חלין חס אנו אומרים
 דנפסיל' אף בשבועה דלהבא וא"כ נפסיל ג"כ בחרס
 דהוא ג"כ כשבוועה דלהבא כאשר נחבתי לעיל בשם
 הרי"ב ע"כ וכן נחבתי הסו' בשם ר"ח ו"ל שם דף הנ"ל
 ואומר ר"ח דפסול הוא והבא לא קאמר אלא דלא קחני
 פ' דלא קמיירא מחני' ממידי דבקושטא משמע אבל
 באמת ענין דיכא אף במילתא דבקושטא משמע ג"כ
 נפסיל וא"כ היכי דעבר על החרס הלא נפסיל לשבועה
 ומביא ראיה מכחובת דף פ"ה ע"ס והנה זאת הסברה
 סברה רא' הר"ח והרא"ש והרמב"ם דבשבוועת ביטוי
 ג"כ נפסיל אף שהוא שבועה דלזבא אבל כל הנזו
 פוסקים דלעיל לא סברו כן כאשר בארתי וא"כ בודאי
 ראוי לפסוק ככל הנהגות רבותא דלעיל דבודאי אחרי רבים
 לסמוך ובפרט לענין קדושין דודאי אין לנו להקל
 ולהחיר א"ל נגד בני הנהגות רבותא: ובפ"ט שאנו קי"ל
 בכללי הפוסקים דכל מקום שהרצו המהדר כחוב י"א
 ולא סכריע בדבר חורה לחומרת ודברבן להקל וא"כ
 בני"ד דהוה בדבר חורה לענין היחר א"ל שבודאי יש
 לחוש לחומרא דהיינו כדעת רש"י שהחומרא שצריכה
 גט ובפרט במקום שמתלקים יחיד ורבים דחלכה
 כרבים דבן כחוב בני"ד קימן רמ"ו: וא"כ איך
 מלא לב המחירין לחלק על כל הגאונים דלעיל שאלו יצא'
 בודאי הקדושין טובים וצריכה גט ומה חומה על
 המ"א ו"ל על אשר לא הכריע בהי"א שהוא עיקר
 ואשר מאחר דחליבא דדן אין נפקותא בזה דהרי אף
 לדעת הראשונה שהוא חר"ת ג"כ מודה בחרס שלנו
 שבודאי אין לפאלו כאשר הכחוב לקמן ג"כ לא הכריע

אבל באמת בודאי סבירי ליה דדעת ר"ח יחידה לענין
 זה נגד כל הנהגות רבותא: ועוד אני אומר שאף אם
 אני מודה לשקר דדעת ר"ח עיקר אף שהוא נגד הסברה
 ונגד הקבלה אשר בידינו שאחרי רבים להטות ג"כ
 נעלמה מן העתירין הלכה זאת לבא על עומקא דדינא
 כאשר ח"ל הראנו מן השמים לירד אחר עומקה של
 הלכה הנה המעין היטב יראה בצליל דאף לר"ח שסבר
 דאף בשבועה דלהבא נפסיל וא"כ ג"כ בודאי נחיס
 נפסיל ג"כ כ"ל אבל בני"ד בודאי אף הר"ח מודה שהעד
 הוה כשר לעדות כאשר אבאר מכמה טעמים, חדא הנה
 יש חילק בין חרס דדולחרס דדקן חרס דהראשונים
 היה כעין שבועה כאשר כתב הרמב"ם בפ"ז מהלכות
 ח"ת, ו"ל כי"ד הוא הנידוי אומר פלוני בשמהא.
 והחרס אומרים לו פלוני מוארס וארור צו אלה צו
 שבועה צו נידוי ע"כ וכן הכ"י מ"ק ד' ו"ל והעובר על
 החרס שאמרתי כבר הורגנו שאומרים בכל החרס
 משביעין אנו ומקרימן וכיון שכן ה"ז חרס כשבוועה ולפ"ז
 העובר על גזירות החרס שגזרין בחרס: חסוד כעובר
 על השבועה ועוד ששביעין צו וכל העובר ארור הוא
 וארור הוא שבועה וכדאיחא בשלישי שבועות העדות
 ע"כ: וא"כ מוכרח דיש הפרש בין החרס אשר נזכר
 צו לשון שבועה כגון משביעין אנו ומקרימן זה הוא
 כשבוועה ומדחשוד ועבר על חרס זה חסוד ג"כ לעבור
 על השבועה אבל חרמות שלנו שאין מוזכרין צו לשון
 שבועה א"כ בודאי אין לו דין חרס ובכח"ג לא חולק
 הר"ח על רש"י ו"ל אף הר"ח מודה לרש"י ו"ל שאם
 חסוד לחרס צו שאינו חסוד לשבועה וכ"ש שיש לעדות
 וכעין זה מחלק המ"ב כאשר הכחוב לבסוף דבריו: ועוד
 יש לחלק חילק אחר אף בחרס של הראשונים אשר היה
 צו ג"כ כעין שבועה: אם משביעין אותו נחיס שלא
 יעשה דבר פלוני והוא עבר על זה החרס ובין אם
 מחרימן אותו סחם הנה הר"ח מיירי דהשביע עליו
 בחרס שלא יעשה דבר פלוני כאשר משמע בלשון חסוד'
 דלעיל אשר נחבזו"ל כיון דבשעת קבלת החרס
 איכא למימר בקושטא משמע א"כ משמע דקיבל עליו
 בחרס דלא יעשה דבר פלוני ואח"כ עבר על זה כחב
 הר"ח אף דהוי שבועה דלהבא מ"מ הוא נפסיל לשבועה
 והיינו מטעם כיון דנשבע שלא יעשה דבר פלוני וקיבל
 על עצמו שלא יעשה ואח"כ עבר על זה וא"כ אני אומרים
 מדחשוד לעבור על שבועה קלה חסוד ג"כ לעבור על
 שבועה

פסליו וכל לא לבצועה דא"כ המאי לא קהני סתמא
 שמחנהו ופסליוכו ולא היה ה"פ ז"ן לבצועה זכין
 לעדות הלל מדקדקני לעדות מכלל דדוקא לעדות לחוד
 פסקוהו אבל לא לבצועה וכתא לסברה ר"ת אם הוא
 חמוד למרס חמוד נמי לבצועה וקיה לפסלו ג"כ לבצועה
 בכלחא לדעזרשי טעיר דסברו דהכי דעכד עניינים
 אינו נפסל לבצועה וא"כ שפיר קהני פסוקו לעדות
 ולא לבצועה כסברהם אבל ישומת ר"ת קשה בו'
 חלל ודאי יש חילק בין ההב להכי דההב חרס היה
 קודם המעשה כמו שהוכחתי לעיל מדברי הח"י בעלמך
 ג"ל כן הוא פסול גם כן לבצועה חלל הכי מיירי דהם
 עשו כבוד המעשה ואח"כ שמחינו ובודאי בני האי גיוני
 אינם פסולים כלל לבצועה וע"כ לא פסליוכו רק לעדות
 כמו שפירש רש"י ז"ל ס"ס ד"ש ס' סג' ומתן ע"כ פירש על
 ד"ס וכו' לחוד כרשע דהמ' ופסיל לעדות דלחון
 פסקינין קאבוי דלא בענין רשע דחמת ממש' אבל
 לענין ביטול הם כשרים דבשלמא ה"ס בין דאנו ראינו
 דהם עוברים על שביעות החרס דהוא שביעה קלה כמו
 שכתבתי לעיל בשם הריב"ש וא"כ מדחזוד לבצועה
 קלה חמוד נמי לבצועה חמורה דאטו מאן דאמר
 דסבר דלא אמרינון מנו דחזוד אמח' חזוד
 אשביעה לא יסבר מנג' דחזוד אשביעה קלה לא יתיה
 חמוד אשביעה חמורה וזה בודאי לא כמענ' וגם
 אינו נראה כלל לפי הנהגה אם הוא חמוד לבצועה
 קלה חמוד כ"י לבצועה חמורה דבשלמא הא דאמרינון
 מנו דחזוד אמיונ' לא חמוד אשביעה חיינו מטעם
 שכתבנו בהו' בבצועה חמורה להם דהרי נודע עולם
 וא"כ אף בחמוד למתן מ' לא חמוד לבצועה אבל אם
 הוא חמוד לבצועה חמורה וה"ה בחרס אם הוא חמוד
 לעבר על חרס חמוד ג"כ לעבר על שביעה יזה דוקא
 בחרס דקודם המעשה דהיינו שביעה אהו בחרס אנה
 יעשה דבר פלוני וא"כ אם הוא עבר וא"כ המעשה יעבר
 ג"כ בבוטו חמורם אבל בחרס דלאחר המעשה כמו
 בגאוי עיבדא דרצ פסא דהחרס היה אחר המעשה
 בודאי אינו חמוד כלל לבצועה דהרי לא עבר על החרס
 כלל וכו' ואף בעבר וחילל י"ט בשניל מתון וורי פיה
 חמוד לחלל את י"ע מ"מ לא חמוד ליבצע לשקר וזה
 כמו החמוד למתן אינו חמוד לבצועה אף שבער על
 לאו דלא חנוול מאוס דשבוטס חמור' חרס ומ' ל

דשעלם

ק"י

פצועה גמורה כיון שזה חרס הוא בעין שבוטס אבל
 סידי דלא נזכר כלל בחרס שלא יעשה דבר פלוני רק
 בחרימו סתם על רוב מעשה אחר עשה הנה בודאי כזה
 מורה הר"ח שחרס כזה אינו נפסל לבצועה משום דמה
 היה בו לעשות אם כבר עשה והרי עשה אין עובר כלל
 על החרס דאמרינא תאזר דחמוד לעבר עכ' חרס חמוד
 נמי לעבר על שביעה וא"כ לפי הנהגה ה"ל בכל' בודאי
 אין ראוי לפסול האיש הזה מחמת הנהו חרי טעמא
 דלעיל א' שחרס שלנו אינו בחרס שלהם וצוה חודת
 סר"ח שסבר לבצועה ועוד הנה החרס של כהנים הזה
 היה אור המעשה כאשר מצוהו בכתב החרס דלעיל
 דבשלמא אם השביעה כז' דלהאיש הזה בחרס שלא יעיד
 על שמעון והוא היה עובר על זה וא"כ בודאי היה
 פסול לדעזר ר"ת אבל כנ"ל כפי הנראה בעיני חמוד
 הכתוב חרס אחר שהעיד עליו האיש הזה בחרימו אהו
 באשר שחזקו וזה למעשה רשע אשר עשה ומה היה
 לעשות להאיש הזה ואי משום שהיה לו לזקק סיפורו
 אהו , הנה נראה בעליל מחיד הבהב חרס שהיה
 צמוד סודת וא"כ האיש הזה לא ידע כלל בנחיו היום
 ובודאי בנדין כזה אף הר"ח מורה דהוא כבר לבצועה
 ואף מדברי הד"מ ג"כ משמע דיש חילק בין חרס אחר
 בחרימו אהו קודם המעשה ובין חרס אחר היה אחר
 המעשה כיו"ל הד"מ ס"ק ג' סי' תנ"ל בשם חשיבת
 הראש כלל קל סימן ו' וז"ל ואדם שאמר עליו
 שיער על החרס אין לפסלו אלא א"כ אמרו עדים ידעו
 בבירור שהיה שם כשגזרו החרס וידענו ג"כ בבירור
 שער על החרס פ"כ לשונו וא"כ משמע ג"כ היכי
 דהעידו העדים שהיה בשעת נחילת בחרס ואח"כ עבר
 בזה הוא נפסל אבל לא בחרס דלאחר המעשה , וכן
 נראה מלשון הטור וה"י שכתבו וה"ה אם עבר על
 החרס שהחרימו הקהל והנה הלשון עבר מורה על
 שהשביע אהו שלא יעשה דבר פלוני והוא עבר על זה
 דאם לא כן היה לו למנקש וה"ה עם החרימו הקהל
 אלא דייקא דוקא עבר על החרס אבל לא בחרס
 שהחרימו קהל אחר מעשה , והנה דף מש"ס ד"פ
 זה ברר נמי משמע האי חלוקא דלעיל דקאמר חרס דף
 ק"ו הללו קיבדתי דקברי ב"ט חלוקן שמחנהו רב
 עשה ופסקוהו לעדות סבר רב הונא בריה דרב יוחנן
 לאכשרינהו , והנה לכאורה קשה על ר"ח דסבר דהיכי
 דעבר על חרס דפסל ג"כ לבצועה וא"כ קשה אמאי

דהעולם נודע אף לאן נמי אף שאלל אח"ט שבוט
 חזרה טע' וא"כ נראה לשי כל סברות דלעיל דהא
 דספר הר"ח היל"ל דעבר על החיים דנפסל לשבוט
 היינו דוקא בחיים דקודם המעשה אבל בחיים דלאחר
 המעשה אינו נפסל לשבוט כלל ע"כ שפיר קאמי
 בשנים ובשנים וכו' לעדות היינו מטעם רשע דמחז וכו'
 ובאמת לשבוט הם כשרים אף לר"ח וכנ"ל ועוד יש
 להוכיח בראיות מן השם אך אינו רוצה להאריך והגעתי
 וידקדק היבב יראה סתמים ברורות מדברי הס עיקר
 וא"כ עכ"פ נראה מכל הנהו דלעיל דנכ"ד אף לר"ח
 הוא נכר וכו' , זכעין זה כחוב בחסות מ"כ שאלה נ"ל
 טעם א"י לכתור העד הזה הנה מצוהר כנ"ל ס"ק ד
 ו"ל והעובר על החיים שאמרתי כבר הורגו שאומרים
 בכל החיים משביעין אינו ומחייבין וכיון שכן ה"ו
 נזרע ושבוט ולפ"ז העובר על גזירות החיים שגזרין
 בחיים חסוד בעובר על השבוט ועוד שהם מסייעין
 בו וכל העובר ארור הוא וא"זר בו שבוט כדליתא
 בשלמי שבוט פסדות ע"כ לשון הר"י הרי מוכרח ליש
 הרים בין החיים אשר גזר בו לשון משביעין אינו
 ומחייבין זה הוא בשבוט ומדחשוד להאי חסוד בעובר
 על השבוט אבל חרמות שלנו שאין מוזכרין בו לשון
 שבוט א"כ אף בחיים דקודם המעשה ג"כ אינו נפסל
 לעדות ולשבוט ומכ"כ בנידין דין בחיים לאחר
 המעשה דאינו נפסל ובפ"ט שש"ס מוכח דלא הוה
 זה האיש נפסל לאורייתא ואף פסיל דרובן
 צריך ככונה שלש פעמים דבה"כ אבל על זה האיש
 לא הוצרכו כלל אפילו ששם אמת כאשר מוכח מחוק
 כחב חיים אשר דחבוטם שהיה צמיד סידות וכו' דלמי
 לא הוכרו עליו כדלמי בשר להעיד על קדושתן הכלו
 ואין לנו שום טעם לפסלו

דב"ה על זה טען ה"ד שזה עשה מפחד הסכנה וכו'
 הנה סיחר עם הרב הגיטין ממה טעמים וכחז דאין
 לפסיל הגיטין הללו מחשש שהיה מעלמו דשלחיד
 בשקדון יהודאח בעל דין כמאה עדים דמי וח"כ
 חודה על עלמו דהוא רשע דשולחיד בשקדון נקרא
 גזילן גם זה אינו מסוס דאין אדם משים עלמו רשע
 וכדלמרינן בסנהדרין פלוני רשעני וכו' : וגם אין
 לפסלו משום החיים שגזרו צורך מדה לשיטת רשי דאין
 אדם נפסל רק בשבוט דשעבר אבל בשבוט דלאחר
 אינו נפסל שחא בקופשא משחבט וכמו שפנחתי לעיל
 א"כ כודאי העיבר על החיים לא נפסל בהכי מחוס
 דבשעת החיים עדיין לא עבר וכמו שכתבו כל המחברים
 בשם רש"י ז"ל ואף שר"ת הולק על רש"י גבי שבוט
 ביטוי ולדירה הסידר על החיים בעובר על השבוט
 דמי ופסל מ"מ נראה דע"ז רש"י עיקר סהרי העעט כל
 המחברים הסכימו לדעת רש"י כמו שכתוב בה"י
 סימן ל"ד , ועוד נראה דע"כ לא פליג ר"ה אחר"י
 אלא בחי' צור שבמיחה סה"י כוללים בו ארור
 ושבוט וכמו שפנחתי לעיל בשם הר"י וכן הרשב"א
 ז"ל אינו פוסל העובר על החיים אלא מטעם שכוללין
 בו ארור ושבוט וזה דוקא לשיטת ר"ח דאינו לרש"י
 ז"ל אפילו בשבוט גמורה אינו פוסל בלהא וכ"כ
 שחיים שכוללים בו שבוט אלא ודאי אף לשיטת
 ר"ח היכי דאינו כולל בו שבוט וארור אינו חיים
 כלל הלבד בימינו ובארצנו שאין נחגיג להזכיר לא
 לשון שבוט ולא לשון ארור רק חיים סתם כדלמי אינו
 פסול אף לר"ח ועוד דהרי"ב"ם מחלק בין היכי דבעבד
 מעשה כגון שלא אוכל ואכל דמחייב מלקות ורשע הוא
 אבל נשבע לפצוע ולא עשה כיון דלא עשה מעשה אינו
 פסול לפדות ולשבוט ע"כ דברי הר"י שודבריו
 נראים להלכה כי בכל מקום הלכה כדברי המכריע ולדברי
 הר"י כש העובר על החיים אינו פסול דהא לא
 עבד מעשה ולא בר מלקות ואא ויצא לנו מזה
 שהעובר על החיים בעלמא צמידי דלא עבד
 מעשה ליכא למי שיהא פסול אף לשיטת ר"ח וכ"כ
 כנ"ד וכו' שהוא מהנצל וטוען שלא עבר על
 החיים אלא מפחד הסכנה ע"כ עוד נהב שס ואין
 לפסלו מחוב קלא דלא פסיקוקול זה היחוק כנ"ד
 שהרי משבו חכמים לקלא דלא פסיק גבי אשה אים
 כמו בפ"ב ד"ב מ"מ אין ללמוד מזה להפסיל עד בקלא

ובעין זה כחוב בחסות הגאון צ"מ בנימן שאלה נא
 ע"ד ניצין שיחתי בקבלה קדושה ממה שנים ועכ"ו
 יא קלא דנולגותא על אחד מהעדים החוזמים
 בניצין וכבר נשאו כמה נשים על ידי הגיטין והולידו
 דמים ונמות וקלח מן הנשים עדיין לא נשאו ונדקו אחר
 פסיל בדרימה והקירה ונמא הוא זמן רב שהפקד
 אחר אלל אהו העד בים אל מעות גם שער חוב
 ואחר כך חודה מעלמו שלחיד בשקדון רק עשה
 חזרה אח"כ ע"כ הענין באריכות , ועל מה שהע"י
 הגניבה סקנה מן סגנב הגוי ועבר על החיים שהקרעו

ונאמר דלא עלאנו לא בחלמוד ולא כפי סק' סיטי האדם
 נפאל בקבל דלא פסיק וגמאל לפי זה דבקבל
 דלא פסיק לא נפאל רק שנועמאוכו' אבל לאחר
 עדיה שנואר' אשר ולא דמי כ"ד להאי דפרק חגרת
 דמיא הקס' יא' אמה צפיר מקדשה דרי היא מקובעת
 אלתא על פי הקול אפרעין לה איתחא אנוני עלמא
 היינו תפוס דהסס גמר לאו קדושין דאירויחא הן
 אלא מתחת חומר א"א מיחא תיבין לקול קדושין
 מדרכנו וכו' והיינו שפסם סתת' לצפוף דפרי
 דנבל סילא הקול קדושין כל העולם, מרובין
 ומחוקינין הקול בקול אמה וקדושין נמורים וליכא
 לנו תפסות ע"כ היינון וקדושין א"א וכו' עוד
 טעם א"א להכשיר ועל דכלי טעמא טעם א"א
 עמו חסייה ע"א דצרי וצריכי כי לא תהקרי דצרי
 רק בק"ר והטעין צנף החשובה מריכא לס' א"א
 צודאי יריה גמאנו וישן שהנצח משאח צנימן הוא
 צנמאל לא רלימי להעחוק רק הדברים אשר הסמן
 הצורך הגדול הנוגע לענין זה ולא שאר ראיות אשר
 הביא שם הגה עכ"ס מוכח מכל דברי הנל כאשר
 בהכתי דודאי הקדושין הם נמורים ואין לפוסלם
 משום האדם כלל כאשר הוא חילק צנמן אחד משום
 דרמו לבסוף אחר רש"י ושיעמו ועוד חף לדעת ר"ה נמי
 אינו נפסלים מהנצח דיש חילוק בין חיס דדן לחס
 דאינהו כאשר כ' תנתי נעין צנמו לענין גיטין ה"ס
 לענין קדושין כי כמו שהם כשרים לענין גיטין
 ואמה מולא ע"י א"א לעמא הן לענין קדושין שהם
 כשרים ותיא א"א ואסורה לעמא ומכ"ס לענין שאר
 עדות לצי דברי חכ"ס שהם כשרים אם עוברה חרם
 כנ"ל ועוד נראה מדצרינו של ענין קדושין דקול הוא
 פיסל צעמא אפרינין לה לעמא כאשר כ' רצתי לבנו
 לעיל וכצ"ע בהנצח עוד טעמים אחרים כאשר
 כתבתי לעיל שגם העדים כשרים וצודאי כל עוד
 רוח חיים באלף טנקדש הראשון האשה בחוקה איסור
 עומדת חפצנו בכל אמהות הפוסקים ראשונים ואחרונים
 מלאנו וראינו דאף התקילים צהאר בסירים מחאירין
 לנו איסור א"א הגדול מכל איסורין על זה נאמר מעות
 וכו' וגדולה מזה הביא המרדכי צפרק א"א דינא ממנות
 על שני עדים שהעידו בחתילה לפני כד' שראובן קידש
 א"א לאה ואח"כ צאו אלו עדים צעמן ואמרו שיקר
 אמרו ואין צדק ממש וגם כ' המרדכי

מעטם לנו צריכה גט' עיין שם וא"כ כ"ס כנ"ד
 שצודאי צריכה גם ועוד דלא הני טעמים דלעיל צודאי
 הקדושין אמה מעולים והעדים הם כשרים צודאי
 ח"ק לפסול א"א הטל' הללו שלא צנניהם כמנאר בעור
 ח"מ סימן כ' חובן הוא כנ"ס סימן כ"א סעיף ע"ו
 דאין מקבלין עדות שלא צנני דעל דין ואם קצנו אין
 דנין על פי וכו' שוסק אמרם צ"ס דא צילי כד עכד
 אין עדות שהנבנה אלה צנני וכן נראה דעם
 הסך שצוסק שהרש"ל וכן הכ"ס צנימן הנ"ל שוסקין
 והביא שם המר"א שפסקין שצנוקע' הוא כנ"ל
 הנמו רצוהא צודאי אין מקבלין העדות שלא צנני
 וז"ל הכ"ס וריכא כהב דכח צני עדות לדון על פי
 דקא אפילו צדיענד אמרינן דלא הוה הוצא א"א צנני
 העדים משום דהוצא הוצא יעדים הוא והכחש שאני
 שאינה הוצא העדים אלא חיבה הנצל דין והרי הוא
 שם וא"כ תשיע דוקא היכי דהועל דין שם הוא
 דיכולין לקבל עדות בהנצחה אבל כנ"ד דאף הנצל
 דין לא הוי' שם א"כ אמה יכול לפסול דזה צודאי
 ח"כ לעדים ואף אם הנצל דין לפניו א"כ העדים אינם
 לפניו צודאי אין אנו יכולים לקבל ולפסול כי הוא
 נהנמה ומכ"ס כנ"ד דאף היצ"ד לא הוי' שם וז"ל
 צ"י כיון דקו"ל דאין מקבלין עדות שלא צנני כ"ד אם
 עברו וקבלו לא עשו כלום וס"ל טעם צדצר משנצ
 וחזר וכן פרא"ס צפסקו וכן שהנצח' לא כתב רק
 סברות רי"ב דאף צדיענד פסיל וכ"ס ה"א דוראן צבש
 ה"א צ"א וכ"ס ה"א צ"ס וכן ה"א צ"ל וכ"ס ה"א צ"א
 וה"א ה"א וכן ה"א צ"ס ולענין ה"א ה"א ה"א ה"א
 נה יושמתי צמקום דכל ה"א ה"א צנני סנרי ה"א
 וצ"ל ה"א עיקר דאין מקבלין עדות שלא צנני
 וא"כ א"כ אנו יכולים לפסול הפדות הללו שלא צנניהם
 ואין יחצוח א"כ א"כ אנו יכולים לאסור
 ה"א ה"א לעמא כיון דנכ' ה"א ה"א ונחקבל שלא
 צנניה, זה אינו מנצח כניס, הפנ' הא' א"כ המקודשת
 העומד מנצ' צנני, נושא אלומוח האלמות על שרמנ'
 ואימחו חנהל אף ראשי העיר, ואם יבא א"כ לעיד
 כנודי יבא בהחא ובהמר ונשא נפשו ככפ', (וכא"כ)
 עיננו רוחות שלכסף מולא לא אמר הון ורודף א"כ
 העדים כקורא צהרים ונכח משפטי הגויס אמה
 סנינוחניו שם שם חק והמשפט אשר לאניהם הוא,
 כוקיבס אקיר צוקים וצחכלי כרולכי אמין הוא יעגור
 צעדם

בפנים בתינוול הנקב ולא יטח ללתי רוח, ועד היום
 עודם כבוד תחזית אסורם כי הם עליהם עלילות
 ומטעם זה רבים אף השלימים היודעים על נכון יראים
 לנפשם לרל יאזר עליהם זיקה אלמתי (והודו כל
 הלאונים דבכה ג' מקבלין לא בפניו, וזה הקין נובע
 מהאי עובדא דתרי בר איסק (כחוצות לע"ב)
 דלתי ליה את קמבי איתא בו א"ל מרי בר איסק לרב
 חסדא רבי ובי דינא הוי תמוזיא מזורע"ר וא"ל
 רב חסדא רבי דייטנא לך ולטולא אלמי דכוותך
 מחמע דמקלינן גבי איהם למעבד ליה נגד דת חו"ק
 דה"ה למנבה עדות שלא בפניו, הפן השני, הא אן
 קיי"ל וכין לאדם שלא בפניו ואן לה זכות גדול יותר
 מה שאלו העדים מעריסין אותה מאיסור החמור מכל
 איסורים, וזאת הסברה מפורשת בסו"ט ע"ן, וכדלתי
 בפיק הנוול אשה בכל דהו ניהא לה (כלומר איצט
 במוכה שתי, דעב למיחור טן דו כי') וכן לפי חשיבה
 מהרי"ם, ומתיריק הנייה בסיון כ"ב נראה משם
 שבדוכין עליהם עשו עובד להודווג בו ולעיוני מודם
 כלם מתקלין שלא בפני האשה ואף כי בנ"ד ודאי
 קיה לזכות גדול לה כי אם ילזה שמים והצריחה לה
 חשיבה לא היחה מבקשה מאת הבורא ב"ה רצו הטוב
 אמנו, איש אשר ה' ברכו בכל ולולא עבר בו רוח
 שטות או לולא פנו בו גלי הכמרות ודאי לא היה ראוי
 לאותו מעשה, היוצא מדברינו אלה שלה הים הגב"ע
 לזכות וכדין מצבה :

ועורר נראה דאף המקדש בע"ה מושגין לקדושין
 הנה בודאי יש חילוק בין מקדש בע"ה ובין
 מקדש בפני עדים ואחד מהם קרוב ופסיל דבשלמא
 אם מקדש בע"ה א"כ הקול יצא שקידשה רק בע"ה
 ואכל יודעין אין קדושין חלין בע"ה אבני אם מחילה
 יצא הקול שקידשה בפני עדים ואח"כ נמצא א"ה מהם
 קרוב או פסול וא"כ העולם אינם יודעים זה הטעם
 שאחד קאם קרוב ופסול ונמצא לנו ע"ה התשפתה
 וכפין זה כחוב כחשונה מהרי בר רב ובחומת הדשן
 ובמחרי ס' אדווי :

הנה כל המחנות וגדודי הציסקים חלשו וגו'
 לפנינו שפכו סללם העריכו מחי קצלם
 לפרוץ ולנחץ במות בים הניעל ולקחן עד ע"ה דק
 כל מצבת און :

אמנם

אחרים כשרים ונאמנים אשר עדין לא חנו
 בהם ידי המחירין להטיל בהם דופי, הנה עשה לא נס
 האשם הלוי נקיים הם מה' ומישראל, אבל נפחלי נתן
 לאלהים חסלה לנס קשות במים יקדוים ולא שחו ולא
 יאמנו בדברי הקוראים החייהם מלא, כי גם המחירין
 שחו קדוה כראשם על גודל השפירות אמנם לאיסור
 אן אומע יתסועה יאמר להם כי אינם רואים לדין
 זה ואין להשיב דב"יהם כי כן הובעל השני מעשי
 ידי הדיינים במשפט הנוים אשר סדיבותיו ונסק
 כדרי סד לבריה הפיכון המצריח מקנה אל הקלה ועל
 סי משפטם פסיק וזמו שבע רצון נפחלי הקל לה'
 מאלו וקצת לעולם דור המבול, וזה אשר האלה
 עינו מאלו ומלשנים (שאז ער לא הראשונה לה כאשפת
 משני הרעה אשפת אפי' על גרום ומלשני ער לא אחר
 השניה לה התירה דהם) לא מנע לעת מלא אותה חושם
 כאינה סיעדה אשר רצו ית בל הסצוה בים הוועף
 מדרך האמת ויאסיק אותה כב"הה החל לקראה אשה
 כמשפט בנות חזלאשר היא שיה ונה יאמר לה השחנית
 ק"ו השניף והחנפי ומעזה אשפי יקרא שד :

וכאשר זה לידו הגב"ע מהעדים האחרונים
 טלחו אליו הכ"ד הגדול דק"ק לוי"ל
 ושלש רבנים מאורים הגדולים וכל הכ"ד חזומים על
 הגב"ע שנגבה יום ג' כ"א אחר, ונקראי שמים ושלש
 דלחוח מהשבוטה תמורה אשר המקודשת נבדעה לפני
 העדים בכל חומר שבקדש בהנחת יד על עשרת
 הדברים על דעת המקום ב"ה ועל דעת הרבים ועל דעת
 המקדש שלא חנגוד בקדושין אף כי יעבור עליה הם
 לכה לא יכזב, כאשר תרות על לוחם העדות באר
 היטיב, ובשעתו שנה הצליעל מחזיק בטומאת
 מבקש החיבולה שיטת להשיאה וליחננה לנמצא ראשון,
 הרימוחי ידי וכחבחי לו מגילת שזרים באתנם המם
 לכל יבאו לבחו ח"ו שכול ואלמון לחמש, אלמון מבטניה
 שכול לה ולהמסחטעפים ממנה מקהל ה' לא יבאו עד
 כי יבא האשפה, וכחבחי שוכח: מבלה באשר גלחוי
 אזנו אף אם הוא זר מש' רחוק מתורתו ואיננו יודע
 ספר ישאל לא למוריו ויגידו לו אם יאמרו את בם
 לכל זר אם ימצאו לה אף מקים צימח דבר ששמים
 למחיר שבוטעה] שנשבע על דעת המקום בה' ועל דעת
 ועל דעת הרבים וכפני רבים, וכל הנשבע לדבר מלפס
 אין

אין לו הפרס ואמרין בשרן תאכל ותריך לפרוט את
 שגדר ואמר רב שא משום איסורא ואפילו נשבע שלא
 לעבור על דברי חכמים אין לו הפרס ובדמיונה בירושלמי
 עסקו בר נש דגדר דלא מרווחא נס"ס ש"ס בשרא
 על דעת המקום למא לי בי היכי דלא תהוי הפרס
 לשכופותיהן , וכן נאם הרמב"ם בשרק שני
 מהלכות שבועות , מי שנשבע ואמר שבועה שנה אוכל
 היס ועל דעמיבם אני נשבע אין זה יכול לומר כך וכך
 סיס בלבי שלא נשבע זה על דעתו אלא על דעת אחרים
 וכיון שהיה פיו ובלבו שוים שנשבע על דעתם חייב מפני
 סל אלו במקום לבו , וכן בשאר מיני שבועות , לפיכך
 בשמשיעיים הדיינים את הנשבע אומרים לא על דעתך
 אנו משביעים אורך אלא על דעתנו , עכ"ל

ואין

לדמות הנידון שלפנינו לעובדא דמקרי
 דרדקי , ואהדרי' רבינא אף שהודר על דעת הרבים
 מפני שנים , הפן האחר הגדר דהקוא מקרי דרדקי
 פיה בשעות מעיקרא שלא ידעו דלא אשהכח דדייק
 כוותי' ושכשחא דעל על ולדבר מלום שפיר עניד
 רבינא דאהדריהו פ' הפרס , וכאשר נכחו רוב הגדול'
 גרמ"ן ז"ל בשמפט המרס שלו ובחדושי גיטין שלו ,
 ובאשר נעריך וגאריך עוד בנין זה : הפן הכ' שאח החס
 שהודר על דעתם ובפניה ההואחר משא"כ בנידן שלפנינו
 שהשבועה לא פיהה בשעות כי היא ידעה אומן זאת
 פיהו על כיון מאז ומאז , וגם אין לפני' שום מלום
 אם נישאח לאמר אף אם היה חשש עיגון דאחאח
 לא מיפקה' אחרים ורבים אף כי בנ"ד שהמקדש
 לא רצה לברע לה בשום נד אף היס מוכן ומזומן
 לקבל ע"פ דחה"ק עאל"כ , ומי זה המורה שקר חסר לב
 אשר יורה לעבור שבועה ולגנוב דעת המקום בה'
 ודעת הרבים , ולהפקיע קדושי המורה וללא מצוה ,
וגרסינן כנדרים המודר הנאה מחירו בשניו אין
 מחירין לו אלא בשניו וכן נראה מדברי
 ראשונים הטעם דעל דעת רבים אין לה הפרס כוא
 שכיון שצריכה דעת הרבים ודעתו לדעתה אינה יכולה
 לשאל שפאיך חומר אדעחא דהכי לא גדרמי או לא
 נשבעתי אם דעת הרבים ודעתו לא מכימיס , ובחריטה
 גמי ה"ס והוא טעם ולפיכך חמר ר"ח ז"ל דכי
 אמרינן דעל דעת רבים לדבר מלום יש לו הפרס
 צוקא כ' הווא מקרי דרדקי : שכל דעת הודר ועל

חית

דעהם הותר :

ושמעתי

שמורה אחד כל אשה את שמו על
 שפתי גלה דעתו הכוזבת למרי בר י
 ואמר לאפילו החירא לא בעי צב"ג , ואמר שמלא
 און לדבריו בטפר גאון אחד . וכאשר חפשי בשמש
 משמש משמתי בכל נלי קודש אשר ישרחו בנזקודש
 כל קדושי עליון , ולא מצאתי אף בחשיבה אחת לרב
 רן ז"ל דאמר דאע"ג דק"ל דאיחחא לא מיסקדא
 כו' אומר אני דאפילו הכי איח לה מצוה אע"ג דאינה
 מצוה ועושה , וכיון דאיח להנמי מצוה קלה נראה
 להורה אפילו על דעת רבים ולא אמרינן על דעת
 הרבים אין לו הפרס אלא לדבר ירשות אבל לדבר
 מצוה אפילו החירא לא בעי , וראי' לדבר מפרק
 השולח דאהדרי' רבינא משום דלא אשהכח דדייק
 כוותי' הכי גמי מצוה קלה היא וכי משום דלא דייק
 כוותי' ליכא מקרי דרדקי דאיכא למימר שבשחא
 ממילא נפקי ואפילו למאן דאמר שנשחא דעל על הוי
 פסקי שפיקום דמלמדי חינוקת כולקו מקרי שבשחא ואי
 מקרי שבשחא או לא ואפילו הכי אהדרי' בדבר
 פועט כוה ע"ל , הגה המורה אשר בא בשכרו מצא
 שער חוב ולא קרא שכרו אשר כהבו עליה כל סגולתים
 באי אחריו ואין שומע לו , ולשון הרב רי"ט אשכנזי
 ז"ל מהלך בארץ במכתב טענה וז"ל ועד איני צורך
 להתלמד בדברי רבינו נ"ר במה שכח אבל לדבר
 מצוה חירא לא בעי , דודאי דבר נעלה ממני
 ולא אוכל הבין דא"כ לתנייא גבי ארבעה נדרים
 שחזירו ז"ל אררבה חנינין כי נדרים סלי' על דבר
 מצוה בשרט זק"ל דשבעת חלה פליה' ככולל ונריך
 היחר ובי חימא דכל נשבע סחס אכן סבדי דאדעחא
 דביטול מצוה לא נדר וזה בכלל דברי שגנן' : פא ליחא
 דפא חס נשבע שלא ליטב בכל סבה ומלהני' מפילין על
 ראש' אן קי"ל שהיא חסור כדאיחא בשבועתם בנמרא
 דילן ובירושלמי ופיר מה שאמר החלמוד אבל לדבר
 מצוה יש לו הפרס טוה ליה למימר אבל לדבר מצוה אין
 צריך הפרס : אי משום דמייתר ראי' סלמודא מקיחא
 מקרי דרדקי דאמרינן דאהדרי' רבינא היינו דאהדרי'
 ע"י הפרס אלא שקר החלמוד , כו' ,

וגם

לשון סגאון רבינו נ"ג ז"ל , הלשן אומר ואמר
 פלאים וז"ל באמת השוכס הרב ר"ן ז"ל כ"ח
 סלחאום בעיני ופמה אני פה קדוש שמוחקי עו שהים

נקי

בקי צדדי חורם איך אחר דברים הללו שאין פסק
 כהדבר ברור דבי אמרינן דלדבר מזה ים לו תפיה
 לא בלאו לומר שיהא חסד מותר מאליו אלא לפני לים
 כהפיה והפיה מיתא צפי ולא אחר כך בזה מפני
 שהדבר ברור ופשוט מאד וכל מה שחפץ בזה הרב
 ר' יצחק ז"ל דבר ברור הוא אמת ויציב ,
והרשבה ז"ל כחן כחשבה בענין אשה שנדרת
 נדר בזה שאם נחקדשה בשטר שאינה
 מקודשת וסוף דבר על הירושלמי ושמעתי מפי גאון
 אחר טעם לדבר הרשב"א ז"ל חפץ דוקא שטר ולא
 דרך אחר שהאשה נקנית בו רבותא קמ"ל לאפילו השטר
 דלא מהניא ביה וכדמכילא כחז על הנייר ארעל חסד
 אפי"ן שאין בו ש"פ כסך מקודשת לי כסך מאורסת לי
 כסך לאנפי מקודשת וחתיא נמי גבי גט כחזו על איסורי
 הגאה כשרוק"ל דמקשינן הויה ליציאה וכיון דכונה
 פ"א לדון ג"כ בשטר קדושין שאלם כחזו על איסורי
 הגאה שיהא כשר קת"ל :

ועוד הויה נדרה איסור זה כגמילות חסד של
 המקדש הראשון הרי חלמה עלמה בדעתו
 האלמו ולחילתו כמו להגאה וכיון שכן אין שייך הכא
 היתר כי הויה דשייך בכה אמרי דרדקי :

ואמרו ז"ל (בפירקא דהן הגולין) אמר רב
 יהודה אמר רב נדוי על חנאי מטמו
 צריך הויה דכתיב וחי ראובן ואל ימות וכו' כדאיתא
 הויה , ואין לה חסרה אלא בשני הויה מקדש כמו שנועת
 נדקיס וכו' נדר ונדר של משם ליחור דאמר לים
 הקב"ה במדין נדרת לך וחסר נדרך במדין :

עוד לנו דבר שצ"ס הגונע לענינו להיות ניבס
 סנה , מה שאמרו בריש גיטין עד אחד נאמן
 באיסורי' אפי"ן דאיסור אישית איסור חורה הוא
 וכן נמי בריש פירקא האשה רבה ביצמות אמרינן דעד
 אחד נאמן באיסורי' גבי תקדש אבל וקונמות אפי"ן
 שכולנו איסורי חורם הם , ולאמרו דכרי שאין חסוד
 בראש פסק שהוא נאמן וכדאיתא בפירקא דתולין
 ולא נחלקו אלא נדין שסודו בו מי שחסוד לאכול
 בשר נכילה כו' ומעיד לאחרים שבשר זה המסוחס'
 בזה נחלקי רשב"ג אומר נאמן על של חבירו ואינו
 נאמן על שלו רמאיר אומר שחסוד בדבר
 לא רבי ולא מעידוק"ל כרשב"ג וכדאמרינן בפירק
 בת"א יוצא נאמקי סס הלכה כר' מאיר או כרשב"ג
 ומסיק הלכה כרשב"ג

גם נראה לדיוק ליטנא פ"ב דכמוכוס (דף כ"ב
 ע"ב) דאמרינן תהא צ' אמרו נחקדשו ב'
 אמרו לא נחקדשה הרי זו לא חנשא ופריך פשיטא
 לא ראינו אינו ראייה לא צריכא דדירי בחנר אחד
 מאו דחיתא אס איחא דקדשא קלא איהו למילתא קמ"ל
 דעבדי אינשי דקדשי בנינעה כו' : הנה עינינו
 רואות הכחשה ובלי קול חיישינן לכל חנשא , קול
 ברור דפוחוק ב"ג חיי דינשי וכלס גורו אומר לחוש
 ואין שום הכחשה בעדות ולא שובר אחר לקול בעו
 כנ"ד עאלכ"כ ואין לומר שאנו חכמי אלהים , לא
 טובת יהודים בם מטרד מיתודים ביהא דר' חייא
 דמיירי סס ג"כ דכאחזיתיה על המסבר ועמדת
 אח"כ שבט בישראל וצרא רבנן ענהם : וכן ד'
 מיישאל אחזני עדים נכד עסקן כו' אס חבל ולהקק
 עדים מעידים ועומדים לפנינו להעד : וכאשה
 פיימתי היטיב בדבר בכל אשר הויה למראה עיני
 ואשר הבנתי מסוך דברי הבתי דיניק שהעידו על כתב
 ידה שכחבה בלשון בעלי ואשר שמעתי מסביב שחו
 אל אזני אמדנות ובכחוח סרבות אשר מעידות על
 חקדושין כגאה עדים , וכולנו רבנן קמאי וכתראי
 כמו הרא"ש בכלל גב ס"א , ובכלל ח ס"ג וסבי בא"ס
 וכי ד' ס' רבה שהביא חסות הרשב"א ומהרי"ק
 ומהר"ם בינוסח ז"ל בה"ב ס"י כ"ד וקיו כולם מסכימים
 לדון באמרון דמוכה , ואף כי נכון שיקום הדבר אף
 ע"פ שנים העדים שהעידו לפני הגאון לי פתן מ' וב"ד
 כיראיות פאוסרים כראי מוציקים לחוק אס הבדק ולא
 יפול ברור ארצה , ואשר הודיע אלהים כל זאת מי
 יחן ואלפי מהראו על ככה העמירין לפתור א"א
 גמורה אף אפינא גין לזאת שלא ידעו מעדים אחרים :
 ואולי לא יאמן כי יספר כל זאת או אולי שניתי אני
 ברוחא , הנה אעתיק לפיני כל האשיות והמוסדות של
 העמירין וטעמם וכו' ומוקם ואעתיק גם זאת שהיה
 למראה עיני אשר עליהם שצחתי הסוללנו וערכתי
 מחיקנליי לפרוש ולנחוד כמות בית כבוד ואלס גם
 אלס לחמשי' אכשי אמת הכר במשעט סכלס מי הוא
 אשר ייפין ומי ישמאל .

נוסף הכח חרם שהיה למראה עיני כמחירין
 שצא אמת חכונ לעד מי יוכל להחא שק על גודל משעט
 רשע ושע אפר עשה ראובן נדר שמעין אשר קס עליו
 לאבד אוחו ואת רכוסו בעלילות סקר אלס סמאריס
 באשר

הרצנים שלו והוא לא עמד לפנינו עמהם: יתבנו יחד
עם שרצ דק"פ כפי חוקק הפקודה לעיין ולפקח בענין
זאת האשה מרת יהודית וילך ע"ס דח"ק
וזאת אשר יצא מאחורו בדעת כלם, איך מסני כמה
פעמים נכונים לרשות ביד האשה הנ"ל להגשא למי
שחלטה מן השוק והרי היא מותרת לכל אדם, לפי
שאלו עדים שהעידו על הקדושין העידו
שנתקדשה להנ"ל פה. בפאלי ראדוויני ברחוב
הרימבאך י"ז לועט ועדים אחרים באמנים העידו
לפנינו בח"ע ובח"ח איך שהאשה הנ"ל היחה חולצה
ביום ט"ו וי"ז לועט ולא יצאה לרחוב העיר, גכשמענו
מפי העדים שהעידו לפנינו ביום י"ב מארטן שר'
שמואל שהוא פסול לעדות ולשבעה, גם היה
לערא' עינינו כחז חרם (ראוי להחליק מסנסמד) על ר'
ראובן הנ"ל ושם היה כחוב שהוא ג"כ פסול לעדות
ולשבעה, (מחמת מסירת) ועד אחד העיד
לפנינו ג"כ שהוא פסול לעדות ולשבעה מחמת שהוציאו
עליו שם רע, זה כמת שנים לפני הנ"ל דפה ע"מ
וגם מפעמים אחרים, כלנו בדעת אחת
החרנו לשוק, והאשה הנ"ל מעתה מותרת לכל אדם
אך לפי שהרב הגאון מיזליש השיג מאחזיר הנ"ל,
באחרו זמן מאנדלעט ינחביצאש אלף אדומים (בחוקק
הרעסקריפט שהשיג אחיעור הנ"ל מהמלך יר"ם)
שלא יסב הרב הנ"ל עם הדינים דפה ג"כ משדהרב הנ"ל
אח ידיו לאמגיו לכל חכון ידיו עמנו על ההיחר י"ך
שמרי צר"ה השיג אחר זה רעזיליניע סאוכל'
מהמארשל ליטעווש שאף אם לא יסב הרב הנ"ל
יכולים אנחנו צעמנו לדון בכל חוקק ועו: ע"כ
כמחוייבים בדבר גזרנו אומר לפי הנראה לעינינו אין
בכל דברי אחיעור הנ"ל ממש ע"כ החרנו אח אשה הנ"ל
לכל אדם ומהיום והלאה אין ביד שום אדם למחות לה
ולקיום דברינו אלה אנחנו מקילים חרם חמור, ומזנים
שלא ימצא בכל ישראל שום אדם אשר יוציא לשו על
האשה הזאת ובקדושין של אחיעור הנ"ל לא יזכרו ולא
כו' וזאת למודעי שהעדים שהעידו לפנינו בח"מ
בענין הנ"ל מלד מר סג"ר ונחו הם כשרים ונאמנים
לא נשמע עליהם שום לעז ודבר רע ולראי' באנו על
החוס בכירוף השתדלן דפה יום ס' קויעטשין אלף
הש פט"ל שמעון בח' שמואל שחלן אפרים ליבוב
הרב מגראדוין חלי' מסקאכנין אינן יואלף מואלקו

בית

יהודה ליב מקרקח עקיבא בהו' סוכדי' שלפה כס'
ליב מאפטא (העחק מן גב"ע הגנבס בני דינא רנה
ד' ק' נובלי יום ג' כ"ג אייר) אנהנו פדיסח"מ מעידיס
בח"ע באליונ"פ בח"ח ובשבע' דאורייתא בהגחחיל
על הספר צוה"ל מיר וענין בוועזין צעיר"ה צהדירס
של הרבני מוס' אחיעור הכהן בפלאי העומד ברחוב
טרעמבא' הנקרא ראדוויני בשטח השלישי בחדר נומר
כ"ד המיוחדה וקבוע לאחיעור הנ"ל איז צו אים גיקמין
האשה מ' יהודית בח' מטרד מעט לי"ז או אונ האט מפליר
גיוועזין אן אחיעור הנ"ל ער ואל איר פר שרייבן
בגראד צו דיא שלש מאות וארבעה ושלשים אדומים
ארבעה עשר זהובי' כב' גדולי' עד אלף אדומים
כפי שחבטיח לה בשטח הקדושין, אח"כ האט זיא
זיך אייביג גיוועזין אונ האט צו אים גיזאגט צוה"ל
איך האב מין מישיב גיוועזין איך וויל' ליבר האבין
או דוא ואלשט מיר קודם דאש געלד סך שלד אדומים
יד וזהובי' כב' גדולים מיר גאר לחוטין שענקין אלס
קדושין וועלין דיא קדושין וויכטיגר זיין וויא דיא
ערשטי פון נוקר ו' האט אחיעור' הנ"ל איר משב גיוועזין
צוה"ל מין קינד וואש קומט דרוש איך טוא אלעק
אן גרונד אונ פר לאז מין אילטן כמל' אויף טיילט
ווערטיר איך האב דין כלל רים אונ דעה סאוכל'
האב שוין בלא"ה זייער סיל סואלוח גימאסס אויף
וכהיום וועל איך דיר פר דיא עדום טענקין ג"כ דס
חוב סך שלד אדומים יד זהובי' כב' גדולים כג"ל ואח"כ
או אביך ואמך ושאר סואלים וועלין דין אן שרייבן
שטארק מיצ'ר צו זיין וועשט דוא מיר צו רייבין מין
פר מעגן אונ וועשט ח' מיט מיר ניט לעבין וויא טש
גיבער צו זיין פאט גאשה מ' יהודית סג"ל פאב
גיוועזין לאחיעור הנ"ל האב קיין מורא ניט איך וועל
דיר שווערין אז איך וועל צבוס לאסאן דיר טעם
יעבור עני מה האט אחיעור הנ"ל באשטאן על צל
הנ"ל אונ האט צו איר גיזאגט צוה"ל דעם חוב וואש
איך האב צייא דיר בין איך דיר פאלל לשס קדושין אחר
דער דין איז מיט איין חוב אליין קאן מען ניט מקביל
זיין צבן גיב איך דיר גאך איין אדום וצב אונ מיט דעם
חוב אונ מיט דכס דוקאטין ואלשט דוא צו מיה
זיין כדה משה וישראל והאשה מ' יהודית כג"ל
לידה אונ האט איר הינד גילייגט' סאמאל' אהרן
אונ פאט אים צו גיבן ארין צייא גיב סאמאל' אהרן

בית

בזה"ל לא שוער איך דיר אז על דעת המקיים ועל דעת
 חרדים ועל דעת בלי שום ערמה ופירוש וכלי שוטהים'
 והסרה וחרטה שבשולש אז איך וועל בשום אופן ניט
 משנה זיין אונ וועל דיא קדושין ניט דער ווידר זיין
 אונ וועל דיר גאנצן גיטרייא זיין וייל איך פיר שטייא
 אז עס אזו אילטן לטובתינו וייל איך שפיר אזו אונור
 ליבי סון פעסט רעכט באזעצן איין, וכל הנ"ל היה
 בפנינו עדים ח"מ ביום ג' בא שבת חק מס פיה בע"מ
 וח"י דלמטה חציר עלינו כחאז עדים כשרים
 ונאמנים והאננו עדים ח"מ מעידים צרעון לבנו מתע
 בלי שום אונס והכרח כלל וכלי שום פניה כלל כל מה
 שהשג יוכל לדבר וכו' ונח"ח ובס"ד בהנחת יד על
 הקשר על כל הא דהחזר ומפורש לעיל ולראי' באנו ע"ה
 יום ג' כג אייר דהאי שחא מט לפק נאום יבר"ש
 נאום יבא"י ונאום ציבית"י . ע"ה רש"ן הרב הגאון
 הר"ד ד"ק יצ"ו ע"ה דינו הנדק קיימנו חתימות
 העדים הנ"ל דהיינו ה"ה . הנ"ל ה"ה . הנ"ל ה"ה י
 הנ"ל . וכן אמת ונאום שבפנינו ח"מ חתמו א"ע
 בחתימת יד שמתע ונכפ"נו נשפטו ע"פ ציוו סב"ד הגדול
 סב"ד דברי עדות הנ"ל הם דברי אמת ונדק בכן אשרינו
 וקיימנו כדמח נאום זאב וואלף ששג דהרב הגאון
 יונאום ה"ק יואף בפי"א הרבני מ' נח זל"ה ששג
 דינים ד"ק יצ"ו . ע"ה דינו ציבית"י מארון הגדול ה"ה זשיד
 חתמה ס"ה ר"ה שאלתנו ב"ד יהיו שומעין דברי עדו'
 הנ"ל ושאלנו אמתנו ב"ד העד' הנ"ל בס"ע ובס"ה והגידו
 לפנינו בחירם עדות ונח"ח סב"ד דברי זשג הנ"ל הכחוב'
 למעלה שהם חתומים עליו בקיום חתימתם ע"י שלוחי
 דביה דינא הנ"ל הם בניס ואמינים והגידו לפנינו ג"פ
 כל דבריהם הנ"ל בע"פ דברים כהווי יתן שכתובין למעלה
 בדריגה וחקירה סב"ד בי דינא רבא בצירוף כבוד
 הגאון המפירקס אב"ד דש"ק והגליל יצו הבאים עה"ח
 יום כג אייר שנת הנ"ל לפה קק . ה"ק צני הירש החונט
 בקק לוב והגליל יצו ונאובה"ק יושע העשיל הכסוף אב"ד
 דק"ק לדמי והגליל יצו ונאום ה"ק ארי' ליב אב"ד
 דק"ק פינטגי ואגפ"י) חתמית מכהב כוננוהו ב"ד הנ"ל
 יום למב"י כחוב הוא להגאון הגדול חתפורשם בכל
 אש"ה נשיא אלהים בחובינו האב"ד דק"ק קיקא
 זכחנתינו ונלמנו כחוב גס אלי פלמוני המדבר (הרבני
 מר אחישור יתן קול עירר הנרדמים ויחולל כל ישרי לב
 וירקד לבס מנו על ונאשר יאמע מע"ה אשי מכהבו

הנ"ל באר היטב . אך לא עלינו הדבר לגמור, אים
 אמנם כי הוא במכחנו עדיין לא הגיע למחנה ולשליש
 די באר גדול עוחחש של המחירין בלא דעת וכשרון היא
 כמות עמנו הכי הרסן בפנינו היום סב"ד הנני סס דבריו
 במשפטי הגוים אשר סביבותינו ושם סס לו חק ומשפט
 אשר לאלהים הוא ע"כ אחס הרי ישראל אשר בית
 ישראל כצען עליכם ובידכם פוז וממשלה להעמיד הדת
 על חלה כי לא עליכם יאור ויקום המשנה כחורת
 חצו לקנא קנאתה' נבאוח והעביריו קול במחנה
 העברים למען לא תנודדנה נפשות יקרות ברשע אשח
 אים אשר מזורה התיחר זרו עלי פח יקוש באש לא נפח
 וחורה חבקע אשעה ושרף השורף הנד וזיד, שמנו
 מבטח'נו כי צעט רמיווחינו אלס חלהש אש דח בקרבנ'
 ומחללו חושים לנאח לעזרה ה' בגבורים בפיות לאל
 ידכם למחות בעוברי עבירה הב"ד הדורשים בשלמו
 ושלום חרותו הנפלא הנבאיעת"ה למד למס' בני ישראל
 (חתמית מכהב כוננוהו סב"ד הנ"ל יום ג' סיון כחוב
 הוא להגאון אב"ד קק קראקא . וכחנתינו ונלמנו גס אלי
 בחיב) אל רוס חדר גאון ישראל כו' חנה כבד
 הארכנו וערכנו מענית לרוס חדר גאון כדון קול
 הרעש במחנה העברים על חודות הקדושין של ה' אלמנה
 יהודית בת מטרד אשר הקול הילך וחוק מאד שחקדשה
 לאחישור הכסן וגס כגכה עדות ע"ז צני דינא רבא
 דק"ס גס היה למרה ע"י ה"ה ב"ד דק"ס וכמו כרה היה
 למראה פיננו ב"ד ח"מ אגריזתא חלשת בכחית בת ידה
 ממש שכתנה להמקדש בלשון אהובי בעלי : והנה
 אח"ז השיגה יד המקודשת כ"ב מדיני צדק האמנונריים
 בעיר . . להחיר האשה בלא גט, באמרים סגבו עדות
 שפכישו עדות זו וואצרו שבאוחו יום לא יצא האשת
 מפחה ביחה כי הימה חולה , גס העידו על עדים
 הראשונים לפוטלם מפסרוסם , אך חנב"ע היה שלא
 בפני הצע"ד וסלא בפני העדים , ופד היום אינם
 רוצים לגלות מי אלו העדים הפיטלים ושאלנו דעת
 כ"ה הרמה בזה , ועוד גס היום ידינו נטויה לעזור
 בתלין לא ניבל , כי רבים אומרים לנשנינו מדוע
 אנו מחשים מלמחות שלא חנשא בהיחרוז כי היא
 מחובבי ק' אים סב"ד סב"ד כזה ראוי שידונו צו גאון
 זמנינו ולא כל הרוצה ליטול וכו' , ואם שנעינינו
 ישיד התיחר הוא עשוי מקורי עבדים ואין לו על מה
 לסמוך , ונאגרתו הרשונת שפכשו לכ"ה חרמונו
 דברינו

דברינו בקצרה מחלקי הסוחר והכונה, אפס אנהו
 הרסן דברינו שלא להורוח לא יהיה ולא איסור בדבר
 מטעם הכתובים רק בזה מלאנו עצמנו מחויבים להודיע
 הדברים לבאנוי ומנינו ואם יורו כדח מה לעשות ועתה
 ביותר מלה ענין להודיע כי רוח הטוב של עלינו
 להודקק לשמוע שלמה עדים אחרים ללא מחונן העידו
 מאז בעתן זה ואשר חלפה ידי המורין אבל אחרים
 אנשים ידועים אשר מיפיהם לא נחשע עליהם שום קול
 דופי ונכשעו בטועם ממורה שהיו קרובין גמורים בכל
 האופני' כאשר חרות על לוחות הברית באיכות ויאשר
 עמדנו על החקירה והדרישה לא מלאנו שום מקום
 מסכים לחמחירין, לכן באנו להודיע את כלונכחה
 לרום הדך גאונו כי הוא ראש לבני הגולה ולרכ"ת
 הנדקה להשיב לנו עי"מ האפשרי לעמו הרמה יהיה
 לנו לעינים בושנו ונכלמנו להרים פנינו מהקוראים
 אחרינו מקבוצ הגדר החל לפיות פרוץ בארץ ואין איש
 שש על לב הלא כת דברינו כי דינא רבא ונדק
 דפ"ק ינו ונצירוף כבוד הרב הגאון המפורסם
 האב"ד זר"מ דפ"ק והגליל ינו הדורשים שלום
 אדר גאונו ושלום חוררו, מעמירים בגודל סלחמו
 ורוממחו ושלוחו עם זקנן ושיבה לא ינו לארץ
 מנלו והנרד שלום אחריהו, ומשחוקקים ונכספים
 לחזות כנועם במהרה רמחה חסותן מעומדים
 בכל עם לעבודתו לשמור לעשות ולקיים ככל מלתו
 ופקודתו ולדלג שור צעוצא אהבתו באום ס"ק נבי מירש
 החונה נק"ק לוב והגליל ינו ס"ק יושע העשול
 האב"ד דק"ק שערשאי ונאו ס"ק אפרים פישל בהמנוח
 המפורסם מסורר אלכסנדר זיסקינד זלמה
 (העסק מגלת ספרים וחוכמה מגולה כוננו ידי ס"ב
 הגאון פאר הדור הפארת ישראל נשיא הלויס האב"ד
 זר"מ ד"ק קראקא והגליל ינו שכח להרב הגאון
 האב"ד ד"ק אפטא וכעת יושב על כפתא הוראה ד"ק
 סאלקטש) אור ליוס א' ד סמוז מט"ל בחירי רחש
 נסאי כבוד אהו' ס"ב נד"ו הרבנו: בקירו' לבי חמה
 על זה ינאו נכרים חוץ להקומו חכיתי לה' ירום קרנו
 וישגא אחרינו וינליח בנקומו ארמוה דדיקים בן הוא
 וסופן שלוח והכל לפירוב הענוה, עמה בלתי היום זה
 ימים מדינים חלי אנרובים כמה רבנים מפורסמים
 ירעשו נאוח מדברם על אודות המאורע בנידון יהודים
 דח מקרד ואני לא רייתי גתקוע ענמי בדבר, אחרתי לא

עלי המלאכה לגמור ואחריות דאינד לא ניחא לי לקבולי
 אנפאי, אלא שגיש לאוני כי נעשה הענין ההוא דבר
 שים לו מחירין עם היות כי לא נודע לי על מה אדני
 ה' יורר פינעשו, אענוס נעשו כי סר"ח הסכים על
 ידן כשהו זה היתה, אפרמי פוזה בלא ילא מח"י דבר
 שאינו מן הדין, והן עזים היות קשות פוגד לי מפי מכתב
 כי דעה רב"ח ד"ק * * * בלתי לדי העסק מילין מהנב"ע
 שהוגבה מחדש ב * * * ע"פ עינים נכדים אשר כל השומע
 ישרד או לדר סדך פלחה נינו, ביותר בו ח"ו
 ממורים ביהר"ל, ובלתי ספק נגיע ג"כ לרכ"ת סתח
 הנב"ע ה"ל, ואני חמה מאד על רכ"ת מדוע לא יכלח
 ח"ו מול נפחל לגור אומר עליו לשלח לוחה החוזה,
 אחרי כי רכ"ת קרוב אל החילול בחיורו נעשה בעיר * * *
 גם אני אבא אי"ת לעורח ה' בגבורים לספוך מרורות
 סחכים שלא יעשה הועבה כואה צי אר"ל, וכנד הייתי
 עשור חניח נגד נפחל כנ"ל לולי כי מוצטחני מעט
 ישמע לקול דברינו ועל הסובת רכ"ת אייחל חייק
 בפאטשט המוקדמח היום הדבר מוטל על כל אשר יראח
 ס' מוגעם בלבבו לקנא קנאתם' לנאוח, מפני איש
 לילה וגודל נחישם פפאטס הדברה לקנא, וביום
 יגדל נא כנפס שאירו בקרוב אליו דש"ת ס"ק יצחק ה"ח
 מלבוז חונה ד"ק קראקא והגליל ינו (העסק מילין
 שכח הגאון הנ"ל להרביים המיופגד"ול יושבי ע
 מדין ד"ק לוב) ב"ה יוס' ג' ו' סמוז מט"ל קראקא
 תמכילים יאירו כוזה ריקיע ובהקים, החסונים
 באלונים כראי מונקים, להם הקים ומששטים
 דדיקים, שומרים אמת לעולם עופים משפט
 לעשוקים, פרו יכרחו כחכאלת השרון ושכנת העמקים
 כבוד את' ידיי מדנים כמולאים ומזלגים דיני
 עומחי' מונקים שופים בשער נח רבים ד"ק לוב'
 והמחמדים שבהם כבוד שאירי הרבנים המאורים
 הגדולים כמולגים באב"ד ד"ק פינעשיו והאב"ד
 ד"ק קלאדער ינו ומפארת מלגס בראשס דוד חנ"ג
 ידיד נעמי ברב המה"ג המפורסם השלם ב"ה
 הרופיות ניס"ה ע"ה מוה' נבי בירש אב"ד זר"מ ינו
 לוב' והגליל יחדיו יבית המים המימים חיים וקיימים,
 עד יפלא ארקים, גלילי זהב ממולאים כהאיש
 אהיוהיבם המכמות הבורי מול ענר פני נס העסק
 הגב"ע הידוע ואני פרימחי ידי ונחמתי סיקף לס"ב
 האב"ד מאפטא כאשר עיני מעלהכס ברמה לענה ינינו

עסק

שעתיק מילין משכנבי מריוף מה ועוד ידי נטוים חיים
 לתוסיף אומץ בדבר בכל סוג האפשרי להכניע ידי
 עושי טמל ולא יבא חובתם כואם בישראל וכו' ואלום
 יגדל לא נכנס שאירם ומחו' הדש"ח כלב ונפש חמי'
 כואב בנחיצה נמתם לסוס רחיקת הכידואר ה"ק ימק
 סלוי מלכוד סחונס ב"ק קראקא וסגליל י"ו : (ערד
 סדק ורופו סגלון סג"ל וידו נטוים) ב"ח יוסג' וך
 סמוז מסל : בירך אשיב , לטואל כענין ומשיב ,
 כחונא דלכחי ימיב ס"ס כו' , גי"ק סגישני לנכון של
 סחאטע ספנס סמיני על אימור ססובנו הרמתח עד
 בה פלא ידוע כי כאלו אמרו מקדימין והנה סגלון
 אכ"ד מאספסא ססיב לי שרפשו עמי ליבא לעורח ס'
 בנבורים ולס"ג כבר סוסיר כענפו לנסתל לחיוח סרוש
 מניח וכו' ב סוסירה סגלון (סמיחי) אכ"ד דקראשניק ווח
 נספל כספון חרש וחיסו כדרבנן לא מסנה וככח אלי סרב
 סאספסא וס"ל סירחם לכסוח ולנחוב לאיסר וכמוני
 סמוז דמיו מסכמס סמנס סיוס סוס נסחל כעס חיינו
 כניחו סנספס מוס לוחס עדין חני מסון כדבר ונח
 להסוירני סייכפ פסחם סלימס פל כל סדכרים וחי
 סג"י מוכן לקבא קנחס ס' ככחוס כדדי לסחוח כעוברי
 ככרסולח סרוש' מאיסורח ומחמס נחילח סאספסע ,
 ס"ל לסאריד ונקסס נסשי בקרס וסלום סלה"ס ומחי
 כד"ז סדש"ס ומסן ביקרו , סכ"ד סכוסכ כנחילח ,
 ח"ק ימק סלוי מלכוד סחונס ב"ק קראקא וסגליל י"ו :
 (גס סיס למרחה סייני ססחק מלין ססמכמז ססוכון
 לרבינו יחיקאל סגלון סמיסי נר סישראל סמחיר לנו
 בגלום סאסלייה כסלו חור סורמו יבא חור ככעסיס
 זפור מבסניס סגיס לגלוי וסנינו חין די כאר סאספס
 סרו כסמכנס) סנס כל מחמר ומחמר אחר אכלמי
 כמגיסס ססלוחס אלי סיס כי כמו ססלח וכל כוסע
 כמדקידס חרב סלו ואלו דברי סלהיס חיוס דקרו חכ לבי
 והסמידוני מר נורח לקרא על סנסר סכוסר סכפיר
 סיוסכ על סטריפס מלא רוסיס :

ג מלחמי חון לי ורח מי מדברי רז"ל ססומר לי
 וסוכס עלי וסוכס סיה לגסשי ונכונמחל ליחן קול
 ססוכוח קרית ולסבריו וסח ככל סגוס ססחנות ישראל
 סססס סגיס ססנסלח למען לא ינוח סכנס סרסע על
 גורל סדריקיסולח ססיה למסכול ולסוקה לקלוסי מליין
 ססן זסני סס חיוס סיה לסססססס סמנת , וכדלח' (סג"ז
 ס"ז ס"ז) סג"ר רבי וירא לריוס ססססס
 לי מניס דרבי יסורח דיכוס חיי דלח ידיעי לא חיי

דידיע ולא ידיע עד חלחח' דרי מי טעי לא חיי ססוח
 דהוי כסככוחיס דרבי חמי חכריו עליס כו' ככי וסויל
 חמר ליה חיוס נחמי לך יוכן סיחא סססן מו סע) ססח
 לקמיה דרבי יוחנן א"ל לא וסכרו על כניחס כו' וכן
 (קדושין פ') רב יהודא דליקלפ לכסדרעי וסכריו
 פל פורכחא , כו' וכן (כסילמי סרק סהסס סנחארמל')
 סגורכנן כלסן ססניק לומר כך חמר לי אכס ססססה וו
 ססורה מסססה וו ססמחא , ססורס וסמחה סלקס דסחך
 סלס מסססה וו כסירס ומסססה ססולה וסאכלנו כקססה
 סל כח סלויני לסלויני , מלי קססס דחנו רכנן כיווד
 קססס חחד מן סססין סנסש ססס ססניס סוגנח לו כו'
 וסומריס חחינו כיה ישראל סספו חחינו סלויני נסח
 ססס ססניס סוגנח לו ומחירסיס חנו סמח יססרב ורשי
 כורעינו כולו וקחו לכס דוגמח לדורות סלח יסערב
 זרעו כורעינו ווו סיה קססה ססחינוק נלמן
 לחסיד עליס :

וכן קראו עיני דבר ס' אחר חיה אל סחונס (יסעי'
 נח) קרא כגרון אל סחשך כסופר הרס
 קולך וסגד לעמי סססס ולכיה יעקב חקאחס וגו' ססח
 סרסכוח רשע וססר סגדוח מוסס וסלח רלניס סססי
 וכל מוסס ססחקו וגו' או יבקע כסחר חורך וסרסכך
 מהרס חלמיס וגו' חס ססיר מחוכך מוסס סלח חככע
 ודבר סון וכוני ממך סרבוס עולס מוסדי דור ודור חקית'
 וקרא לך גדר סרן מסוככ נסיווח לסכח וגו' לקדש ח'
 סככד וככדסו מעסוים דרביך ממטח ססליך ודבר דבר
 או סססנג על סוסרסכך על כמוחי ארץ , וסאכלסך כ"י
כי סי ס' דבר לסלח חככע לעסוח דברי ססן ס' כעס
 כרוז וסוסרס ועס כולד לא יעכרו כסלח כ"י
 ססרן יסיס גדור סנה חמר חלסי סרורס סוסי לגנדי
 וקדוסח סס סככד כ"ה ויסעלח ע"כ נסחמי חכ קולי

שמעו זלח סוסקניס וססויוני כל יוסכי ססרן
 ססיסח זלח כיימיכס וסס סימי סכוכיס ,
 עליס לכניכס ססרו וכניכס לכניחס וכניחס לדור אחר
 כס דברי יואל בן סחואל

אף ידי סכון זלח סססיכס וססורס סוחס חסיה לעד
 חיק כספי ככסס וכספי נסחמס זלח סססובה
 כלי ססרין ויסרון מלה כלסר יבא מפי כעל סססוכס
 ולמס ססאלו לססו וסוה סלחי : ס"ק סלסס דוכער
 כקאלון מוק' סחיר כ"י אכ"ד דק"ק אססריח וסגלילוח
 סלח

שאלה

נשאלתי מחמי בארצא אשר צנרפת ילמדנו דבנו ראובן
 ושמעון העידו על לאה שנהקדשה ביום ראשון או בשני
 דה"ה פסח, ולוי ויהודה העידו שהיה חולה באלו שני
 ימים, וכל אנשי זה החצר הקדשים יחדיו אמרו לא
 ראינו ולא שמענו שהאשה לאה הייתה חולה אמנם אלו
 העדים העידו בח"ע ובח"ל שגודלה הייתה חולה אף
 שלא נשלה למטה אמנם לא ראום במשך אלו השני
 ימים שהיא יונאת מפחה החצר החולה, ונשאלתי אי
 הנה עדות המכחשת או לא :

תשובה

אזכרא דמא לאה אמרינן בפרק שבעה הדיינין
 הווא נברא דאמר לחבריה הב לי ק' וזו דמסיקא
 בך, אמר לי לא פרעתיך בשני שלוני ושלוני, אהו
 פלוני ופלוני ואמרו להד"מ, אמר רב שם הוחזק
 כפרן, רבא אמר כל מלחא דלא רמיא עליה דאנשי אמר
 ולא לדעהיה, והילכתא כרבא, וכאכחז הראש בתשובה
 שאלה וז"ל אבל העד המפיד ראיתי דבר זה ופלוני היה
 עמי ואהו פלוני אומר לא ראיתי ולא הייתי עמו אין
 זו הכחשה כי בגוף העדות לא הכחש כלל כי לא רמיא
 עליה דשקדי למי דכר בו, וז"ל הרב בר ששה ז"ל
 דדיוטה העליונה וזה אמר דדיוטה החחונה דלמרינן
 עדותן מנטרפת (כי הא דפרק זה בורר דמעשה באת
 לשני ר' ונירף עדותן) אף ע"ג דאיזה מקום חקירות
 הוא א"ת לא חשבינן לכו עדות מוכחשת בהקירות לפי
 דבין דיוטה עליונה וחחונה הוי מילחא, דלא רמיא
 עליה בו, ובנידן דידן עאכ"ו דאין אמון בם וכי
 יכולים לומר כבן הקצב (ס"ט האשה שנהארמלה)
 המעון שלא זזה מחוך ידינו שני ימים רצופים, ואמרי
 הכותב לולא הפרד הדולף עלי כדיוט סגור הוי
 נישא ונהון להרחיב הדיבור זכעה דברי רשו ומחמי
 יסודותי בחומר הגדול הוה לבורוח לחימרא נעיתי אחרי
 רבים מהפסקים, ופתרינן בפי קרא יעו צבל אורה
 הלחחור התהמר ואף כי בחומר א"ת החומר מכל אסוריה
 והכי רבינו קלון בסתמן פ"ה המעשה באת לפני רש"י
 ז"ל באונם שקדש את עלות ואמר רש"י ז"ל ש"א
 הרהרו חסידים בלבו והוי לכו דניקים סס (בפרק שני
 דיבמות) ומאמר בהלמוד עולה ננדינו ונווה ראיה
 בן המקדש לה רש"י ואמר לנע"מ מאי לדיק גמור

אפילו היה רשע כל ימיו מקודשה חפצת, שאל הרמב"ם
 חכונה בלבו, ובפרט בנ"ד ידים לדבר ה עשיחות,
 כאשר שמעתי מפי מגידי אמה שאחד מהם זכעה בר"ם
 חלול בכל שנה ושנה משבת לשבת, ובחומר א"ת ית
 לחוס אפילו בע"א לדברי הסגן והמרדכי ואף לדברי
 המקאן בפרק החומר והסגורא עד אחד בהכחשה מי
 מהימן מיהא כאן הכחשה לא נחשב מחלומה מפני
 שנים הסן שאחד שיש דפוסים שמשמע מלבון רש"י
 בנמרא או שנוגט המקאן בהכחשה עד אחד ומשמע
 הכחשה האשה לא נחשב מחלומה, ואף כי בנ"ד בלא
 העידה לפני הכעל הפן השני שנגדה עדות משי ע"א
 שעמד לו אחירי הדלה וראה בעד האגב שקבלה
 הקדושין ונסי עדות זה לא יועיל לעיקר הקדושין
 שהיה עתון מ"מ מסתייע להעדים ולא הוי קוחשה :
 גם נראה לזכור האי שוודא דנאי סמך עכ"ל דקטל
 כו' ושלחו רבנן הא אה גני לכתא וקועד בנעויו כחי'בן
 וק"ו בנו של ק"ו בחומר א"ת עיין י"ד בטור אכן עוד
 סימן מג גם בנמרא דניטין גוהו אומר דכלנת עמו
 בהינדק רנה אף ע"פ פי די יסוד הנריכו נט עוד לנו דבר
 שפחים הא דהניח במכח ידים אין דנין ד"ת מד"ס
 ולא ד"פ מד"ס דברי הורה מכתב פלסטר וטרא ויטא
 דברי יסודא סופר וייטא אכד ונרו ונחשמו עאכ"ו
 דהו' דין מרומ' לחומר מעשה אחרי הודים חלבים כל זה
 נהא מקילים הדוחקים א"ת פלסקיל בכל אלה הסס קות
 לצורך לנרף לקמים ויעבדמה, ואס גס מוסיף לרוב
 ודיעי חכמות הנבלע יבטען יתלחו אף יד המשכיל בם
 ואינם כעלם הלוכה בהפניו הרגא דיומא גכניף
 מזנו מלא קומצו ובסתחו עופד מדעיד כי איננו רואה
 צידו ונאונת ובהם ערפל מחור השמש וגמג מהמחו
 וחלילה מחסוב לאמר חוטר ג"וה בפי לאמר ובהרי
 מאחר חמתי מוולתי, נפשי יודעת מאד סך ערכי
 שפלה קומתי כנוז נובי לגבותים ואומר אני מאמר רב
 נחמן בר יצחק במסכת פסחים לא חייא א"ת וליא
 חחאה חנא ולא יחידאם חנא חלל גמרא וסדרתא
 וכן מירן בבי שדרשה, והנני מברכס חלף בעצמי חחאה
 כבוד רבני אשר נכדדות מדבורים ואולי נעיה חד
 הכבוד לרבי ביקר' גאייבו' אינו בליה נכס' חחאה נכס' חחאה
 בלבוטת ור' א' כברי דכתי ידעו מעדים א"ת יסוד
 א"ע כהילו לא ידעו חלילה מהסוב וחס על דיני חלף
 חבל חומר אני שנגה ינאה חחאה ידס לא חמור וילח
 אחד ואין לדין חנא חחאה שיעי חחאה ויאס בני חחאה
 לא צידון לנס טבו ולא חוה' גכני יכפר בעים ונערי

כי מה האחד במדני מדקס וולת להב האמת קשר בנחל
 טרף שלהט הררי רעיוני ונפשי הודעת מזד היא
 גמלי עון זם עלי לבי פוזת, ותנת אש הרשעה כנעוה
 את לבי, כנעוה יתנה, בקול להב אש חלה קש
 והוא יעזי ואלל, ועוד מעט לדאן יאסך, מירשי
 נשכו, כלוהי נמשו בלש המסים, נשכרו לעים
 מל או חכויכז הסימנה ונעשו פלגים פלגים, חזרו
 בק ר חלבי יום יום חמו ג' יתס על הררי רעיוני עברו
 (אם לנחום ואם לדבר) שבוח סן יראת אדם לעינים
 ורע בעיניו ורעות כי אלהים יראת ללבי ואם אהבה
 תרע כפיניו יתעלה ונחמתי כ"ס, לא שכחו ממרוצת'
 בקצו חומות האיתם ומגדול ספרים אשר סביב לשיני
 סבירו דלזי פי וחגלת פקו, פי פוזת נור ויוזבו מים
 הלכו בניות נהר לכבות אש אשר עד לאחדון האכל
 עכלעדי ואח מה סים בידי לשלם חוב הגדול וחנורא
 שחייבני סבורא ב"ה ויתעלה וסטר חוב הוא כחז בלכבע
 אלהים סוכת חוכים ואחרו רז"ל שיעור הוכח עד האלה
 לדברי רבואף דהלכה כר"י לגבי רבי שמואל (כדאיתא
 שרק מי שזניאו) והוא פליג ואמר עד נויזה
 גיף קלס יוחר מדברי שמואל דאמר עד סיקלבו מ"מ
 ס' מכ"ס עסק ררז ואף שספאג כחז שלח נחנרר טעמו
 אצון: לטעמו דהלכה כהחמיר מה שילן שלח לדמות
 סעסא של הוכח סתיל מנה שיש כה עיקר ויסוד
 ויחד גדול לחיזק דחינו וע"כ השליגורז"ל ונורו אותר
 מי שיש בידו למחות ואף על הספק נשמעין ואמר רז"ל
 (כשיק כנה אזה) אם לפניך גלוי לפניס
 מיגלוי, גם נרחה דלא פליגי בני אצורתי ארז
 אלא כסזס אדם בינוני שזס כחוקת אינז נשמעין
 למויסיס דאפילו בדורות הראשונים אמרו חמה אני
 מי שיכול להוכיח בדור סוס אם יאמר לו טול קשך מי
 אמנס להורים ומורים בפלי חרות לית מאן דפליג
 ארז דהוכח סוכים אפילו תאז פ' וכמו כן סוז לשומס
 כפי סזר יתקו ז"ל ופן יתקדני השומע חוכתתי
 יואמר אלי מאמר חוכת חוכים דרשן ותאמר קשך
 עלך לא תקרה בשלמי פרעה טול קודקולא קשך חכיר'
 מעו נא ואלדברה ואיס שומע וסומרת מלל רוחא
 יע ועד בי לא אכחז כח: לבר אני מושט עבנקי ונכפי
 חכיר סומכ כסזר חילילס לי לחכיר חף אנכי מקסחזר
 ונקיז שזס רב, אכל לוזר הרומי וידי וסזכב כהחז
 סזר סזצז על סזי לזני סזר כהרומים כיומקוס
 אש סזי סזל עוני סזימלל סוכחו כללו ועד

כשחק נאמן לב רחמי חילול סס חנלכה ב' הונגלי
 הפרעה סחרשתי ואיכלה אהאפק להמחירין כעס סודא
 חיבור החמור טע' משפיות דמים וטסי אחרו ככ"ד
 מדיני גשזום דסא ביבמות אמרינן סחור גיטא דנסיק
 כסורא וכו' ובדקו רבנן מקורא עד נהרדשא ולא הוס
 אלא ענן בר חייא מחינרא ואסו סהדי אמרו כי אכתיב
 סאי גיטא ענן בר סייא מחינרא גבן סוק כנהרדשא
 אמר אבוי אפילו לדידי דחייטנא' הכא לא חייטנא,
 סא קאתרו סהדי יומא דאכתב גיטא' חנן בר חייא
 מחינרא גבן הוס כנהרדשא מאי קאכפי כסורא
 רבא אמר אפילו לדידי דלא חייטנא' הכא חייטנא
 די למא כנמלא פרחא אול אי נמי כקפינה, וידוע כי
 מקורא ועד נהרדשא מהלך שני ימים ועכ"ז חז רבא
 לנמלא פרחא, ואילו (בגמ' דמכות) בעדים זוממין
 אמר רבא לא אמרינן דלתא כנמלא פרחא ולא חייס
 רבא למקטל מרי גברי וכו' א"ל חייס לגמלא ולקפינה
 דחרויהו מלמא דלא שכיחי אלא ע"י נס, הואיל ורב
 גיברי דהאי חומרא כ"ס כנרן דידן ודאי ראוי להחמיר
 דהאי מלמא כרירא וסרירא ועד נאמן לדבר סהמקדס
 שומד ונשכע כחי העולם כי לא זכה כסלו כריוני רזי
 כסף לא יתפך לא יבקש מאומה אכל מוכן ומזומן לעשות
 שליח להולכה לשלוח הגט אחרת אפילו למדי, לכסף
 מוצא לא יאמר הון, ואם לשומס כפיו, הוסי ילך
 לאכדון לי יעשה כלה וסאריס ישראל לא יכלו לאכדון
 ס'ו, ולא ינא להמלו' אהק הלא כלס אשר עניקס
 כזריהס יראו למי נעשה לחוק, מזלחזן אה' הבר,
 מה לגור אריס דבי עילאה אל גוריתא דבי עטליוס:
 הנה בכל זאת ידים ורגלים לדבר כי אך יראת סדי
 קננה כחך לבו וסאמת עד לעצמי, הנה חורמי וז'ס
 סאזה לכל כדדין לינא לה סיתר וסקה ממני ישועס
 להכשירה לכסונה, ואם הייתי רואה שכשנים זקנים
 כחזין וסוחמין אכתי סיימי כהנא אל הכלים לחות חיו
 סיתר כשיכא מכסורא, ואנן מסגייל דשמע חזא
 פסקין קל' סאי דסבי' לן אפנהלע יעקב גרונה סטיין
 מסדי ס' אונר סלוח ס' כפל אשר נאלנו ס' ורז סוכ
 לביס יעקב' אשז אומר, לאל גומר, כשקל זז

אמת אל אמת ברוב טובך חיותי קץ
 קצת בית יעקב לנפון רחש פדאים
 בתשרי ראש שנת חמשת ארשים עם
 חמשת סאות וגם חמשים ועוד אין קץ